

REPUBLIKA SRPSKA
VLADA

E
NACRT

ZAKON
O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI
REPUBLIKE SRPSKE

Banja Luka, oktobar 2025. godine

**ZAKON
O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI
REPUBLIKE SRPSKE**

**GLAVA I
OSNOVNE ODREDBE**

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se oblast računovodstva i revizije, a koja obuhvata pitanja od značaja za organizaciju i funkcionisanje sistema računovodstva, pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, organizaciju i rad Savjeta za računovodstvo i reviziju Republike Srpske, reviziju finansijskih izvještaja, sticanje zvanja, sertifikaciju i licenciranje, nadzor i kontrolu kvaliteta, kao i druga pitanja od značaja za računovodstvo i reviziju.

Član 2.

(1) Pojmovi korišćeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) računovodstvo je sistem čije funkcionisanje obezbjeđuje informacije o prinosnom, imovinskom i finansijskom položaju, tokovima gotovine, promjenama na vlastitom kapitalu i drugim finansijskim i nefinansijskim informacijama značajnim za eksterne i interne korisnike finansijskih izvještaja,

2) knjigovodstvo je dio računovodstvenog sistema, koji obuhvata prikupljanje, klasifikovanje, evidentiranje i sumiranje poslovnih transakcija, te čuvanje originalne poslovne dokumentacije koja pruža dokaze o tim transakcijama,

3) poslovna godina predstavlja obračunski period za koji se sačinjava i prezentuje finansijski izvještaj i jednaka je kalendarskoj godini, izuzev u slučajevima definisanim ovim zakonom,

4) pravno lice je profitno ili neprofitno pravno lice sa sjedištem u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika) ili u inostranstvu,

5) matično pravno lice je pravno lice koje kontroliše jedno ili više zavisnih pravnih lica,

6) zavisno pravno lice je pravno lice koje je pod kontrolom matičnog pravnog lica, uključujući sva zavisna pravna lica krajnjeg matičnog pravnog lica,

7) grupa predstavlja jednu ekonomsku cjelinu koju čine matično pravno lice i sva njegova zavisna pravna lica,

8) povezana pravna lica su bilo koja dva ili više pravnih lica u okviru grupe,

9) preduzetnik je fizičko lice registrovano za obavljanje preduzetničke djelatnosti,

10) standardi su računovodstveni standardi i standardi revizije, prateća uputstva, objašnjenja i smjernice i načela profesionalne etike propisana ovim zakonom,

11) poslovni prihod predstavlja iznos prihoda od prodaje proizvoda, robe i pružanja usluga nakon što se odbiju popusti, porez na dodatu vrijednost i ostali porezi direktno povezani s prihodom, uključujući i druge poslovne prihode, u skladu sa primijenjenim okvirom finansijskog izvještavanja,

12) privredno društvo za pružanje računovodstvenih usluga je pravno lice sa sjedištem u Republici, koje posjeduje rješenje o upisu u odgovarajući registar koji vodi Ministarstvo finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo) u skladu sa ovim zakonom,

13) poslovna jedinica za pružanje računovodstvenih usluga je poslovna jedinica registrovana u Republici za pružanje računovodstvenih usluga pravnog lica sa sjedištem izvan Republike, koje posjeduje rješenje o upisu u odgovarajući registar koji vodi Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom,

14) preduzetnik za pružanje računovodstvenih usluga je fizičko lice registrovano za obavljanje preduzetničke djelatnosti u Republici, koje posjeduje rješenje o upisu u odgovarajući registar koji vodi Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom,

15) izvještavanje o održivosti je proces kreiranja i objavljivanja informacija o održivosti od strane pravnog lica o uticaju koji ima na životnu sredinu, društveno okruženje i način upravljanja, a s ciljem unapređenja poslovanja i uspostavljanja održivosti pravnog lica i društvenog sistema,

16) faktori održivosti obuhvataju faktore životne sredine, socijalne faktore, faktore u području ljudskih resursa, upravljačke faktore, kao i pitanja koja se odnose na poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i podmičivanja,

17) Jedinstveni registar finansijskih izvještaja Republike Srpske (u daljem tekstu: Registar finansijskih izvještaja) predstavlja centralni izvor informacija o poslovanju i bonitetu pravnih lica i preduzetnika koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi u Republici, uspostavljen u skladu sa propisima kojima se uređuje registar finansijskih izvještaja,

18) Savjet za računovodstvo i reviziju Republike Srpske je tijelo Ministarstva formirano u skladu sa ovim zakonom,

19) profesionalno udruženje je nevladina, dobrovoljna, profesionalna asocijacija računovođa i revizora u Republici,

20) sertifikat je javna isprava koju izdaje profesionalno udruženje definisano ovim zakonom, a kojim se dokazuje da je lice steklo odgovarajuće stručno zvanje,

21) licenca je javna isprava koja predstavlja dozvolu za rad fizičkom licu koju, u skladu sa ovim zakonom i Međunarodnim standardima edukacije za profesionalne računovođe i revizore, izdaje Ministarstvo, odnosno profesionalno udruženje,

22) sertifikovani računovođa je fizičko lice koje posjeduje sertifikat izdat od profesionalnog udruženja u skladu sa ovim zakonom,

23) sertifikovani računovodstveni tehničar je fizičko lice koje posjeduje sertifikat izdat od profesionalnog udruženja u skladu sa ovim zakonom,

24) ovlašćeni revizor je fizičko lice koje posjeduje sertifikat izdat od profesionalnog udruženja, u skladu sa ovim zakonom,

25) licencirani ovlašćeni revizor je fizičko lice koje posjeduje važeću licencu za obavljanje poslova revizije finansijskih izvještaja, izdatu od Ministarstva u skladu sa ovim zakonom,

26) revizija finansijskih izvještaja je ispitivanje i izražavanje mišljenja o tome da li su oni pripremljeni i prezentovani na istinit i fer način, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima – MRS (engl. International Accounting Standards – IAS), Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja – MSFI (engl. International Financial Reporting Standards – IFRS), Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete – MSFI za MSE (engl. International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized entities – IFRS for SMEs) i drugim odgovarajućim propisima,

27) zakonska revizija je revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja, obveznika revizije, kao i revizija finansijskih izvještaja subjekata koji nisu obveznici revizije, ako se obavlja u skladu sa ovim zakonom,

28) obveznik revizije je pravno lice ili preduzetnik čiji finansijski izvještaji podliježu reviziji u skladu sa ovim zakonom,

29) privredno društvo za reviziju je pravno lice koje posjeduje dozvolu za pružanje usluga revizije, koju izdaje Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom,

30) revizor grupe je privredno društvo za reviziju koje obavlja zakonsku reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja,

31) mreža označava organizaciju kojoj pripadaju privredna društva za reviziju, a koja za cilj ima:

1. međusobnu saradnju,

2. raspodjelu dobiti ili troškova, ili zajedničko vlasništvo, kontrolu ili upravu, ili ima zajedničke politike i procedure kontrole kvaliteta obavljanja revizije, zajedničku poslovnu strategiju, korišćenje zajedničkog imena ili značajnog dijela stručnih resursa,

32) povezano društvo privrednog društva za reviziju je privredno društvo bez obzira na njegov pravni oblik koje je povezano s privrednim društvom za reviziju putem zajedničkog vlasništva, nadzora ili uprave,

33) izvještaj o reviziji je izvještaj o obavljenoj reviziji, koji izdaje privredno društvo za reviziju, u skladu sa ovim zakonom i Međunarodnim standardima revizije,

34) nadležno tijelo, u smislu ovog zakona, jeste ministarstvo nadležno za regulisanje i sprovođenje nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora,

35) glavni revizorski partner na revizorskom angažmanu je licencirani ovlašćeni revizor kog:

1. privredno društvo za reviziju imenuje za određeni revizorski posao kao glavno i odgovorno lice za vršenje zakonske revizije u ime privrednog društva za reviziju i koji potpisuje revizorski izvještaj, ili

2. privredno društvo za reviziju imenuje kao glavno i odgovorno lice za vršenje zakonske revizije na nivou grupe i koji potpisuje izvještaj o reviziji grupe,

36) subjekt nadzora, u smislu ovog zakona, jeste privredno društvo za reviziju i licencirani ovlašćeni revizor, privredno društvo i preduzetnik za pružanje računovodstvenih usluga i poslovna jedinica pravnog lica sa sjedištem izvan Republike za pružanje računovodstvenih usluga,

37) država članica je država članica Evropske unije.

(2) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

Član 3.

Propisi iz oblasti računovodstva i revizije koji se u smislu ovog zakona primjenjuju u Republici podrazumijevaju: Međunarodne računovodstvene standarde – MRS (engl. International Accounting Standards – IAS), Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja – MSFI (engl. International Financial Reporting Standards – IFRS), Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete – MSFI za MSE (engl. International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized entities – IFRS for SMEs), Međunarodne standarde revizije – MSR (engl. International Standards on Auditing – ISA), Međunarodne standarde kontrole kvaliteta – MSKK (engl. International Standard on Quality Control – ISQC) i sa njima povezani stavovi i standardi koje je objavio Odbor za međunarodne standarde revizije i usluga uvjeravanja (engl. International Auditing and Assurance Standards Board – IAASB) Međunarodne federacije računovođa (engl. International Federation of Accountants – IFAC), Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor – MRS JS (engl. International Public Sector Accounting Standards – IPSAS),

Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, Međunarodne standarde edukacije, Međunarodni etički kodeks za profesionalne računovođe (u daljem tekstu: Kodeks) i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), kao i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa (IFAC).

Član 4.

(1) Pravna lica i preduzetnici koji vode dvojno knjigovodstvo sačinjavaju finansijske izvještaje u skladu sa propisima iz člana 3. ovog zakona, koji su prevedeni na jedan od jezika u službenoj upotrebi u Republici.

(2) Prevođenje propisa iz člana 3. ovog zakona vrši nadležno profesionalno udruženje, u skladu sa potpisanim sporazumima i ovlašćenjima, te donosi odluku kojom se određuje i datum početka njihove primjene, a koja se, zajedno sa tekstom standarda, objavljuje na internet stranici Ministarstva i profesionalnog udruženja.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, finansijski izvještaji mogu se sačinjavati u skladu sa propisima koji nisu prevedeni i objavljeni od nadležnog profesionalnog udruženja ako se radi o:

1) pravnim licima čije je poslovanje uređeno posebnim propisima na osnovu kojih je organ nadležan za obavljanje nadzora nad njihovim poslovanjem propisao obavezu primjene propisa iz člana 3. ovog zakona, a koji nisu prevedeni i objavljeni, ili

2) pravnim licima čije je matično pravno lice ili krajnje matično pravno lice sa sjedištem u inostranstvu.

Član 5.

(1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na sve oblike pravnih lica koja, u smislu ovog zakona, obuhvataju privredna društva, društva za osiguranje, banke, mikrokreditna društva, lizing društva, investicione fondove, dobrovoljne penzijske fondove, društva za upravljanje investicionim, odnosno dobrovoljnim penzijskim fondovima, brokersko-dilerska društva, berze i druge finansijske organizacije, zadruge, zajednice etažnih vlasnika, sindikalne organizacije, udruženja građana, kao i druga profitna i neprofitna pravna lica sa sjedištem u Republici, te preduzetnike koji svoje poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva, na obračunskoj osnovi.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na pravna lica i druge oblike organizovanja koje je pravno lice sa sjedištem u Republici osnovalo u inostranstvu, ako za njih propisima tih država nije utvrđena obaveza vođenja poslovnih knjiga i sačinjavanja finansijskih izvještaja.

(3) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na organizacione dijelove pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, ako se posredstvom tih organizacionih jedinica ostvaruje prihod u Republici.

(4) Odredbe ovog zakona shodno se primjenjuju i na korisnike prihoda budžeta Republike, budžeta opština, gradova i fondova utvrđenih propisima kojima se uređuje budžetski sistem Republike.

Član 6.

(1) Preduzetnici svoje poslovne knjige vode u skladu sa zakonom koji uređuje porez na dohodak (prosto knjigovodstvo) ili u skladu sa ovim zakonom po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, preduzetnici čiji su ukupni naplaćeni prihodi u posljednjem poreskom periodu veći od 500.000 KM obavezni su da svoje poslovne knjige vode u skladu sa ovim zakonom, po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi.

(3) Stav 2. ovog člana primjenjuje se od prvog narednog obračunskog perioda u odnosu na poreski period u kojem je preduzetnik ispunio propisani uslov.

(4) Obavještenje o vođenju poslovnih knjiga po sistemu dvojnog knjigovodstva preduzetnik je dužan da dostavi Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge (u daljem tekstu: Agencija) najkasnije do isteka roka za predaju godišnjeg finansijskog izvještaja, kao i Poreskoj upravi Republike Srpske (u daljem tekstu: Poreska uprava) najkasnije do isteka roka za podnošenje godišnje poreske prijave za porez na dohodak.

(5) Preduzetnici koji u toku godine započnu obavljanje djelatnosti i odluče se na vođenje knjiga po sistemu dvojnog knjigovodstva, dužni su da obavještenje o tome dostave Agenciji i Poreskoj upravi, najkasnije u roku od 30 dana od dana početka obavljanja djelatnosti.

(6) Preduzetnik može odustati od vođenja poslovnih knjiga po sistemu dvojnog knjigovodstva:

1) ako se to zahtijeva propisima kojima se uređuju oblasti računovodstva ili oporezivanja dohotka od samostalne djelatnosti fizičkih lica,

2) u slučaju prestanka ispunjavanja uslova iz stava 2. ovog člana,

3) ako donese takvu odluku, a koju ne može donijeti prije isteka roka od pet obračunskih, odnosno poreskih perioda.

(7) Ministar finansija (u daljem tekstu: ministar) donosi pravilnik kojim se uređuju pitanja od značaja za uspostavljanje sistema dvojnog knjigovodstva kod preduzetnika, kao i opšti metodološki postupci pomoću kojih preduzetnici poslovne prihode i poslovne rashode priznate na obračunskom osnovu u poreskom periodu kroz sistem dvojnog knjigovodstva preračunavaju na iznose poreskih dopuštenih rashoda, odnosno oporezivih prihoda, u skladu sa propisima kojim se uređuje oporezivanje dohotka od samostalne djelatnosti fizičkih lica.

Član 7.

Pravna lica i preduzetnici koji vode dvojno knjigovodstvo (u daljem tekstu: preduzetnici) dužni su da vode poslovne knjige propisane ovim zakonom, da sačinjavaju i prezentuju finansijske izvještaje, kao i nefinansijske izvještaje, te da vrše reviziju finansijskih izvještaja u skladu sa ovim zakonom i drugim odgovarajućim propisima.

Član 8.

(1) Pravna lica i preduzetnici, u smislu ovog zakona, razvrstavaju se u zavisnosti od sljedećih kriterijuma koji se utvrđuju na osnovu podataka iz godišnjeg finansijskog izvještaja:

1) prosječnog broja zaposlenih, koji se izračunava tako što se ukupan zbir zaposlenih na kraju svakog mjeseca, uključujući i zaposlene izvan teritorije Republike, podijeli sa brojem mjeseci u obračunskom periodu (u daljem tekstu: prosječan broj zaposlenih),

2) bilansne aktive utvrđene na dan sačinjavanja godišnjeg finansijskog izvještaja (u daljem tekstu: bilansna aktiva),

3) ukupnog godišnjeg poslovnog prihoda (u daljem tekstu: ukupan poslovni prihod).

(2) Na osnovu kriterijuma iz stava 1. ovog člana pravna lica i preduzetnici se razvrstavaju na mikro, mala, srednja i velika pravna lica.

(3) U mikropravna lica razvrstavaju se ona pravna lica i preduzetnici koji ne prelaze granične vrijednosti kod najmanje dva od sljedećih kriterijuma:

1) prosječan broj zaposlenih – deset,

2) vrijednost bilansne aktive – 350.000 KM,

3) ukupan poslovni prihod – 700.000 KM.

(4) U mala pravna lica razvrstavaju se ona pravna lica i preduzetnici koji prelaze granične vrijednosti kod najmanje dva kriterijuma iz stava 3. ovog člana, ali ne prelaze granične vrijednosti kod dva od sljedećih kriterijuma:

1) prosječan broj zaposlenih – 50,

2) vrijednost bilansne aktive – do 4.000.000 KM,

3) ukupan godišnji poslovni prihod – 8.000.000 KM.

(5) U srednja pravna lica razvrstavaju se ona pravna lica i preduzetnici koji prelaze granične vrijednosti kod dva kriterijuma iz stava 4. ovog člana, ali ne prelaze granične vrijednosti kod dva od sljedećih kriterijuma:

1) prosječan broj zaposlenih – 250,

2) vrijednost bilansne aktive – 20.000.000 KM,

3) ukupan poslovni prihod – 40.000.000 KM.

(6) U velika pravna lica razvrstavaju se pravna lica i preduzetnici koji prelaze granične vrijednosti kod najmanje dva kriterijuma iz stava 5. ovog člana.

(7) Novoosnovana pravna lica, odnosno preduzetnici razvrstavaju se u skladu sa st. 3, 4, 5. i 6. ovog člana, na osnovu podataka iz finansijskih izvještaja za poslovnu godinu u kojoj su osnovani, srazmjerno broju mjeseci poslovanja.

(8) Nezavisno od kriterijuma iz st. 3, 4, 5. i 6. ovog člana, banke, mikrokreditna društva, štedno-kreditne zadruge, osiguravajuća društva, lizing društva, društva za upravljanje investicionim fondovima, investicioni fondovi, dobrovoljni penzijski fondovi, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, berze, brokersko-dilerska društva, faktoring društva i druge finansijske organizacije se u smislu ovog zakona smatraju velikim pravnim licima.

(9) Uprava pravnog lica, odnosno preduzetnik na dan sačinjavanja finansijskih izvještaja vrši razvrstavanje u skladu sa ovim članom.

(10) Obavještenje o razvrstavanju pravnog lica i preduzetnika u kategoriju mikro, malih, srednjih ili velikih pravnih lica, izvršeno u skladu sa ovim zakonom, pravno lice, odnosno preduzetnik dužan je da dostavi Agenciji uz godišnje finansijske izvještaje, koja verifikuje dostavljeno obavještenje o razvrstavanju.

(11) Izuzetno od stava 10. ovog člana, ukoliko pravno lice, odnosno preduzetnik razvrstavanje izvrši putem softverske aplikacije Agencije za unos i obradu finansijskih izvještaja, smatra se da je izvršio razvrstavanje u skladu sa ovim članom.

(12) Podaci o razvrstavanju pravnog lica i preduzetnika koji su verifikovani, odnosno utvrđeni od Agencije, koriste se za narednu poslovnu godinu, izuzev ako se radi o novoosnovanom pravnom licu, odnosno preduzetniku, kada se podaci o razvrstavanju koriste i za tekuću i narednu poslovnu godinu.

Član 9.

(1) Grupe pravnih lica, u smislu ovog zakona, razvrstavaju se u zavisnosti od kriterijuma propisanih u članu 8. stav 1. ovog zakona, koji se utvrđuju na osnovu podataka iz konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja – na male, srednje i velike grupe pravnih lica.

(2) U male grupe pravnih lica razvrstavaju se one grupe koje se sastoje od matičnog pravnog lica i zavisnih pravnih lica koja podliježu konsolidaciji finansijskih izvještaja i koje, na konsolidovanoj osnovi, ne prelaze granične vrijednosti kod dva od sljedećih kriterijuma:

1) prosječan broj zaposlenih – 50,

2) vrijednost bilansne aktive – 4.000.000 KM,

3) ukupan poslovni prihod – 8.000.000 KM.

(3) U srednje grupe pravnih lica razvrstavaju se grupe koje nisu male grupe i koje se sastoje od matičnog pravnog lica i zavisnih pravnih lica koja podliježu konsolidaciji finansijskih izvještaja i koje, na konsolidovanoj osnovi, ne prelaze granične vrijednosti kod dva od sljedećih kriterijuma:

1) prosječan broj zaposlenih – 250,

2) vrijednost bilansne aktive – 20.000.000 KM,

3) ukupan poslovni prihod – 40.000.000 KM.

(4) U velike grupe pravnih lica razvrstavaju se grupe koje se sastoje od matičnog pravnog lica i zavisnih pravnih lica koja podliježu konsolidaciji finansijskih izvještaja i koje, na konsolidovanoj osnovi, prelaze granične vrijednosti kod najmanje dva kriterijuma iz stava 3. ovog člana.

(5) Razvrstavanje grupe u skladu sa navedenim kriterijumima vrši matično pravno lice, samostalno na dan sačinjavanja konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja.

(6) Obavještenje o razvrstavanju grupe pravnih lica, izvršeno u skladu sa ovim zakonom, matično pravno lice je dužno da dostavi Agenciji uz konsolidovani godišnji finansijski izvještaj, koja verifikuje dostavljeno obavještenje o razvrstavanju grupe.

(7) Izuzetno od stava 6. ovog člana, ukoliko matično pravno lice razvrstavanje izvrši putem softverske aplikacije Agencije za unos i obradu finansijskih izvještaja, smatra se da je izvršilo razvrstavanje u skladu sa ovim članom.

(8) Podaci o razvrstavanju grupe pravnih lica koji su verifikovani, odnosno utvrđeni od Agencije, koriste se za tekuću poslovnu godinu.

Član 10.

Subjekti od javnog interesa, u smislu ovog zakona, jesu:

1) pravna lica čijim se hartijama od vrijednosti trguje ili se vrši priprema za njihovo emitovanje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti,

2) banke, mikrokreditna društva, društva za osiguranje, lizing društva, berze, brokersko-dilerska društva, društva za upravljanje investicionim fondovima, investicioni fondovi, dobrovoljni penzijski fondovi, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i druge finansijske organizacije,

3) javna preduzeća, definisana u skladu sa propisima kojima se uređuju poslovanje i upravljanje javnim preduzećima,

4) sva pravna lica od posebnog značaja za Republiku, nezavisno od njihove veličine, pravne forme i oblika organizovanja, u skladu sa aktom Vlade Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) kojim se uređuju pravna lica od posebnog značaja na prijedlog resorno nadležnog ministarstva.

Član 11.

(1) Za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i objelodanjivanje pozicija u finansijskim izvještajima velika pravna lica, pravna lica koja imaju obavezu sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja i pravna lica koja su subjekti od javnog interesa, nezavisno od njihove veličine, primjenjuju MSFI/MRS.

(2) Za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i objelodanjivanje pozicija u finansijskim izvještajima mikro, mala i srednja pravna lica primjenjuju MSFI za MSE.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, mikro, mala i srednja pravna lica mogu da odluče da za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i objelodanjivanje pozicija u finansijskim

izvještajima primjenjuju MSFI/MRS, s tim da su dužni da ih primjenjuju u kontinuitetu, najmanje pet godina od početka njihove primjene.

(4) Ministar donosi uputstvo kojim se daju smjernice za primjenu Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete.

GLAVA II

ORGANIZACIJA SISTEMA KNJIGOVODSTVA I RAČUNOVODSTVA

Član 12.

(1) Pravno lice, odnosno preduzetnik donosi interne akte kojima se uređuju uspostavljanje i funkcionisanje sistema knjigovodstva i računovodstva u tom pravnom licu, odnosno preduzetniku.

(2) Pod internim aktima iz stava 1. ovog člana smatraju se Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama i sva druga akta kojima uprava pravnog lica, odnosno preduzetnik, u skladu sa zakonskim i profesionalnim pravilima, uređuje uspostavljanje i funkcionisanje sistema knjigovodstva i računovodstva.

(3) Pravno lice, odnosno preduzetnik svojim internim aktom, u skladu sa ovim zakonom, uređuje:

1) organizaciju sistema knjigovodstva i računovodstva na način koji omogućava sveobuhvatno evidentiranje, kao i otkrivanje i sprečavanje pogrešno evidentiranih poslovnih događaja,

2) interne računovodstvene kontrolne postupke,

3) računovodstvene politike i računovodstvene procjene,

4) određuje lica koja su odgovorna za zakonitost i pravilnost nastanka poslovnih događaja, kao i sačinjavanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava o tim događajima,

5) kretanje knjigovodstvenih isprava i utvrđuje rokove za njihovo dostavljanje na dalju obradu i knjiženje,

6) postupke pripreme, sačinjavanja i prezentacije finansijskih izvještaja,

7) postupke prikupljanja, obrade i prezentacije podataka u vezi sa pripremom i sačinjavanjem godišnjih izvještaja o poslovanju, te finansijskih podataka za statističke, poreske i druge potrebe,

8) druga pitanja od značaja za uspostavljanje efikasnog sistema knjigovodstva i računovodstva u pravnom licu, odnosno preduzetniku.

(4) Pravno lice, odnosno preduzetnik dužan je da organizuje prikupljanje i sačinjavanje knjigovodstvenih isprava, vođenje poslovnih knjiga, sačinjavanje godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa ovim zakonom i odgovarajućim podzakonskim propisima, poštujući pri tome usvojene računovodstvene standarde, računovodstvena načela i principe urednog knjigovodstva.

(5) Pravno lice, odnosno preduzetnik koji vrši obradu podataka putem računovodstvenog softvera, dužan je da koristi računovodstveni softver koji omogućava funkcionisanje sistema internih računovodstvenih kontrola i onemogućava brisanje proknjiženih poslovnih događaja.

1. Knjigovodstvene isprave

Član 13.

(1) Knjigovodstvena isprava je pisani dokument u materijalnom ili elektronskom obliku o nastalom poslovnog događaju kojim su obuhvaćeni svi podaci neophodni za knjiženje u poslovnim knjigama, potpisan od lica koja su ovlašćena za sačinjavanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava.

(2) Knjigovodstvene isprave se sačinjavaju na mjestu i u vrijeme nastanka poslovnog događaja, izuzev onih isprava koje se sačinjavaju u knjigovodstvu pravnog lica, odnosno preduzetnika.

(3) Foto-kopija knjigovodstvene isprave može biti osnov za knjiženje poslovnog događaja samo pod uslovom da je na njoj navedeno mjesto čuvanja originalne vjerodostojne isprave.

(4) Knjigovodstvena isprava primljena u elektronskom obliku smatra se vjerodostojnom ako je potpisana na propisan način.

(5) Izuzetno od stava 1. ovog člana, knjigovodstvena isprava koja se odnosi na račun sačinjen u skladu sa propisima koji uređuju fiskalizaciju u Republici, nije obavezno da bude potpisana.

Član 14.

(1) Knjigovodstvena isprava obavezno je potpuna, istinita, računski tačna i uredna, sačinjena tako da omogućava potpun uvid u vjerodostojnost dokumenta.

(2) Kontrolu knjigovodstvenih isprava ne mogu da vrše lica koja su materijalno zadužena za imovinu na koju se isprave odnose.

(3) Lica odgovorna za sačinjavanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava svojim potpisom potvrđuju da je knjigovodstvena isprava potpuna, istinita i računski tačna, te da odražava suštinu poslovnog događaja na koji se odnosi.

(4) Pravno lice je dužno odrediti odgovorna lica koja svojim potpisom potvrđuju ispravnost i potpunost knjigovodstvene isprave, kao i suštinu poslovnog događaja, odnosno odobravaju unos podataka iz knjigovodstvene isprave u poslovne knjige.

(5) Lica koja sačinjavaju i vrše prijem knjigovodstvenih isprava dužna su da potpisanu ispravu i drugu dokumentaciju u vezi sa nastalim poslovnim događajem knjigovodstvu dostave odmah nakon izrade, odnosno prijema, a najkasnije u roku od tri dana od dana kada je poslovna promjena nastala, odnosno dana kada je knjigovodstvena isprava primljena.

(6) Lica koja vode poslovne knjige dužna su da knjigovodstvene isprave u poslovnim knjigama proknjiže narednog dana, a najkasnije u roku od osam dana od dana njihovog prijema.

2. Poslovne knjige

Član 15.

(1) Poslovne knjige predstavljaju jednoobrazne evidencije o stanju i promjenama na imovini, obavezama i vlastitom kapitalu, kao i ostvarenim prihodima i nastalim rashodima.

(2) Poslovne knjige čine:

- 1) dnevnik,
- 2) glavna knjiga,
- 3) pomoćne knjige.

(3) Dnevnik i glavna knjiga vode se po sistemu dvojnog knjigovodstva.

(4) Dnevnik je poslovna knjiga u koju se poslovni događaji nastali u toku obračunskog perioda unose hronološki, prema redoslijedu njihovog nastanka.

(5) Glavna knjiga je sistematska evidencija u kojoj se prikazuju stanje i promjene na imovini, obavezama, vlastitom kapitalu, prihodima i rashodima u toku obračunskog perioda i koja predstavlja osnovu za izradu finansijskih izvještaja.

(6) Pomoćne knjige su analitičke evidencije koje se vode za nematerijalna sredstva, nepokretnosti, postrojenja i opremu, investicione nekretnine, finansijske plasmane, zalihe, potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente, obaveze, kapital i druge bilansne pozicije.

(7) Broj i sadržaj pomoćnih knjiga, način njihovog vođenja i povezivanja sa glavnom knjigom i slično, pravno lice ili preduzetnik uređuju svojim internim aktom u skladu sa ovim zakonom.

(8) Dnevnik blagajne je pomoćna knjiga u kojoj se prikazuju stanje i promjene na gotovini i ekvivalentima gotovine, koja se zaključuje na kraju svakog dana u kojem je bilo promjena u blagajni, a knjigovodstvu na knjiženje dostavlja se najkasnije narednog dana.

Član 16.

(1) Poslovne knjige se otvaraju početkom poslovne, odnosno kalendarske godine ili nekog drugog utvrđenog obračunskog perioda u skladu sa ovim zakonom, a na osnovu bilansa stanja i zaključnog lista u kojim je prikazano stanje sredstava i izvora sredstava na dan kada je okončan prethodni obračunski period.

(2) Novoosnovana pravna lica i preduzetnici svoje poslovne knjige otvaraju na osnovu bilansa osnivanja, koji se sačinjava nakon popisa imovine i obaveza novoosnovanog pravnog lica, odnosno preduzetnika sa stanjem na dan osnivanja.

(3) Poslovna godina jednaka je kalendarskoj godini.

(4) Izuzetno od stava 3. ovog člana, poslovna godina obuhvata i period koji nije jednak kalendarskoj godini u slučaju osnivanja i prestanka poslovanja pravnog lica ili preduzetnika, statusnih promjena, promjene poslovne godine u skladu sa ovim zakonom, te otvaranja i zaključenja stečajnog ili likvidacionog postupka.

(5) U poslovne knjige podaci se unose isključivo na osnovu vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava.

(6) Poslovne knjige se vode na način da obezbijede kontrolu i ispravnost unesenih podataka, njihovo čuvanje, mogućnost korišćenja podataka, mogućnost dobijanja uvida u promet i stanja na računima glavne knjige, te mogućnost uvida u vremenski redoslijed izvršenog unosa poslovnih događaja.

(7) Poslovne knjige se zaključuju nakon svih potrebnih knjiženja, uključujući predzaključna i zaključna knjiženja, a najkasnije do roka za predaju godišnjih finansijskih izvještaja, na dan nastanka statusnih promjena, na dan obustavljanja poslovanja i u drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Član 17.

(1) Pravno lice i preduzetnik internim aktom, u skladu sa ovim zakonom, propisuju potreban stepen školske spreme, radno iskustvo i ostale uslove za lice u radnom odnosu koje obavlja računovodstvene poslove.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, lice koje sačinjava finansijske izvještaje obavezno je kvalifikovano lice.

(3) Kvalifikovano lice, u smislu ovog zakona, jeste lice koje posjeduje licencu sertifikovanog računovodstvenog tehničara ili sertifikovanog računovođe.

(4) Kvalifikovano lice iz stava 3. ovog člana koje posjeduje licencu sertifikovanog računovodstvenog tehničara može sačinjavati i potpisivati finansijske izvještaje za pravna lica i preduzetnike koji su razvrstani u kategoriju mikro i malih pravnih lica.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, kvalifikovano lice koje posjeduje licencu sertifikovanog računovodstvenog tehničara može sačinjavati i potpisivati finansijske izvještaje i za pravna lica i preduzetnike koji su razvrstani u kategoriju srednjih i velikih pravnih lica u periodu od pet obračunskih perioda od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(6) Odredba st. 4. i 5. ovog člana odnosi se i na privredna društva i preduzetnike registrovane za pružanje računovodstvenih usluga, poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike registrovane za pružanje računovodstvenih usluga, kao i na povezana pravna lica kojima se povjerava vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja u skladu sa ovim zakonom.

3. Povjeravanje vođenja poslovnih knjiga i sačinjavanja finansijskih izvještaja

Član 18.

(1) Vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja može ugovorom biti povjereno privrednom društvu ili preduzetniku sa sjedištem u Republici, registrovanim za pružanje računovodstvenih usluga, ili poslovnoj jedinici pravnog lica sa sjedištem izvan Republike registrovanoj za pružanje računovodstvenih usluga, a koji su upisani u odgovarajući registar koji vodi Ministarstvo.

(2) Ugovorom o uslugama vođenja poslovnih knjiga i sačinjavanja finansijskih izvještaja, između ostalog, obavezno se utvrđuje i iznos naknade za pružene usluge.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, povezana pravna lica mogu ugovorom povjeriti vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja svom povezanom pravnom licu sa sjedištem u Republici koje u radnom odnosu ima kvalifikovana lica iz člana 17. ovog zakona koja ispunjavaju i druge uslove predviđene ovim zakonom.

(4) Povezana pravna lica, u smislu ovog člana, su bilo koja dva ili više pravnih lica u okviru grupe (matična i zavisna), pri čemu je osnov povezanosti (kontrole) učešće u kapitalu.

(5) St. 1. i 3. ovog člana ne primjenjuju se na banke, društva za osiguranje, davaoce finansijskog lizinga, mikrokreditna društva, kao i na druge finansijske organizacije kojima je propisima koji uređuju njihovo poslovanje zabranjeno povjeravanje vođenja poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja drugom licu.

Član 19.

(1) Privredna društva i preduzetnici registruju se za pružanje računovodstvenih usluga u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju osnivanje, poslovanje i prestanak poslovanja privrednih društava u Republici, odnosno zakonom koji uređuje registraciju i poslovanje preduzetnika u Republici.

(2) Poslovna jedinica pravnog lica sa sjedištem izvan Republike registruje se za pružanje računovodstvenih usluga u skladu sa propisima o registraciji poslovnih jedinica ako pravno lice čiji je ona organizacioni dio ima kao osnovnu (pretežnu) djelatnost registrovanu djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga (šifra koja obuhvata računovodstvene poslove).

(3) Privredna društva i preduzetnici, kao i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike za pružanje računovodstvenih usluga kao osnovnu (pretežnu) djelatnost obavezno imaju registrovanu djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga (šifra koja obuhvata računovodstvene poslove).

(4) Preduzetnici koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga dužni su da djelatnost obavljaju u odgovarajućim prostorijama, namijenjenim isključivo za obavljanje

registrovane djelatnosti, a koje mogu biti smještene u stambenoj zgradi, poslovnoj zgradi ili porodičnoj kući.

(5) Nadležni inspekcijski organ, u inspekcijskom pregledu, provjerava ispunjenost posebnih uslova iz stava 4. ovog člana.

(6) Privredna društva i preduzetnici, kao i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike registrovani za pružanje računovodstvenih usluga obavezni su da u radnom odnosu na puno radno vrijeme imaju zaposleno kvalifikovano lice iz člana 17. ovog zakona.

(7) Izuzetno od stava 6. ovog člana, preduzetnik koji je kvalifikovano lice, nema obavezu zapošljavanja kvalifikovanog lica ako preduzetničku djelatnost obavlja kao osnovno zanimanje, odnosno ne može zapošljavati kvalifikovano lice ako preduzetničku djelatnost obavlja kao dopunsko zanimanje.

(8) Privredna društva i preduzetnici, kao i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga, internim aktom određuju lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja za svakog klijenta kojem pruža te usluge.

4. Uspostavljanje i vođenje registara subjekata koji pružaju računovodstvene usluge

Član 20.

Ministarstvo uspostavlja i vodi Registar privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga i Registar preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga.

Član 21.

(1) Privredna društva, kao i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga, dužni su da se upišu u Registar privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga (u daljem tekstu: Registar privrednih društava), koji vodi Ministarstvo.

(2) Rješenje o upisu u Registar privrednih društava može se izdati privrednom društvu za pružanje računovodstvenih usluga ako ispunjava sljedeće uslove:

1) da je registrovano u skladu sa zakonom kojim se uređuju osnivanje, poslovanje i prestanak poslovanja privrednih društava,

2) da ima registrovanu pretežnu djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga,

3) da fizičko lice koje je osnivač privrednog društva, kao i lice ovlašćeno za zastupanje nije osuđeno za krivična djela protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova računovodstva,

4) da pravno lice, koje je osnivač privrednog društva, u krivičnom postupku nije osuđeno pravosnažnom presudom za krivična djela organizovanog kriminala, korupciju, prevaru ili pranje novca, u skladu sa propisima u zemlji u kojoj je registrovan i da nad njim nije otvoren stečajni postupak ili postupak likvidacije, odnosno da je u toku postupak obustavljanja poslovne djelatnosti u skladu sa važećim propisima zemlje u kojoj je registrovan,

5) da ima u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom kvalifikovano lice iz člana 17. ovog zakona.

(3) Uz zahtjev za upis u Registar privrednih društava, privredno društvo je dužno da dostavi dokumentaciju kojom se potvrđuje ispunjenost uslova iz stava 2. ovog člana.

(4) Ministar donosi rješenje o upisu u Registar privrednih društava u roku od deset dana od dana podnošenja potpunog zahtjeva.

(5) U slučaju nastanka promjene u vezi sa uslovima iz stava 2. ovog člana, kao i podataka upisanih u Registar privrednih društava, ovlašćeno lice privrednog društva je dužno da informaciju o nastalim promjenama i dokumentaciju koja to potvrđuje dostavi Ministarstvu u roku od deset dana od dana nastale promjene.

(6) Registar privrednih društava ima svojstvo javne knjige i podaci koji su upisani objavljuju se na internet stranici Ministarstva.

(7) Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju i na poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga.

Član 22.

(1) Ministarstvo, po službenoj dužnosti, elektronskim putem, od nadležnih organa preuzima podatke koji su neophodni za uspostavljanje i vođenje Registra preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga (u daljem tekstu: Registar preduzetnika).

(2) Nadležni organi iz stava 1. ovog člana dužni su Ministarstvu omogućiti preuzimanje i razmjenu svih podataka i informacija koji su neophodni za uspostavljanje i vođenje Registra preduzetnika.

(3) Ministar donosi rješenje o upisu u Registar preduzetnika ako preduzetnik ispunjava sljedeće uslove:

1) da je registrovan za obavljanje preduzetničke djelatnosti kod jedinice lokalne samouprave,

2) da ima registrovanu pretežnu djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga,

3) da je kvalifikovano lice ili u radnom odnosu na puno radno vrijeme ima kvalifikovano lice, ako djelatnost obavlja kao osnovno zanimanje,

4) da je kvalifikovano lice, ako djelatnost obavlja kao dopunsko zanimanje,

5) da u radnom odnosu na puno radno vrijeme ima kvalifikovano lice, ako djelatnost obavlja kao dodatno zanimanje.

(4) Registar preduzetnika objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

Član 23.

(1) Privredno društvo, odnosno preduzetnik koji pruža računovodstvene usluge briše se iz odgovarajućeg registra u slučajevima ako:

1) prestane da ispunjava uslove za upis u registar,

2) je upis u registar izvršen na osnovu neistinitih podataka,

3) donese odluku o prestanku obavljanja djelatnosti računovodstva,

4) postupa suprotno propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, na obrazložen prijedlog organa koji je ovlašćen za poslove nadzora nad ovom grupom obveznika u Republici,

5) ne postupi po mjerama nadzora izrečenim rješenjem Ministarstva o otklanjanju utvrđenih nezakonitosti,

6) prestane da postoji kao privredno društvo ili preduzetnik u skladu sa propisima kojima se uređuje prestanak poslovanja privrednog društva, odnosno preduzetnika.

(2) Ministar donosi rješenje o brisanju iz Registra privrednih društava i Registra preduzetnika.

(3) Rješenje iz člana 21. stav 4. i člana 22. stav 3. ovog zakona, kao i stava 2. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(4) Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju i na poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga.

Član 24.

Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju sadržaj i način vođenja Registra privrednih društava i Registra preduzetnika, način i postupak upisa u navedene registre, promjene i brisanje podataka, upotreba i način uvida u podatke registara, kao i druga pitanja od značaja za vođenje ovih registara.

5. Kontni okvir i popis imovine i obaveza

Član 25.

(1) Poslovne promjene knjiže se na analitičkim računima koji po svojoj sadržini i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisanog kontnog okvira.

(2) Ministar donosi pravilnike kojim se propisuje kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za sva pravna lica i preduzetnike.

(3) Detaljan kontni plan propisuje se internim aktom pravnog lica, odnosno preduzetnika, koji je usklađen sa propisanim odgovarajućim kontnim okvirom.

(4) Izuzetno od stava 3. ovog člana, ministar donosi pravilnik kojim se propisuje detaljan kontni plan za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova.

Član 26.

(1) Pravno lice i preduzetnik dužni su da na početku poslovanja, kao i najmanje jednom godišnje, sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina ili neki drugi obračunski period određen u skladu sa ovim zakonom, izvrše popis imovine i obaveza, te vanbilansne imovine i vanbilansnih obaveza s ciljem da utvrde njihovo stvarno stanje, te da stanje u poslovnim knjigama usklade sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, pravno lice može svojim internim aktom propisati duži period za vršenje popisa imovine, kao što su knjige, filmovi, arhivska građa i slično, s tim da taj period ne može biti duži od roka za sprovođenje obvezne redovne revizije navedene građe, propisane odgovarajućim materijalnim propisima.

(3) U zavisnosti od načina obrade podataka, usklađivanje prometa glavne knjige sa prometom prikazanim u dnevniku, kao i prometa i stanja pomoćnih knjiga sa prometom i stanjem u glavnoj knjizi vrši se kontinuirano, a najkasnije neposredno prije popisa imovine i obaveza, odnosno prije sačinjavanja finansijskih izvještaja.

(4) Pored popisa u rokovima iz st. 1. i 2. ovog člana, pravno lice i preduzetnik popis i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem vrši i prilikom primopredaje dužnosti računopolagača, promjene cijena proizvoda i robe, statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka i postupka likvidacije, kao i u drugim slučajevima propisanim zakonom.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, popis imovine nije neophodan kod promjene cijena proizvoda i robe ako se u knjigovodstvenim evidencijama mogu obezbijediti podaci o količini i vrijednosti proizvoda i robe na zalihi.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju način i rokovi vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Član 27.

(1) Pravna lica i preduzetnici su dužni da prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja obavezno izvrše usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza, što se dokazuje odgovarajućom knjigovodstvenom ispravom.

(2) Usaglašavanje iz stava 1. ovog člana se vrši na način da povjerilac dostavlja dužniku zahtjev za usaglašavanje, izuzev ako su se povjerilac i dužnik drugačije dogovorili.

(3) Pravno lice i preduzetnik su dužni da odgovore na zahtjev privrednog društva za reviziju u vezi sa potvrdom stanja obaveza i potraživanja, kao i stanja ostalih bilansnih pozicija koje su neophodne za obavljanje postupka revizije.

(4) Pravno lice i preduzetnik iz stava 3. ovog člana su dužni da odgovor na zahtjev privrednog društva za reviziju za potvrdu stanja obaveza i potraživanja, kao i stanja ostalih bilansnih pozicija dostave privrednom društvu za reviziju u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva.

(5) Pravno lice i preduzetnik su dužni da u napomenama uz finansijske izvještaje prezentuju sva neusaglašena salda potraživanja i obaveza, kao i razloge zašto usaglašavanje nije izvršeno.

GLAVA III

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I NEFINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE

1. Finansijski i konsolidovani finansijski izvještaji

Član 28.

(1) Pravno lice, odnosno preduzetnik sačinjava i prezentuje javnosti finansijski izvještaj za poslovnu godinu završenu 31. decembra tekuće godine sa uporednim podacima za prethodnu godinu.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, Ministarstvo može na zahtjev zavisnog pravnog lica, čije matično pravno lice sa sjedištem u inostranstvu ima poslovnu godinu različitu od kalendarske godine, donijeti rješenje kojim se odobrava da to zavisno pravno lice može da sačinjava i prezentuje finansijski izvještaj za period koji je različit od perioda iz stava 1. ovog člana.

(3) Zavisno pravno lice iz stava 2. ovog člana je obavezno da primjenjuje poslovnu godinu različitu od kalendarske u kontinuitetu, najmanje pet godina od početka primjene poslovne godine koja je različita od kalendarske.

(4) Uz zahtjev za odobrenje za sačinjavanje i prezentaciju finansijskog izvještaja za period koji je različit od kalendarske godine, zavisno pravno lice iz Republike dostavlja dokaze koji potvrđuju da je zavisno pravno lice čije je matično pravno lice sa sjedištem u inostranstvu, te da matično pravno lice sa sjedištem u inostranstvu uključuje finansijske izvještaje zavisnog pravnog lica u svoje konsolidovane finansijske izvještaje i da se oni sačinjavaju za period koji je različit od kalendarske godine.

(5) Pravno lice iz stava 2. ovog člana kojem je odobrena promjena izvještajnog perioda, dužno je da sačini i finansijski izvještaj sa danom koji prethodi danu promjene izvještajnog perioda, odnosno za period koji nije obuhvaćen posljednjim sačinjenim i prezentovanim godišnjim finansijskim izvještajem.

(6) Pravno lice iz stava 2. ovog člana koje prestane da primjenjuje poslovnu godinu različitu od kalendarske godine u skladu sa ovim članom, dužno je da sačini i finansijski izvještaj sa 31. decembrom, za period koji nije obuhvaćen posljednjim sačinjenim i prezentovanim godišnjim finansijskim izvještajem.

(7) Pravno lice kod koga nastanu statusne promjene, kao i pravno lice nad kojim je otvoren stečajni ili likvidacioni postupak, pored finansijskog izvještaja iz stava 1. ovog člana sačinjava i prezentuje finansijski izvještaj sačinjen na dan statusne promjene, kao i na dan otvaranja i zaključenja stečajnog ili likvidacionog postupka.

(8) Poslovne promjene nastale između dana bilansa i dana upisa u registar poslovnih subjekata obuhvaćene su u poslovnim knjigama prethodnog pravnog lica ili novog pravnog lica, što se utvrđuje odlukom o statusnoj promjeni.

(9) Godišnji finansijski izvještaj čine:

- 1) Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda,
- 2) Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu za period,
- 3) Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine,
- 4) Izvještaj o promjenama na kapitalu,
- 5) Napomene uz finansijske izvještaje.

(10) Izuzetno od stava 9. ovog člana, mikropravna lica, kao i preduzetnici razvrstani u mikro i mala pravna lica godišnji finansijski izvještaj prezentuju kroz:

- 1) Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda,
- 2) Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu za period,
- 3) Napomene uz finansijske izvještaje.

(11) Preduzetnici razvrstani u kategoriju srednjih i velikih pravnih lica godišnji finansijski izvještaj prezentuju kroz:

- 1) Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda,
- 2) Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu za period,
- 3) Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine,
- 4) Napomene uz finansijske izvještaje.

(12) Uz godišnji finansijski izvještaj korisnicima finansijskih izvještaja se prezentuje i poseban izvještaj sačinjen prema zahtjevu Republičkog zavoda za statistiku.

(13) Pravna lica čije je poslovanje uređeno posebnim propisima na osnovu kojih je organ, odnosno organizacija nadležna za obavljanje nadzora nad njihovim poslovanjem propisala obavezu sačinjavanja i prezentacije periodičnih finansijskih izvještaja, dužna su da te izvještaje sačinjavaju i u skladu s tim propisima.

(14) Finansijske izvještaje pravnog lica, odnosno preduzetnika potpisuje lice ovlašćeno za zastupanje upisano u odgovarajući registar, odnosno preduzetnik i kvalifikovano lice iz člana 17. ovog zakona.

(15) Lice ovlašćeno za zastupanje upisano u odgovarajući registar, organ upravljanja i nadzorni organ pravnog lica u skladu sa zakonom, odnosno preduzetnik, postupajući u okviru nadležnosti koje su im utvrđene zakonom i internim aktima pravnog lica, odnosno preduzetnika, kolektivno su odgovorni za istinitu i fer prezentaciju:

- 1) godišnjeg finansijskog izvještaja i godišnjeg izvještaja o poslovanju,
- 2) konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja i konsolidovanog godišnjeg izvještaja o poslovanju.

Član 29.

(1) Konsolidovani finansijski izvještaji su finansijski izvještaji grupe u kojima su imovina, obaveze, vlastiti kapital, prihodi, rashodi i tokovi gotovine matičnog pravnog lica i njegovih zavisnih pravnih lica prezentovani kao da su jedna ekonomska cjelina.

(2) Grupu čine matično pravno lice i njegova zavisna pravna lica nad kojima matično pravno lice ostvaruje kontrolu, u skladu sa MRS, odnosno MSFI.

(3) Matična pravna lica imaju obavezu da sačinjavaju, prezentuju, objavljuju i dostavljaju konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa odgovarajućim MRS, odnosno MSFI i odredbama ovog zakona.

(4) Ako se struktura društava unutar grupe koja je obuhvaćena konsolidacijom značajno promijeni tokom poslovne godine, konsolidovani finansijski izvještaj dodatno sadrži informacije koje omogućavaju poređenje uzastopnih konsolidovanih finansijskih izvještaja grupe i one se objelodanjuju u Napomenama uz konsolidovane finansijske izvještaje.

(5) Obaveza iz stava 4. ovog člana se ispunjava sačinjavanjem uporednog usklađenog Bilansa stanja i uporednog usklađenog Bilansa uspjeha, radi adekvatnog poređenja podataka u sačinjenom konsolidovanom Bilansu stanja i konsolidovanom Bilansu uspjeha, kao da se struktura grupe nije značajno promijenila.

(6) Obaveza sačinjavanja i prezentovanja konsolidovanog finansijskog izvještaja nastaje u godini u kojoj matično pravno lice ostvari kontrolu nad zavisnim pravnim licem ili više zavisnih pravnih lica, a prestaje dostavljanjem konsolidovanog finansijskog izvještaja za godinu u kojoj je matičnom pravnom licu prestala kontrola nad svim zavisnim pravnim licima.

Član 30.

(1) Matično pravno lice nije dužno da sačinjava, prezentuje, objavljuje i dostavlja konsolidovani finansijski izvještaj, ako je grupa pravnih lica kojoj pripada to matično pravno lice razvrstana u skladu sa ovim zakonom u malu grupu pravnih lica, izuzev ako je matično pravno lice ili neko od zavisnih pravnih lica u okviru te grupe subjekt od javnog interesa.

(2) Matično pravno lice, uključujući i subjekt od javnog interesa, koje je istovremeno zavisno u višoj ekonomskoj cjelini (izuzeto pravno lice), izuzev ako je to matično pravno lice emitent čijim se hartijama od vrijednosti trguje ili se vrši priprema za njihovo emitovanje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti, nije dužno da sačinjava, prezentuje, objavljuje i dostavlja konsolidovani finansijski izvještaj ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) matično pravno lice (izuzeto pravno lice) je u 100% vlasništvu drugog matičnog pravnog lica, pri čemu se ne uzima u obzir vlasništvo koje posjeduju članovi njegovih upravljačkih tijela u skladu sa zakonskom obavezom ili obavezom u osnivačkom aktu ili statutu pravnog lica, ili

2) matično pravno lice (izuzeto pravno lice) je 90% ili više u vlasništvu drugog matičnog pravnog lica, pri čemu su ostali akcionari ili članovi pravnog lica obavezni u pisanoj formi odobriti izuzeće od sastavljanja konsolidovanog finansijskog izvještaja.

(3) Izuzeci iz stava 2. ovog člana primjenjuju se kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) finansijski izvještaj izuzetog matičnog pravnog lica i finansijski izvještaji svih njegovih zavisnih pravnih lica koja bi ono inače uključilo u svoj konsolidovani finansijski izvještaj konsoliduju se u finansijskom izvještaju veće grupe pravnih lica na čije se matično pravno lice primjenjuje ovaj zakon,

2) konsolidovani finansijski izvještaj iz tačke 1) ovog stava sastavlja matično pravno lice veće grupe pravnih lica, u skladu sa propisima iz oblasti računovodstva koji su navedeni u članu 3. ovog zakona,

3) izuzeto pravno lice, odnosno krajnje matično pravno lice, ako je riječ o situaciji iz tačke 1) ovog stava, objavljuje konsolidovani finansijski izvještaj iz tačke 2) ovog stava i revizorski izvještaj na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Republici u rokovima i na način propisan ovim zakonom.

(4) Izuzeto pravno lice u Napomenama uz svoje finansijske izvještaje objavljuje sljedeće informacije:

1) poslovno ime i sjedište matičnog pravnog lica koje sastavlja konsolidovani finansijski izvještaj iz stava 3. tačka 3) ovog člana,

2) izuzeće od obaveze sastavljanja konsolidovanog finansijskog izvještaja sa obrazloženjem razloga za to izuzeće.

(5) Pravno lice, uključujući i subjekt od javnog interesa, nije potrebno uključiti u konsolidovane finansijske izvještaje ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uslova:

1) —informacije potrebne za sastavljanje konsolidovanog finansijskog izvještaja u skladu s ovom zakonom nisu dostupne,

2) —akcije ili udjeli tog pravnog lica drže se isključivo s ciljem njihove naknadne preprodaje (matično pravno lice može da dokaže da aktivno radi na prodaji tih akcija, odnosno udjela), ili

3) —postoje razlozi koji dugoročno onemogućavaju matično pravno lice u ostvarenju svojih prava nad imovinom ili upravljanjem tim pravnim licem ili sprovođenje jedinstvenog upravljanja tim pravnim licem.

(6) Matično pravno lice, uključujući i subjekt od javnog interesa, nije dužno da sačinjava, prezentuje, objavljuje i dostavlja konsolidovani finansijski izvještaj, ako:

1) —ima zavisna pravna lica koja nisu materijalno značajna, bilo pojedinačno ili kao cjelina,

2) —se sva zavisna pravna lica mogu izuzeti od konsolidacije na osnovu stava 5. ovog člana.

(7) Pod materijalno značajnim zavisnim pravnim licem iz stava 6. tačka 1) ovog člana smatra se ono pravno lice kod kojeg bilansna aktiva iznosi 5% ili više bilansne aktive matičnog pravnog lica, ili ukupan prihod iznosi 5% ili više ukupnog prihoda matičnog pravnog lica.

(8) Uslovi iz stava 7. ovog člana se primjenjuju i na utvrđivanje materijalnog značaja više zavisnih pravnih lica u okviru grupe, koji se posmatraju kao cjelina.

Član 31.

(1) Ministar donosi pravilnike kojim se propisuju sadržina i forma finansijskih izvještaja, koji se sačinjavaju i prezentuju u skladu sa ovim zakonom.

(2) Preduzetnici koji, u skladu sa ovim zakonom, poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi, finansijske izvještaje pripremaju na odgovarajućim obrascima finansijskih izvještaja propisanim za pravna lica.

Član 32.

(1) Poslovne knjige, finansijski izvještaji, konsolidovani finansijski izvještaji, izvještaj o poslovanju, izvještaj o izvršenoj reviziji i druge finansijske informacije prezentovane od lica na koja se odnose odredbe ovog zakona sačinjavaju se na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Republici.

(2) Iznosi u poslovnim knjigama, finansijskim izvještajima, konsolidovanim finansijskim izvještajima, izvještaju o poslovanju kao i drugim nefinansijskim izvještajima, te druge finansijske informacije iz stava 1. ovog člana izražavaju se u novčanoj jedinici koja je u službenoj upotrebi u Republici.

2. Izvještaj o poslovanju, izvještaj o korporativnom upravljanju i konsolidovani izvještaj o poslovanju

Član 33.

(1) Pravno lice je obavezno da sačinjava godišnji izvještaj o poslovanju koji daje objektivni prikaz poslovanja pravnog lica i njegov položaj, uključujući i opis glavnih rizika i neizvjesnosti sa kojima se suočava.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, mikro i malo pravno lice nije dužno da sačinjava godišnji izvještaj o poslovanju, izuzev ako se radi o subjektu od javnog interesa, s tim da je obavezno da informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udjela objelodani u Napomenama uz finansijski izvještaj.

(3) Godišnji izvještaj o poslovanju treba da daje sveobuhvatnu analizu razvoja i rezultata poslovanja pravnog lica, te njegovog položaja, u skladu sa obimom i složenošću poslovanja.

(4) Analiza razvoja i rezultata poslovanja pravnog lica, te njegovog položaja iz stava 3. ovog člana treba da uključi finansijske i, prema potrebi, ključne nefinansijske pokazatelje uspješnosti koji su bitni za određenu djelatnost, uključujući informacije koje se odnose na pitanja životne sredine i kadrovska pitanja.

(5) U okviru analize iz stava 3. ovog člana, godišnji izvještaj o poslovanju uključuje upućivanje na iznose iskazane u godišnjem finansijskom izvještaju i dodatna objašnjenja tih iznosa.

(6) Godišnji izvještaj o poslovanju obavezno sadrži i:

1) sve značajne događaje nastale u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje finansijskog izvještaja,

2) procjenu očekivanog budućeg razvoja pravnog lica,

3) najvažnije aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem,

4) informacije o otkupu vlastitih akcija i udjela,

5) informacije o poslovnim segmentima pravnog lica,

6) korišćene finansijske instrumente, ako je to značajno za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnog lica,

7) ciljeve i politike pravnog lica u vezi sa upravljanjem finansijskim rizicima, zajedno sa politikama zaštite od rizika za svaku planiranu transakciju za koju je neophodna zaštita,

8) izloženost pravnog lica cjenovnom, kreditnom, tržišnom i valutnom riziku, riziku likvidnosti i drugim rizicima prisutnim u poslovanju pravnog lica.

Član 34.

(1) Pravna lica čijim se hartijama od vrijednosti trguje ili se vrši priprema za njihovo emitovanje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti dužna su da sačine izvještaj o korporativnom upravljanju.

(2) Izvještaj o korporativnom upravljanju iz stava 1. ovog člana sastavni je dio godišnjeg izvještaja o poslovanju kao poseban dio i sadrži najmanje sljedeće informacije:

1) upućivanje na:

1. kodeks, odnosno standarde korporativnog upravljanja kojima pravno lice podliježe,

2. kodeks, odnosno standarde o korporativnom upravljanju koje je pravno lice dobrovoljno odlučilo da primjenjuje,

3. sve relevantne informacije o praksi korporativnog upravljanja koje nisu zahtijevane relevantnim propisima,

2) ako pravno lice u skladu s propisima djelimično odstupa od obaveznog ili dobrovoljno prihvaćenog kodeksa, odnosno standarda korporativnog upravljanja, dužan je navesti dijelove kodeksa, odnosno standarda korporativnog upravljanja od kojih odstupa te

objasniti razloge za odstupanje, a ako pravno lice u potpunosti odstupa od obaveznog ili dobrovoljno prihvaćenog kodeksa, odnosno standarda korporativnog upravljanja, dužan je obrazložiti razloge zbog kojih tako postupaju,

3) opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i opis načina upravljanja rizicima pravnog lica u vezi sa postupkom finansijskog izvještavanja,

4) —informacije o ponudama za preuzimanje, bilo da je privredno društvo predmet preuzimanja, bilo da je obveznik objavljivanja ponude za preuzimanje, i to o:

1. direktnom ili indirektnom učestvovanju u kapitalu privrednih društava (uključujući indirektno učešće u tom kapitalu putem piramidalnih struktura i uzajamnih učešća),

2. imaocima bilo kojih hartija od vrijednosti koje je društvo emitovalo sa posebnim kontrolnim pravima i opisom tih prava,

3. svim ograničenjima glasačkih prava, kao što su ograničenja glasačkih prava imaoca određenog procenta ili broja glasova, rokovi trajanja tih ograničenja i razlozi zbog kojih su prava koja proizlaze iz hartija od vrijednosti odvojena od držanja tih hartija,

5) pravila koja su mjerodavna za imenovanje i opoziv članova uprave pravnog lica i izmjenu statuta ili osnivačkog akta,

6) ovlašćenja članova uprave pravnog lica, a posebno ovlašćenja u oblasti izdavanja ili otkupa hartija od vrijednosti,

7) sastav i rad organa upravljanja i njihovih odbora,

8) opis politike raznolikosti koja se primjenjuje u vezi sa organima upravljanja pravnog lica s obzirom na aspekte (kao što su npr. životna dob, pol ili obrazovanje i stručna sprema), kao i na vođenje ciljeva politike raznolikosti, načina na koji se ona sprovodi i rezultate u izvještajnom periodu, a ako se takva politika ne sprovodi, izvještaj obavezno sadrži obrazloženje nesprovođenja.

(3) Kod upućivanja na kodeks, odnosno standarde o korporativnom upravljanju iz stava 2. tačka 1) podt. 1. i 2. ovog člana, pravno lice navodi mjesto gdje su oni javno dostupni.

(4) Kod upućivanja na informacije iz stava 2. tačka 1) podtačka 3. ovog člana, pravno lice je dužno da obezbijedi da kodeks, odnosno standardi korporativnog upravljanja budu javno dostupni.

(5) Izvještaj o korporativnom upravljanju mikro, malih i srednjih pravnih lica nije obavezno da sadrži podatke iz stava 2. tačka 8) ovoga člana.

Član 35.

(1) Obavezu sačinjavanja konsolidovanog godišnjeg izvještaja o poslovanju ima matično pravno lice koje u skladu sa ovim zakonom ima obavezu da sačini konsolidovani godišnji finansijski izvještaj.

(2) Konsolidovani godišnji izvještaj o poslovanju sadrži informacije propisane u članu 33. ovog zakona, kao i u članu 34. ovog zakona, ako se na izvještavanje može primijeniti, uzimajući u obzir neophodna usklađivanja koja su potrebna da bi se olakšala ocjena finansijskog stanja pravnih lica koja su uključena u konsolidaciju kao cjelina:

1) pri izvještavanju o detaljima stečenih sopstvenih akcija u konsolidovanom godišnjem izvještaju o poslovanju navodi se broj i nominalna vrijednost ili, ako ne postoji nominalna vrijednost, knjigovodstvena vrijednost svih akcija matičnog pravnog lica koje posjeduju to matično pravno lice, zavisna pravna lica tog matičnog pravnog lica ili lica koja djeluju u svoje ime, a za račun tih pravnih lica,

2) u izvještaju o korporativnom upravljanju pri izvještavanju o sistemima interne kontrole i upravljanju rizikom navode se osnovna obilježja sistema interne kontrole i

upravljanja rizikom za pravna lica koja su uključena kao cjelina u konsolidovane finansijske izvještaje.

(3) Izuzeća koja se odnose na obavezu sačinjavanja, prezentaciju, objavljivanje i dostavljanje konsolidovanih finansijskih izvještaja iz člana 30. ovog zakona primjenjuju se i na konsolidovani godišnji izvještaj o poslovanju.

(4) Konsolidovani godišnji izvještaj o poslovanju iz stava 1. ovog člana obavezno se dostavlja u Registar finansijskih izvještaja, koji se vodi kod Agencije, najkasnije do kraja jula tekuće godine za prethodnu godinu.

3. Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru i konsolidovani izvještaj o plaćanjima javnom sektoru

Član 36.

(1) Velika pravna lica i subjekti od javnog interesa koji posluju u ekstraktivnoj industriji ili sječi primarnih šuma obavezni su da sačine i objave izvještaj o plaćanjima javnom sektoru na godišnjoj osnovi.

(2) Pod javnim sektorom Republike, u smislu ovog zakona, smatraju se sljedeće organizacije javnog sektora: korisnici sredstava budžeta Republike, korisnici sredstava budžeta jedinica lokalne samouprave, vanbudžetski fondovi, agencije i druge institucije, javna preduzeća, ustanove i organizacije u kojima je Republika većinski vlasnik.

(3) Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru iz stava 1. ovog člana sastavni je dio izvještaja o poslovanju.

(4) Pod pravnim licem koje djeluje u ekstraktivnoj industriji, u smislu ovog zakona, smatra se pravno lice čija djelatnost uključuje istraživanje, traženje, otkrivanje, razvoj i vađenje uglja, sirove nafte i prirodnog gasa, metalnih ruda, ruda obojenih metala, ostalo rudarstvo i vađenje kamena, pijeska, gline, šljunka i drugo.

(5) Pod pravnim licem koje obavlja djelatnost sječe primarnih šuma, u smislu ovog zakona, smatra se pravno lice koje obavlja djelatnost sječenja drva u šumi (ne uključuje sječenje drva u višegodišnjim zasadima).

(6) Projekat, u smislu ovog zakona, predstavlja operativne aktivnosti koje su uređene jednim ugovorom, licencom, zakupom, koncesijom ili sličnim sporazumom i čini osnovu za plaćanje obaveza prema javnom sektoru, a ako je više takvih ugovora značajno međusobno povezano, oni se smatraju jednim projektom.

(7) Plaćanje, u smislu ovog zakona, jeste iznos koji je plaćen, bilo u novcu, robi, uslugama ili pravima za aktivnosti pravnih lica iz st. 4. i 5. ovog člana, a mogu biti u obliku:

- 1) prava na proizvodnju,
- 2) poreza na dobit pravnih lica, isključujući poreze na potrošnju kao što je porez na dodatnu vrednost, porez na dohodak ili akcize,
- 3) dividendi,
- 4) naknada za licence, naknade za zakup, koncesije i ostala plaćanja javnom sektoru u skladu sa propisima koji uređuju ovu oblast.

(8) Plaćanja koja iznose manje od 100.000 evra izražena u protivvrijednosti valute koja je u upotrebi u Republici, bilo da su izvršena kao jednokratno plaćanje ili kao više povezanih plaćanja, nije obavezno prikazati u izvještaju iz stava 1. ovog člana.

(9) U izvještaju iz stava 1. ovog člana za svaku poslovnu godinu objelodanjuju se sljedeće informacije:

- 1) ukupan iznos plaćanja izvršenog prema cjelokupnom javnom sektoru,
- 2) ukupan iznos prema vrsti plaćanja, propisanih u stavu 7. ovog člana izvršenog prema cjelokupnom javnom sektoru,

3) u slučaju kada se ta plaćanja odnose na određeni projekat, za svaki projekat navode se ukupna plaćanja po vrstama propisanih u stavu 7. ovog člana, kao i ukupan iznos tih plaćanja.

(10) Plaćanje obaveza koje su utvrđene na nivou pravnog lica mogu se objelodaniti na nivou pravnog lica, a ne na nivou projekta.

(11) Ako su javnom sektoru izvršena plaćanja u naturi, o njima se izvještava po vrijednosti i, prema potrebi, po obimu, uz dodatne napomene o načinu za određivanje njihove vrijednosti.

(12) Objavljivanje izvještaja o plaćanjima javnom sektoru iz ovog člana obavezno odražava suštinu, a ne oblik predmetnog plaćanja ili djelatnosti.

(13) Pravnim licima iz stava 1. ovog člana je zabranjeno da plaćanja i djelatnosti dijele ili spajaju radi izbjegavanja primjene odredaba ovog zakona.

(14) Izuzetno od stava 1. ovog člana, matično ili zavisno pravno lice nije dužno da sačinjava izvještaj o plaćanjima javnom sektoru ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) matično pravno lice je obveznik primjene ovog zakona,
- 2) plaćanja javnom sektoru koje je izvršilo pravno lice uključena su u konsolidovani izvještaj o plaćanjima javnom sektoru koje je izradilo to matično pravno lice u skladu sa ovim zakonom.

Član 37.

(1) Velika pravna lica i subjekti od javnog interesa koji su matična pravna lica i koji posluju u ekstraktivnoj industriji ili sječi primarnih šuma, a koji su obavezni da sačine konsolidovani godišnji finansijski izvještaj, dužni su da sačine konsolidovani izvještaj o plaćanju javnom sektoru na način propisan u članu 36. ovog zakona.

(2) Konsolidovani izvještaj o plaćanjima javnom sektoru iz stava 1. ovog člana sastavni je dio konsolidovanog godišnjeg izvještaja o poslovanju.

(3) Matično pravno lice posluje u ekstraktivnoj industriji ili sječi primarnih šuma, u smislu ovog zakona, ako ono samo ili neko od njegovih zavisnih pravnih lica posluje u ekstraktivnoj industriji ili sječi primarnih šuma.

(4) Konsolidovani izvještaj o plaćanjima javnom sektoru uključuje samo plaćanja koja su posljedica ekstraktivnih djelatnosti, odnosno djelatnosti koje se odnose na sječu primarnih šuma.

(5) Obaveza sastavljanja konsolidovanog izvještaja iz stava 1. ovog člana ne primjenjuje se na:

- 1) matično pravno lice male grupe, izuzev ako je neko od povezanih pravnih lica subjekt od javnog interesa,
- 2) matično pravno lice srednje grupe, izuzev ako je neko od povezanih pravnih lica subjekt od javnog interesa,
- 3) matično pravno lice na koje se primjenjuje ovaj zakon, a koje je istovremeno i zavisno pravno lice u višoj ekonomskoj cjelini, u slučaju kada se na njegovo matično pravno lice takođe primjenjuje ovaj zakon.

(6) Informacije o plaćanjima javnom sektoru zavisnog pravnog lica, uključujući i subjekt od javnog interesa, nije potrebno uključiti u konsolidovani izvještaj o plaćanjima javnom sektoru u slučaju kada je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uslova:

- 1) postoje razlozi koji dugoročno onemogućavaju matično pravno lice u ostvarenju svojih prava nad imovinom ili upravljanjem tim pravnim licem,
- 2) informacije potrebne za pripremu konsolidovanog izvještaja o plaćanjima javnom sektoru u skladu s ovim zakonom nisu dostupne,

3) —akcije, odnosno udjeli tog zavisnog pravnog lica drže se isključivo s ciljem njihove naknadne prodaje (matično pravno lice može da dokaže da aktivno radi na prodaji tih akcija, odnosno udjela).

(7) — Izuzetak propisan stavom 6. ovog člana matično pravno lice može da primjenjuje samo ako taj izuzetak koristi prilikom sačinjavanja konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja.

4. Izvještaj o održivosti i konsolidovani izvještaj o održivosti

Član 38.

(1) Velika pravna lica koja su subjekti od javnog interesa dužna su sačiniti i prezentovati izvještaj o održivosti.

(2) Izvještaj o održivosti iz stava 1. ovog člana sastavni je dio izvještaja o poslovanju i obavezno je jasno istaknut kao poseban odjeljak.

(3) Izvještaj o održivosti predstavlja strukturirani prikaz informacija o održivosti pravnog lica potrebnih za razumijevanje učinka pravnog lica na pitanja održivosti, te informacija potrebnih za razumijevanje o uticaju faktora održivosti na razvoj, poslovne rezultate i položaj pravnog lica.

(4) U izvještaju o održivosti prikazuju se i prezentuju informacije o održivosti koje utiču na razvoj, poslovne rezultate i položaj pravnog lica, a koje sadrže:

- 1) kratak opis poslovnog modela i strategije pravnog lica,
- 2) opis ciljeva s rokovima koji su povezani sa pitanjima održivosti koje je pravno lice utvrdilo prema faktorima održivosti,
- 3) opis uloge administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela s obzirom na faktore održivosti,
- 4) opis politika pravnog lica povezanih s faktorima održivosti,
- 5) informacije o postojanju programa podsticaja koji se nude članovima administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela,
- 6) opis koji se odnosi na informacije o postupku dubinske analize koje je pravno lice sprovedo, analizi stvarnih ili potencijalnih štetnih učinaka koji utiču na poslovanje pravnog lica i njegov lanac vrijednosti, mjerama koje je pravno lice preduzelo radi sprečavanja, ublažavanja, otklanjanja ili okončavanja stvarnih ili potencijalnih štetnih učinaka, te rezultata takvih mjera,
- 7) opis glavnih rizika za pravno lice koji su povezani sa faktorima održivosti i način upravljanja rizicima, kao i ostale informacije koje pravno lice smatra značajnim.

(5) Informacije o održivosti koje se odnose na faktore održivosti uključuju:

- 1) faktore životne sredine,
- 2) socijalne faktore i faktore u području ljudskih resursa,
- 3) upravljačke faktore,
- 4) ostale informacije koje pravno lice smatra važnim za prezentovanje u izvještaju o održivosti.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuje način izvještavanja pravnih lica o faktorima održivosti, odnosno faktorima životne sredine, socijalnim faktorima, faktorima u području ljudskih resursa, upravljačkim faktorima, kao i o pitanjima koja se odnose na poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i podmićivanja, s ciljem prikazivanja nefinansijskih informacija koje su od značaja za unapređenje poslovanja, te uspostavljanje održivosti pravnog lica i društvenog sistema.

Član 39.

(1) Velike grupe pravnih lica koje se sastoje od matičnog pravnog lica i zavisnih pravnih lica, pri čemu je matično pravno lice ili neko od zavisnih pravnih lica subjekt od javnog interesa, dužne su sačiniti i prezentovati konsolidovani izvještaj o održivosti.

(2) Konsolidovani izvještaj o održivosti je proces kreiranja i objavljivanja zbirnih informacija o održivosti od strane matičnog pravnog lica o uticaju koji matično i zavisno pravno lice imaju na životnu sredinu, društveno okruženje i način upravljanja, s ciljem unapređenja poslovanja i uspostavljanja održivosti matičnog i zavisnog pravnog lica i društvenog sistema.

(3) U konsolidovanom izvještaju o održivosti matično pravno lice prikazuje zbirne informacije o održivosti, u skladu sa članom 36. ovog zakona, svih zavisnih pravnih lica, pri čemu su zavisna pravna lica dužna sačinjavati izvještaje o održivosti.

GLAVA IV

ČUVANJE KNJIGOVODSTVENIH ISPRAVA, POSLOVNIH KNJIGA, FINANSIJSKIH I NEFINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Član 40.

~~(1)~~ — Knjigovodstvene isprave čuvaju se u izvornom materijalnom i elektronskom obliku, u obliku elektronskog zapisa ili na mikrofilmu.

(2) Platne liste i analitičke evidencije o platama, isprave kojima se dokazuju vlasništvo i vlasnički odnosi na nepokretnostima i hartijama od vrijednosti čuvaju se trajno.

(3) Knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su podaci uneseni u poslovne knjige čuvaju se najmanje pet godina ili duže, ako su posebnim propisima određeni duži rokovi za čuvanje pojedinih vrsta isprava.

(4) Knjigovodstvene isprave čuvaju se u poslovnim prostorijama pravnog lica ili preduzetnika, odnosno organizacionog dijela pravnog lica ili lica kome je povjereno vođenje poslovnih knjiga.

(5) Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava počinje teći po isteku posljednjeg dana obračunskog perioda na koji se odnose poslovne knjige u koje su uneseni podaci iz tih isprava.

Član 41.

(1) Poslovne knjige i finansijski izvještaji čuvaju se u originalu ili korišćenjem drugih adekvatnih sredstava arhiviranja.

(2) Poslovne knjige i finansijski izvještaji vode se, pripremaju i čuvaju u poslovnim prostorijama pravnog lica, organizacionog dijela pravnog lica, preduzetnika ili lica kome je povjereno vođenje poslovnih knjiga u Republici.

(3) Ako se poslovne knjige vode u elektronskom obliku, pravno lice, odnosno organizacioni dio pravnog lica ili preduzetnik dužni su da ovlašćenim organima obezbijede pristup centralnoj bazi podataka radi nesmetane kontrole poslovnih knjiga.

(4) Dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige čuvaju se najmanje deset godina.

(5) Finansijski izvještaji i izvještaji o izvršenoj reviziji čuvaju se trajno u originalnom obliku.

(6) Godišnji izvještaj o poslovanju čuva se u originalnom obliku najmanje deset godina.

(7) Rokovi u kojima se čuvaju poslovne knjige i godišnji izvještaj o poslovanju počinju da teku nakon isteka posljednjeg dana poslovne godine na koju se odnose.

GLAVA V

DOSTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I DOKUMENTACIJE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Član 42.

(1) Finansijski izvještaji iz čl. 28. i 29. ovog zakona obavezno se predaju u Registar finansijskih izvještaja.

(2) Godišnji finansijski izvještaji se u Registar finansijskih izvještaja predaju najkasnije do posljednjeg dana februara tekuće godine za prethodnu godinu.

(3) Pravna lica koja imaju poslovnu godinu različitu od kalendarske godine dužna su da, za statističke i druge potrebe, u Registar finansijskih izvještaja predaju Bilans stanja, Bilans uspjeha i poseban izvještaj sačinjen prema zahtjevu Republičkog zavoda za statistiku, a za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj, u roku iz stava 2. ovog člana.

(4) Pravna lica koja imaju poslovnu godinu različitu od kalendarske godine, finansijski izvještaj dostavljaju u Registar finansijskih izvještaja u roku od dva mjeseca od posljednjeg dana izvještajnog perioda.

(5) Pravna lica iz člana 28. stav 7. ovog zakona dužna su da finansijske izvještaje dostave u Registar finansijskih izvještaja u roku od dva mjeseca od posljednjeg dana izvještajnog perioda.

(6) Budžetski korisnici koji imaju obavezu da sačinjavaju finansijske izvještaje u skladu sa MRS JS (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova i Napomene, kao i Periodični izvještaj o izvršenju Budžeta, Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima i Funkcionalna klasifikacija rashoda i neto izdataka za nefinansijsku imovinu), dužni su da te izvještaje dostave u Registar finansijskih izvještaja u roku iz stava 2. ovog člana.

(7) Pravna lica koja u skladu sa ovim zakonom imaju obavezu da sačinjavaju i prezentuju konsolidovane finansijske izvještaje, uključujući i obveznike iz stava 6. ovog člana koji sačinjavaju konsolidovane finansijske izvještaje, dužna su da te izvještaje predaju u Registar finansijskih izvještaja najkasnije do kraja aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 43.

(1) Pravna lica, odnosno preduzetnici dužni su da u Registar finansijskih izvještaja dostave sljedeću dokumentaciju:

1) odluku ili drugi odgovarajući akt nadležnog organa o usvajanju finansijskog, odnosno konsolidovanog finansijskog izvještaja,

2) godišnji izvještaj o poslovanju, koji za obveznike iz čl. 34, 36. i 38. ovog zakona obavezno obuhvata izvještaj o korporativnom upravljanju, izvještaj o plaćanjima javnom sektoru i izvještaj o održivosti,

3) konsolidovani godišnji izvještaj o poslovanju, za obveznike propisane ovim zakonom, koji treba da obuhvati konsolidovani izvještaj o plaćanjima javnom sektoru i konsolidovani izvještaj o održivosti, ako se radi o obveznicima iz čl. 37. i 39. ovog zakona,

4) revizorski izvještaj, ako je propisana obaveza revizije finansijskih, odnosno konsolidovanih finansijskih izvještaja obveznika.

(2) Dokumentaciju iz stava 1. ovog člana pravna lica, odnosno preduzetnici su dužni da dostave u Registar finansijskih izvještaja najkasnije do:

1) kraja juna tekuće godine za prethodnu godinu ako se dokumentacija odnosi na finansijske izvještaje,

2) kraja jula tekuće godine za prethodnu godinu ako se dokumentacija odnosi na konsolidovane finansijske izvještaje.

Član 44.

(1) Agencija je obavezna da podatke iz preuzetih finansijskih izvještaja iz čl. 28. i 29. ovog zakona obradi na način koji je odgovarajući za ocjenu imovinskog, prinosnog i finansijskog položaja pravnih lica i preduzetnika koji vode dvojno knjigovodstvo.

~~(2)~~ Osnovni podaci iz preuzetih finansijskih izvještaja dostupni su javnosti bez naknade, na zvaničnoj internet stranici Agencije.

(3) Agencija je dužna da u roku od 60 dana od isteka rokova za njihovu predaju obezbijedi obradu podataka iz preuzetih izvještaja iz člana 42. ovog zakona i učini ih dostupnim svakom podnosiocu zahtjeva.

(4) Čuvanje i zaštita podataka iz preuzetih izvještaja, način prijema, kontrole i obrade izvještaja, korišćenje podataka, kao i druga pitanja od značaja za uspostavljanje i funkcionisanje Registra finansijskih izvještaja definišu se zakonom koji uređuje osnove za funkcionisanje Registra finansijskih izvještaja, njegov sadržaj i način vođenja.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju obim i način objavljivanja osnovnih podataka iz finansijskih izvještaja koji se dostavljaju u Registar finansijskih izvještaja i koji su dostupni javnosti bez naknade na zvaničnoj internet stranici Agencije.

(6) Agencija je obavezna da Poreskoj upravi u roku definisanom u zakonu kojim se uređuje Registar finansijskih izvještaja dostavi podatke o licima koja nisu postupila u skladu sa članom 8. stav 10, članom 9. stav 6, članom 28. stav 7. i članom 42. ovog zakona.

Član 45.

(1) Agencija je dužna da Ministarstvu i Poreskoj upravi obezbijedi stalni uvid u predate finansijske izvještaje iz člana 42. ovog zakona, kao i u dokumentaciju iz člana 43. ovog zakona, a najkasnije u roku od 60 dana od isteka rokova za njihovu predaju u Registar finansijskih izvještaja.

(2) Agencija je dužna da u rokovima iz stava 1. ovog člana, na osnovu obrađenih podataka iz finansijskih izvještaja, na svojoj internet stranici obezbijedi mogućnost kreiranja zbirnih i pojedinačnih analiza i izvještaja o imovinskom, prinosnom i finansijskom položaju pravnih lica i preduzetnika.

(3) Podaci iz stava 2. ovog člana obezbjeđuju se, bez naknade, za potrebe republičkih organa uprave i organa jedinice lokalne samouprave.

GLAVA VI

REVIZIJA FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

1. Obveznici revizije finansijskih izvještaja i privredna društva za reviziju

Član 46.

(1) Revizija finansijskih izvještaja obavlja se u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim aktima donesenim u skladu sa ovim zakonom, Međunarodnim standardima revizije, Međunarodnim standardima kontrole kvaliteta i Međunarodnim etičkim kodeksom za profesionalne računovođe.

(2) Obaveznoj zakonskoj reviziji podliježu finansijski izvještaji subjekata od javnog interesa, propisani ovim zakonom i finansijski izvještaji pravnih lica i preduzetnika razvrstanih u kategoriju velikih i srednjih pravnih lica.

(3) Obaveznoj zakonskoj reviziji podliježu konsolidovani finansijski izvještaji koje sačinjavaju i prezentuju matična pravna lica u skladu sa ovim zakonom.

(4) Ako nisu obuhvaćeni stavom 2. ovog člana, obaveznoj zakonskoj reviziji podliježu i finansijski izvještaji drugih pravnih lica, ako je to propisano posebnim propisima kojim se uređuje njihovo poslovanje.

(5) Izuzev subjekata iz st. 2, 3. i 4. ovog člana, ostala pravna lica mogu da odluče da izvrše reviziju svojih finansijskih izvještaja u skladu sa ovim zakonom.

Član 47.

(1) Reviziju finansijskih izvještaja vrše privredna društva za reviziju koja posjeduju dozvolu za rad izdatu od Ministarstva.

(2) Privredna društva za reviziju registruju se u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju osnivanje, poslovanje i prestanak poslovanja privrednih društava.

(3) Privredna društva za reviziju kao osnovnu (pretežnu) djelatnost obavezno imaju registrovanu djelatnost za pružanje usluga revizije (šifra djelatnosti koja obuhvata usluge revizije), te da ispunjavaju i druge uslove propisane ovim zakonom.

(4) Dozvola za rad privrednim društvima za reviziju koja su licencirana u skladu sa odredbama odgovarajućih zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Brčko Distriktu BiH, izdaje se u skladu sa uslovima uzajamnog priznavanja kvalifikacija na cijelom području BiH.

Član 48.

(1) Većinsko pravo glasa i većinsko učešće u kapitalu u privrednom društvu za reviziju mogu imati isključivo ovlašćeni revizori ili drugo privredno društvo za reviziju u svojstvu osnivača.

(2) Privredno društvo za reviziju može osnovati i privredno društvo čije je sjedište izvan Republike, a koje obavlja djelatnost revizije, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Ovlašćeni revizor koji je osnivač privrednog društva za reviziju, kao i lice ovlašćeno za zastupanje, ne mogu biti lica koja su osuđena za krivična djela protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ih čini nepodobnim za obavljanje poslova revizije.

(4) Osnivač privrednog društva za reviziju ne može biti pravno lice ako je u krivičnom postupku osuđeno pravosnažnom presudom za krivična djela organizovanog kriminala, korupciju, prevaru ili pranje novca, u skladu sa propisima zemlje u kojoj je registrovan i nad kojim je otvoren stečaj ili likvidacija, odnosno u postupku je obustavljanja poslovne djelatnosti u skladu sa propisima zemlje u kojoj je registrovan.

(5) Pravno lice koje nema dozvolu za obavljanje poslova revizije, u skladu sa ovim zakonom, ne može u okviru svog poslovnog imena da sadrži riječi „revizija“, „društvo za reviziju“, izvedenice ili prevode ovih riječi na strane jezike.

Član 49.

(1) Reviziju obavljaju licencirani ovlašćeni revizori koji su u radnom odnosu u privrednom društvu za reviziju.

(2) Reviziju i kontrolu kvaliteta revizije mogu obavljati i licencirani ovlašćeni revizori koji su angažovani od privrednog društva za reviziju, na osnovu ugovora o angažovanju spoljnog eksperta.

(3) Ugovor iz stava 2. ovog člana, pored elemenata koji su utvrđeni propisom kojim se uređuju obligacioni odnosi, obavezno sadrži i:

- 1) predmet angažovanja,
- 2) vremenski raspored obavljanja posla za koji se angažuje,
- 3) utvrđenu naknadu za posao za koji se angažuje,
- 4) planirani broj sati koji će biti utrošen za posao za koji se angažuje.

(4) Privredno društvo za reviziju može da obavlja reviziju kod pravnih lica, odnosno preduzetnika koji podliježu obaveznoj zakonskoj reviziji ako u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ima najmanje jednog licenciranog ovlašćenog revizora.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, privredno društvo za reviziju obavezno je da u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ima:

1) najmanje dva licencirana ovlašćena revizora, ako obavlja reviziju više od deset subjekata od javnog interesa čiji su poslovni prihodi po svakom pravnom licu veći od 20.000.000 KM,

2) najmanje tri licencirana ovlašćena revizora, ako obavlja reviziju više od 20 subjekata od javnog interesa čiji su poslovni prihodi po svakom pravnom licu veći od 50.000.000 KM.

(6) Razvrstavanje pravnih lica i visina poslovnog prihoda iz stava 5. ovog člana utvrđuju se prema podacima iz posljednjeg finansijskog izvještaja u odnosu na datum ugovaranja usluga revizije.

Član 50.

(1) Ministarstvo ovlašćenim revizorima izdaje, obnavlja i oduzima licence za obavljanje poslova revizije finansijskih izvještaja.

(2) Licenca se izdaje licu koje ispunjava sljedeće uslove:

- 1) ima stečeno zvanje ovlašćenog revizora,
- 2) ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima revizije finansijskih izvještaja ili najmanje deset godina radnog iskustva u računovodstvu, od čega je najmanje tri godine radnog iskustva sa licencom ovlašćenog računovođe,
- 3) nije mu izrečena mjera zabrane izdavanja nove licence u skladu sa ovim zakonom,
- 4) nije pravosnažno osuđivano za krivična djela protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova licenciranog ovlašćenog revizora.

(3) Pod radnim iskustvom, u smislu ovog člana, smatra se radni odnos na puno radno vrijeme ili radni odnos na nepuno radno vrijeme, tako da radni odnos u zbiru odgovara punom radnom vremenu na poslovima iz stava 2. tačka 2) ovog člana.

(4) Ispunjenost uslova iz stava 2. tačka 2) ovog člana podrazumijeva i radno iskustvo koje obuhvata kombinaciju obavljanja navedenih poslova, na način da ekvivalentan broj godina radnog iskustva odgovara broju godina radnog iskustva koji je potreban za ispunjavanje navedenog uslova.

(5) Ovlašćeni revizor podnosi Ministarstvu zahtjev za izdavanje licence najkasnije u roku od tri godine od dana izdavanja sertifikata za zvanje ovlašćenog revizora, a ako se zahtjev podnese nakon isteka navedenog roka, dužan je dostaviti i dokaz o ispunjenosti uslova kontinuirane profesionalne edukacije.

(6) Uz zahtjev za izdavanje licence ovlašćeni revizor dostavlja i dokaz o uplati administrativne takse, u skladu sa propisima o administrativnim taksama.

(7) Licenca se izdaje na period od tri godine i prestaje da važi istekom tri godine od dana njenog izdavanja.

Član 51.

(1) Licenca ovlašćenom revizoru može se obnoviti na zahtjev licenciranog ovlašćenog revizora, ako je obavio kontinuirane profesionalne edukacije i ispunio druge propisane uslove.

(2) Zahtjev za obnavljanje licence može se podnijeti najranije 15 dana prije isteka roka važenja licence.

(3) Prilikom podnošenja zahtjeva iz stava 2. ovog člana, ovlašćeni revizor je dužan da ispunjava uslove iz člana 50. stav 2. t. 2), 3) i 4) ovog zakona, te uslov koji se odnosi na kontinuirane profesionalne edukacije.

(4) Ako se zahtjev za obnavljanje licence podnese po isteku roka važenja licence, smatra se da je podnesen zahtjev za izdavanje nove licence.

(5) Ovlašćeni revizor je dužan da Ministarstvo obavijesti u slučaju nastupanja okolnosti u smislu da lice ne ispunjava uslov iz člana 50. stav 2. tačka 4) ovog zakona, odnosno ako bude pravosnažno osuđeno za krivično djelo protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova licenciranog ovlašćenog revizora, i to u roku od deset dana od dana nastupanja okolnosti.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje postupak za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licenci licenciranim ovlašćenim revizorima.

Član 52.

(1) Licenca ovlašćenom revizoru može se oduzeti ili staviti van snage u slučajevima, na način i po postupku koji je utvrđen ovim zakonom.

(2) Ministar donosi rješenje o oduzimanju licence u slučaju izricanja mjere nadzora oduzimanja licence licenciranom ovlašćenom revizoru u skladu sa ovim zakonom.

(3) Ministar donosi rješenje o prestanku važenja licence u sljedećim slučajevima:

- 1) smrti licenciranog ovlašćenog revizora,
- 2) na lični zahtjev licenciranog ovlašćenog revizora,
- 3) potpunog ili djelimičnog gubitka poslovne sposobnosti licenciranog ovlašćenog revizora.

(4) Rješenje o prestanku važenja licence licenciranom ovlašćenom revizoru ne može se donijeti na zahtjev licenciranog ovlašćenog revizora ako je započet ili planiran postupak nadzora nad tim licenciranim ovlašćenim revizorom, odnosno privrednim društvom za reviziju u kojem je on zaposlen ili angažovan do okončanja postupka nadzora.

(5) Rješenje iz stava 3. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 53.

(1) Ministarstvo uspostavlja i vodi Registar licenciranih ovlašćenih revizora.

(2) Podaci koji se vode u Registru iz stava 1. ovog člana dostavljaju se Ministarstvu uz zahtjev za izdavanje, odnosno obnavljanje licence.

(3) Registar licenciranih ovlašćenih revizora obavezno sadrži ime i prezime licenciranog ovlašćenog revizora, naziv profesionalnog udruženja koje je licenciranom ovlašćenom revizoru izdalo sertifikat za zvanje ovlašćenog revizora, broj i datum izdavanja licence, rok važenja licence, naziv, adresu, imejl-adresu i jedinstveni identifikacioni broj privrednog društva za reviziju u kojem je licencirani ovlašćeni revizor zaposlen, angažovan od privrednog društva za reviziju ili sa kojim je povezan kao partner ili povezan na neki drugi način, te druge podatke od značaja za pravilnu identifikaciju licenciranog ovlašćenog revizora.

(4) Licencirani ovlašćeni revizor briše se iz Registra licenciranih ovlašćenih revizora na osnovu rješenja o oduzimanju licence licenciranom ovlašćenom revizoru, odnosno rješenja o prestanku važenja licence.

(5) Licencirani ovlašćeni revizor briše se iz Registra licenciranih ovlašćenih revizora po službenoj dužnosti u roku od 30 dana od dana isteka perioda na koji je licenca izdata, ako licencirani ovlašćeni revizor nije podnio zahtjev za obnavljanje licence.

(6) Registar licenciranih ovlašćenih revizora objavljuje se na internet stranici Ministarstva na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Republici.

(7) Licencirani ovlašćeni revizor je dužan da u roku od deset dana od dana nastanka promjene Ministarstvo obavijesti o promjenama svih činjenica na osnovu kojih je upisan u Registar licenciranih ovlašćenih revizora, odnosno podataka koji se u njemu vode.

(8) Informacija o podacima koja se dostavlja Ministarstvu obavezno je potpisana od licenciranog ovlašćenog revizora.

Član 54.

(1) Zahtjev za izdavanje dozvole za rad privrednom društvu za reviziju podnosi se Ministarstvu nakon osnivanja i upisa privrednog društva za reviziju u odgovarajući registar poslovnih subjekata.

(2) Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana dostavljaju se:

1) odluka o osnivanju ili drugi osnivački akt u skladu sa zakonom koji uređuje osnivanje privrednih društava,

2) rješenje o registraciji poslovnog subjekta,

3) dokaz o ispunjavanju uslova iz člana 47. ovog zakona,

4) za lice ovlašćeno za zastupanje – dokaz o ispunjavanju uslova iz člana 48. ovog zakona,

5) odluka nadležnog organa privrednog društva za reviziju o usvojenoj metodologiji koju će privredno društvo za reviziju koristiti prilikom obavljanja revizije finansijskih izvještaja,

6) dokazi o radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom jednog ili više licenciranih ovlašćenih revizora (foto-kopija ugovora o radu ili ekvivalentnog dokumenta, foto-kopija poreske prijave o prijavi, promjeni i odjavi uplate doprinosa),

7) podaci o osnivačima privrednog društva, i to:

1. za osnivače koji su fizička lica – licencirani ovlašćeni revizori, dokaz o ispunjavanju uslova propisanih članom 48. ovog zakona,

2. za osnivače privrednog društva za reviziju koji su privredna društva u Republici ili čije je sjedište izvan Republike, uz zahtjev za izdavanje dozvole za rad podnosi se dokaz o ispunjavanju uslova iz člana 48. stav 4. ovog zakona i dokumentacija kojom se dokazuje da je u matičnoj državi ili entitetu, odnosno Brčko Distriktu BiH, registrovano za pružanje usluga revizije, odnosno akt nadležnog organa koji obuhvata:

– sadržaj propisa države koji uređuju uslove za obavljanje revizije i nadzor i provjeru kvaliteta obavljanja revizije,

– izjavu nadležnog organa da privredno društvo za reviziju ima pravo da obavlja reviziju ili da postoje moguća ograničenja u obavljanju revizije,

– izjavu nadležnog organa da će Ministarstvo obavještavati o svim mjerama izrečenim u postupku nadzora nad radom privrednog društva za reviziju,

8) opšti akt o čuvanju dokumentacije o reviziji,

9) opšti akt o čuvanju poslovne tajne,

10) dokaz o uplaćenju administrativnoj taksi za izdavanje dozvole za rad.

Član 55.

Privrednom društvu za reviziju ne može se izdati dozvola za rad ako:

1) mu je oduzeta dozvola u skladu sa ovim zakonom, tokom trajanja zabrane,

2) je osnivač privredno društvo za reviziju kome je oduzeta dozvola u skladu ovim zakonom, tokom trajanja zabrane,

3) je osnivač licencirani ovlašćeni revizor koji je bio, odnosno koji je osnivač privrednog društva za reviziju kojem je oduzeta dozvola za rad u skladu sa ovim zakonom.

Član 56.

(1) Rješenje po zahtjevu za izdavanje dozvole za rad privrednom društvu za reviziju iz člana 54. ovog zakona donosi ministar, u roku od 30 dana od dana podnošenja potpunog zahtjeva.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana konačno je u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 57.

(1) Dozvola za rad privrednom društvu za reviziju može se oduzeti ili staviti van snage u slučajevima, na način i po postupku utvrđenim ovim zakonom.

(2) Ministar donosi rješenje o oduzimanju dozvole za rad privrednom društvu za reviziju u slučaju izricanja mjere nadzora oduzimanja dozvole za rad privrednom društvu za reviziju u skladu sa ovim zakonom.

(3) Ministar donosi rješenje o stavljanju van snage rješenja o izdavanju dozvole za rad privrednom društvu za reviziju u slučaju:

1) brisanja privrednog društva za reviziju iz odgovarajućeg registra poslovnih subjekata,

2) na zahtjev privrednog društva za reviziju.

(4) Rješenje o stavljanju van snage rješenja o izdavanju dozvole za rad privrednom društvu za reviziju ne može se donijeti na zahtjev privrednog društva za reviziju ako je započet ili planiran postupak nadzora nad tim privrednim društvom za reviziju do okončanja postupka nadzora.

(5) Rješenje iz st. 2. i 3. ovog člana konačno je u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 58.

(1) Ministarstvo uspostavlja i vodi Registar privrednih društava za reviziju kojima su izdate dozvole za rad.

(2) Ministarstvo vrši upis privrednih društava za reviziju u Registar privrednih društava za reviziju po službenoj dužnosti, na osnovu donesenog rješenja kojim se izdaje dozvola za rad privrednom društvu za reviziju i donosi rješenje o upisu.

(3) Registar privrednih društava za reviziju obavezno sadrži poslovno ime i adresu privrednog društva za reviziju, podatak o obliku organizovanja, jedinstveni identifikacioni broj, kontakt podatke i internet adresu, adresu svake poslovne jedinice i povezanog lica u zemlji i izvan Republike, imena osnivača i njihovo učešće u kapitalu privrednog društva za reviziju, imena lica ovlašćenih za zastupanje, odnosno imena članova organa upravljanja privrednog društva i imena licenciranih ovlašćenih revizora koji su u radnom odnosu ili su angažovani od privrednog društva za reviziju, podatke o članstvu u mreži, te sve ostale registracije privrednog društva za reviziju izvan Republike, uključujući naziv organa za registraciju i druge podatke od značaja za pravilnu identifikaciju privrednog društva za reviziju.

(4) Registar privrednih društava za reviziju objavljuje se na internet stranici Ministarstva na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Republici.

(5) Ovlašćeno lice privrednog društva za reviziju je dužno da, u slučaju nastanka promjena u podacima koji se vode u Registru privrednih društava za reviziju, u roku od deset dana od dana nastanka promjene, obavijesti Ministarstvo o nastalim promjenama i dostavi dokumentaciju kojom se to potvrđuje.

(6) Obavještenje o nastalim promjenama koje privredno društvo za reviziju dostavlja Ministarstvu obavezno potpisuje lice ovlašćeno za zastupanje privrednog društva za reviziju.

(7) Obavještenje iz stava 6. ovog člana i dokumentacija kojom se potvrđuju nastale promjene obavezno se dostavljaju Ministarstvu na jednom od jezika koji je u službenoj upotrebi u Republici.

(8) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuju sadržaj i način vođenja Registra privrednih društava za reviziju i Registra ovlašćenih revizora, način i postupak upisa u navedene registre, promjene i brisanje podataka, upotreba i način uvida u podatke registara, kao i druga pitanja od značaj za vođenje ovih registara.

Član 59.

(1) Privredno društvo za reviziju koje tokom obavljanja revizije prestane da ispunjava uslove iz člana 49. ovog zakona u vezi sa minimalnim brojem licenciranih ovlašćenih revizora u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom, dužno je da o toj promjeni obavijesti Ministarstvo u roku od deset dana od dana nastale promjene.

(2) Privredno društvo za reviziju iz stava 1. ovog člana dužno je da u roku od 30 dana obezbijedi propisan broj licenciranih ovlašćenih revizora u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ili da prekine dalji rad na poslovima revizije i o tome obavijesti Ministarstvo i pravno lice, odnosno preduzetnika kod koga obavlja reviziju, u roku od deset dana od dana nastale promjene.

(3) Ako nastupi okolnost iz stava 1. ovog člana, privredno društvo za reviziju ne može da zaključuje nove ugovore o reviziji sve dok ponovo ne ispuní uslove propisane ovim zakonom i o tome obavijesti Ministarstvo.

(4) Ako nastupe okolnosti iz stava 1. ovog člana, a privredno društvo za reviziju u propisanom roku ne obezbijedi propisan broj licenciranih ovlašćenih revizora u radnom odnosu na puno radno vrijeme, pravno lice ili preduzetnik koji je obveznik revizije, obavezan je da zaključi ugovor o reviziji sa drugim privrednim društvom za reviziju.

Član 60.

(1) U vezi sa organizacijom poslovanja, privredno društvo za reviziju dužno je da ispuní sljedeće uslove:

1) utvrdi odgovarajuće politike i procedure da bi se obezbijedilo da vlasnici ili akcionari privrednog društva za reviziju, kao i direktor, odnosno organi upravljanja i nadzora tog privrednog društva, ne utiču na obavljanje zakonske revizije na bilo koji način kojim se ugrožava nezavisnost i objektivnost licenciranog ovlašćenog revizora koji obavlja zakonsku reviziju,

2) ima pouzdane administrativne i računovodstvene procedure, mehanizme interne kontrole kvaliteta koji moraju biti osmišljeni tako da obezbijede usklađenost sa odlukama i procedurama na svim nivoima tog privrednog društva za reviziju, djelotvorne procedure za procjenu rizika i djelotvorne kontrolne i zaštitne mehanizme koji se odnose na sisteme za obradu informacija,

3) uspostavi odgovarajuće politike i procedure kojim se obezbjeđuje da njihovi zaposleni i sva druga fizička lica čije se usluge koriste i koji su direktno uključeni u aktivnosti zakonske revizije imaju odgovarajuće znanje i iskustvo za obavljanje poslova koji su im povjereni,

4) uspostavi odgovarajuće politike i procedure kojim se obezbjeđuje da se angažovanje stručnih lica iz specifičnih oblasti, u skladu sa ovim zakonom, ne vrši na način kojim se narušavaju interne kontrole kvaliteta kod privrednog društva za reviziju i sposobnost nadležnih organa da obavljaju nadzor nad radom privrednog društva za reviziju u vezi sa ispunjavanjem obaveza propisanih ovim zakonom,

5) uspostavi odgovarajuće organizacione i administrativne procedure za sprečavanje, identifikaciju, uklanjanje ili upravljanje i otkrivanje eventualnih prijetnji po nezavisnost privrednog društva za reviziju i licenciranog ovlašćenog revizora,

6) uspostavi odgovarajuće politike i procedure za obavljanje zakonskih revizija, obuku zaposlenih, nadzor i kontrolu njihovih aktivnosti, te organizaciju radne dokumentacije,

7) uspostavi interni sistem kontrole kvaliteta da bi se obezbijedio kvalitet zakonske revizije,

8) koristi odgovarajuće sisteme, resurse i procedure da bi se obezbijedio kontinuitet u obavljanja njihovih aktivnosti u zakonskoj reviziji,

9) uspostavi odgovarajuće i djelotvorne organizacione procedure za rješavanje i dokumentovanje događaja koji imaju ili mogu imati ozbiljne posljedice po integritet privrednog društva za reviziju u obavljanju zakonske revizije,

10) donese odgovarajuće politike u oblasti naknada za rad, uključujući politike za raspodjelu dobiti, kojima se predviđaju dovoljni radni podsticaji zaposlenima da bi se obezbijedio odgovarajući kvalitet u obavljanju zakonske revizije,

11) prati i ocjenjuje adekvatnost i efikasnost svojih internih sistema kontrole kvaliteta, te postupaka uspostavljenih u skladu sa ovim zakonom i preduzima odgovarajuće mjere za otklanjanje eventualnih nedostataka.

(2) Angažovanje spoljnih stručnih lica za potrebe obavljanja revizije iz određenih specifičnih oblasti iz stava 1. tačka 4) ovog člana ne umanjuje odgovornost privrednog društva za reviziju.

(3) Prilikom ispunjavanja zahtjeva iz stava 1. ovog člana uzima se u razmatranje obim i složenost aktivnosti privrednog društva za reviziju.

(4) Privredno društvo za reviziju dužno je da dokaže nadležnom organu da su politike i procedure, utvrđene radi ispunjavanja zahtjeva iz stava 1. ovog člana, primjerene obimu i složenosti aktivnosti tog društva.

Član 61.

(1) Prilikom obavljanja zakonske revizije privredno društvo za reviziju, licencirani ovlašćeni revizori i svako fizičko lice koje može da direktno ili indirektno utiče na rezultat zakonske revizije, obavezno je nezavisan od subjekta revizije i ne učestvuje u odlučivanju kod subjekta revizije.

(2) Nezavisnost iz stava 1. ovog člana potrebno je obezbijediti tokom perioda na koji se odnose finansijski izvještaji koji su predmet revizije i tokom perioda obavljanja zakonske revizije.

(3) Licencirani ovlašćeni revizor ili privredno društvo za reviziju dužni su da u revizorskoj radnoj dokumentaciji dokumentuju sve značajne prijetnje nezavisnosti licenciranog ovlašćenog revizora ili privrednog društva za reviziju, kao i zaštitne mehanizme koji su korišćeni za ublažavanje tih prijetnji.

Član 62.

(1) Privredno društvo za reviziju imenuje najmanje jednog glavnog revizorskog partnera za svaki pojedinačni angažman.

(2) Prilikom izbora glavnog revizorskog partnera ili partnera u svrhu obavljanja revizije, privredno društvo za reviziju mora primijeniti sljedeće kriterijume za izbor:

- 1) obezbjeđenje kvaliteta revizije,
- 2) nezavisnost,
- 3) kompetentnost.

(3) Privredno društvo za reviziju je dužno da obezbijedi glavnom revizorskom partneru dovoljno resursa i kadrovskih kapaciteta koji imaju neophodne kompetencije i sposobnost za adekvatno obavljanje njihovih poslova.

(4) Glavni revizorski partner mora da aktivno učestvuje u obavljanju revizije.

(5) Prilikom obavljanja revizije, glavni revizorski partner dužan je da posveti dovoljno vremena reviziji, kao i da obezbijedi dovoljno resursa koji mu omogućavaju da svoje poslove obavlja u skladu sa ovim zakonom.

(6) Privredno društvo za reviziju dužno je da vodi evidencije o svakom kršenju odredaba ovog zakona, te eventualno o nastalim posljedicama i mjerama koje su preduzete radi otklanjanja tih posljedica i poboljšanja sistema interne kontrole kvaliteta.

(7) Kada privredno društvo za reviziju traži savjete od spoljnih stručnih lica, dužno je da dokumentuje upućene zahtjeve i dobijene savjete.

(8) Privredno društvo za reviziju dužno je da otvori revizorski dosije za svaku reviziju, koji obuhvata revizorsku radnu dokumentaciju i dokumentaciju dobijenu od obveznika revizije.

(9) Privredno društvo za reviziju dužno je da vodi evidencije o eventualnim pisanim žalbama o obavljanju usluga revizije.

2. Proces revizije finansijskih izvještaja

Član 63.

(1) — Revizija finansijskih izvještaja obavlja se za svaku poslovnu godinu pojedinačno po metodologiji propisanoj pravilnikom koji donosi ministar.

(2) — Pravilnikom iz stava 1. ovog člana utvrđuje se metodologija kojom se objašnjavaju pojedine faze procesa revizije i daju smjernice za obavljanje revizije.

(3) — Izuzetno od stava 1. ovog člana, revizija finansijskih izvještaja može se obavljati po interno propisanoj metodologiji privrednog društva za reviziju ili grupe kojoj privredno društvo za reviziju pripada, s tim da je interno propisana metodologija obavezno detaljnija u odnosu na metodologiju koju je propisalo Ministarstvo.

Član 64.

(1) Nadležni organ u pravnom licu, odnosno preduzetnik čiji se finansijski izvještaji revidiraju, dužan je da izabere privredno društvo za reviziju i zaključi ugovor o reviziji u roku koji je propisan ovim članom.

(2) Revizija finansijskih izvještaja obavlja se na osnovu ugovora koji je zaključen između pravnog lica, odnosno preduzetnika čiji se finansijski izvještaji revidiraju i privrednog društva za reviziju, najkasnije do 30. septembra poslovne godine za koju se sačinjavaju finansijski izvještaji koji su predmet revizije.

(3) Izuzetno od roka definisanog stavom 2. ovog člana, ako se radi o reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja, matično pravno lice koje je obveznik revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja dužno je da ugovor o reviziji zaključi najkasnije do 31. oktobra poslovne godine za koju se sačinjavaju konsolidovani finansijski izvještaji.

(4) Izuzetno od roka definisanog stavom 3. ovog člana, ako se radi o reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja, gdje je obaveza po osnovu konsolidacije nastala nakon 31. oktobra, obveznik revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja dužan je da ugovor o reviziji zaključi najkasnije do 31. decembra poslovne godine za koju se sačinjavaju konsolidovani finansijski izvještaji.

(5) Izuzetno od roka definisanog stavom 2. ovog člana, ako pravno lice koje je obveznik revizije, finansijske izvještaje sačinjava za poslovnu godinu koja je različita od kalendarske, u skladu sa odobrenjem Ministarstva, dužno je da ugovor o reviziji finansijskih izvještaja sa izabranim privrednim društvom za reviziju zaključi najkasnije tri mjeseca prije isteka tako određene poslovne godine na koju se revizija odnosi.

(6) Izuzetno od rokova propisanih ovim članom, ugovor o reviziji finansijskih izvještaja između privrednog društva za reviziju i pravnog lica ili preduzetnika čiji su finansijski izvještaji predmet revizije može, uz saglasnost Ministarstva, biti zaključen i mimo propisanog roka u slučaju nastupanja okolnosti iz člana 59. ovog zakona.

Član 65.

(1) Međusobna prava i obaveze privrednog društva za reviziju i pravnog lica, odnosno preduzetnika čiji su finansijski izvještaji predmet revizije uređuju se ugovorom o reviziji finansijskih izvještaja.

(2) Privredno društvo za reviziju dužno je da prije zaključivanja ugovora o obavljanju zakonske revizije, odnosno prilikom nastavka obavljanja zakonske revizije procijeni i dokumentuje da li postoje prijetnje po nezavisnost u skladu sa članom 61. ovog

zakona, prema pravnom licu, odnosno preduzetniku čiju reviziju finansijskih izvještaja obavlja i zaštitni mehanizmi protiv tih prijetnji.

(3) Ugovor o reviziji finansijskih izvještaja obavezno je zaključen u pisanom obliku.

(4) Ugovor o reviziji finansijskih izvještaja, pored elemenata koji su uređeni propisima o obligacionim odnosima, obavezno sadrži i:

1) strukturu revizorskog tima, sa navođenjem stručnih kvalifikacija članova revizorskog tima,

2) podatke o planiranom broju sati za obavljanje revizije po članovima revizorskog tima,

3) obavezu sačinjavanja informacije o utrošenim satima po članovima revizorskog tima,

4) mjesto i obim usluga revizije koje će biti izvršene,

5) iznos naknade privrednom društvu za reviziju za ugovorene usluge revizije.

(5) Privredno društvo za reviziju je dužno da naknadu za reviziju iz stava 4. tačka 5) ovog člana utvrdi u skladu sa zahtijevanim obimom posla, potrebnim vremenom i resursima za obavljanje revizije, kao i ostalim troškovima obavljanja revizije koji se mogu razumno predvidjeti.

(6) Iznos naknade za reviziju iz stava 5. ovog člana ne može:

1) zavisiti i ne može da bude povezan sa pružanjem dodatnih usluga subjektu revizije,

2) biti uslovljen na bilo koji način.

(7) Privredno društvo za reviziju je dužno da Ministarstvu najkasnije do 30. novembra dostavi informaciju o ugovorima o reviziji zaključenim u toku te godine kao i foto-kopije zaključenih ugovora o reviziji finansijskih izvještaja, izuzev ugovora o reviziji koji se zaključuju u skladu sa članom 64. st. 4, 5. i 6. ovog zakona koji se dostavljaju u roku od osam dana od dana njihovog zaključivanja.

(8) Informacija o ugovorima obavezno, kao minimum, sadrži podatke o nazivu, jedinstvenom identifikacionom broju, razvrstavanju pravnih lica i preduzetnika, te grupa pravnih lica u skladu sa čl. 8 i 9. ovog zakona, podatak da li se radi o subjektu od javnog interesa u skladu sa članom 11. ovog zakona, naznaku da li se radi o reviziji finansijskih izvještaja ili konsolidovanih finansijskih izvještaja, broj i datum ugovora o reviziji, godinu na koju se revizija finansijskih izvještaja odnosi i ugovorenu naknadu.

(9) Ministar uputstvom, kojim se uređuje nadzor nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora, detaljnije uređuje način dostavljanja, sadržinu i formu informacije o ugovorima o reviziji zaključenim u toku godine, koja se dostavlja Ministarstvu, te način dostavljanja zaključenih ugovora o reviziji finansijskih izvještaja.

Član 66.

(1) Privrednom društvu za reviziju nije dozvoljeno da ugovorene poslove ustupi drugom privrednom društvu za reviziju.

(2) Privredno društvo za reviziju kao i pravno lice, odnosno preduzetnik čiji finansijski izvještaji su predmet revizije ne može ugovor o reviziji raskinuti u toku obavljanja revizije, izuzev ako za to postoje opravdani razlozi koji u skladu sa propisima koji regulišu oblast revizije zahtijevaju povlačenje privrednog društva za reviziju i/ili licenciranog ovlašćenog revizora iz datog revizorskog angažmana.

(3) Razlike u stavovima, koje se odnose na oblast računovodstva i revizije, pravnog lica ili preduzetnika čiji su finansijski izvještaji predmet revizije i privrednog društva za reviziju ne mogu se smatrati opravdanim razlogom za raskid ugovora.

(4) U slučaju raskida ugovora o reviziji pravno lice, odnosno preduzetnik čiji su finansijski izvještaji predmet revizije i privredno društvo za reviziju dužni su da obavijeste Ministarstvo o raskidu ugovora i obustavljanju revizije, uz detaljno obrazloženje razloga koji su doveli do raskida, najkasnije u roku od osam dana od dana raskida ugovora.

(5) Nakon dostavljanja obavještenja o raskidu ugovora o reviziji Ministarstvo odlučuje o sprovođenju nadzora nad radom privrednog društva za reviziju, odnosno dostavljanja informacije nadležnom kontrolnom organu.

Član 67.

(1) Za potrebe obavljanja revizije iz specifičnih oblasti privredno društvo za reviziju može angažovati spoljnog eksperta koji nije licencirani ovlašćeni revizor.

(2) Kada je u obavljanju revizije za pojedine specifične oblasti potrebno stručno mišljenje i ocjena spoljnog eksperta, međusobna prava i obaveze uređuju se ugovorom.

(3) Angažovanje spoljnog eksperta ne umanjuje odgovornost privrednog društva za reviziju prema pravnom licu čiji su finansijski izvještaji predmet revizije.

(4) Izvještaj o reviziji iz specifičnih oblasti potpisuje lice koje je sačinilo izvještaj i odgovorno lice u društvu za reviziju.

Član 68.

(1) Reviziju finansijskih izvještaja jednog pravnog lica, odnosno preduzetnika isto privredno društvo za reviziju može da obavlja najduže sedam godina uzastopno.

(2) Izuzetno, reviziju iz stava 1. ovog člana privredno društvo za reviziju može da obavlja još tri godine uzastopno, ako obezbijedi da reviziju vrši drugi licencirani ovlašćeni revizor, odnosno glavni revizorski partner.

(3) Rok iz stava 1. ovog člana počinje teći od datuma zaključivanja prvog ugovora o reviziji finansijskih izvještaja.

(4) Privredno društvo za reviziju može ponovo da obavlja reviziju pravnog lica, odnosno preduzetnika iz st. 1. i 2. ovog člana nakon proteka roka od najmanje dvije godine od datuma sačinjavanja posljednjeg revizorskog izvještaja za to pravno lice, odnosno preduzetnika, odnosno nakon isteka roka od najmanje četiri godine ako se radi o reviziji finansijskih izvještaja subjekata od javnog interesa.

Član 69.

(1) Glavnom revizorskom partneru ili licenciranom ovlašćenom revizoru, koji je obavljao reviziju kod pravnog lica, prije isteka roka od najmanje godinu dana ili roka od najmanje dvije godine, ako se radi o reviziji subjekata od javnog interesa, zabranjeno je da:

1) prihvati poziciju člana uprave, nadzornog odbora ili upravnog odbora kod tog pravnog lica,

2) prihvatiti ključni rukovodeći položaj kod tog pravnog lica,

3) postane član Odbora za reviziju, odnosno član tijela koje obavlja funkcije koje su ekvivalentne funkcijama Odbora za reviziju u tom pravnom licu.

(2) Rok iz stava 1. ovog člana računa se od dana prestanka obavljanja revizorskih poslova u vezi sa angažmanom kod tog pravnog lica.

(3) Zabrana iz stava 1. ovog člana primjenjuje se i na članove revizorskog tima i druga lica koja nisu licencirani ovlašćeni revizori, a učestvovala su u reviziji u smislu stava 1. ovog člana i odnosi se na period od godinu dana od dana prestanka obavljanja revizorskih poslova u vezi sa angažmanom kod tog pravnog lica.

Član 70.

(1) Privredno društvo za reviziju obezbjeđuje cjelokupnu dokumentaciju u skladu sa ovim zakonom na osnovu koje se izdaje revizorski izvještaj, koja može biti u elektronskom ili papirnom obliku.

(2) Radna dokumentacija, odnosno kopije radnih dokumenata prikupljenih u toku revizije povjerljivog su karaktera i mogu se koristiti samo za potrebe revizije u skladu sa ovim zakonom, izuzev ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, radna dokumentacija se može koristiti za potrebe sprovođenja nadzora nad radom privrednog društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Privredno društvo za reviziju je dužno da osigura i dokaže da je revizor za kvalitet nad radnom dokumentacijom sproveo kontrolu kvaliteta, na osnovu koje je izdat revizorski izvještaj za pravna lica i preduzetnike, razvrstane u kategoriju velikih pravnih lica i subjekte od javnog interesa.

(5) Privredno društvo za reviziju može da koristi računarske aplikacije i softverska rješenja s ciljem efikasnijeg organizovanja procesa revizije i sprovođenja kontrole kvaliteta.

(6) Informacije do kojih se može doći kroz računarske aplikacije, softverska rješenja i baze podataka nastale kao rezultat revizorovog rada u toku revizije mogu se smatrati relevantnom dokumentacijom tokom procesa nadzora samo ako je to jasno, uredno i adekvatno dokumentovano tako da je jasno navedeno i razumljivo trećim stranama tokom procesa nadzora.

(7) Privredno društvo za reviziju je dužno, u skladu sa zahtjevom ovlašćenog lica Ministarstva, da mu omogući pristup računarskim aplikacijama, softverskim rješenjima i bazama podataka za potrebe sprovođenja nadzora, ako privredno društvo za reviziju obezbjeđuje informacije u skladu sa stavom 6. ovog člana.

(8) Privredno društvo za reviziju obavezno je da osigura sistem internih kontrola nad informatičkim alatima, aplikativnim i softverskim rješenjima kao i svoj drugoj elektronskoj ili štampanoj radnoj dokumentaciji, na način da licenciranom ovlašćenom revizoru ili članovima tima onemogući rad na radnoj dokumentaciji nakon izdavanja revizorskog mišljenja.

(9) Radna dokumentacija na osnovu koje se izrađuje revizorski izvještaj, sačinjava se na jednom od jezika koji je u službenoj upotrebi u Republici.

(10) Dokumentovanje revizorske aktivnosti obavezno je na jednom od jezika koji je u službenoj upotrebi u Republici, bez obzira na kom je jeziku revizorski softver.

(11) Dokumentaciju na osnovu koje je obavljena revizija, privredno društvo za reviziju čuva najmanje 11 godina, računajući od posljednjeg dana poslovne godine na koju se revizija odnosi.

(12) Dokumentaciju na osnovu koje je obavljena revizija, privredno društvo za reviziju može čuvati u elektronskom obliku na serverima privrednog društva za reviziju ili drugoj elektronskoj memoriji privrednog društva za reviziju.

(13) Ako reviziju finansijskih izvještaja obavlja drugi licencirani ovlašćeni revizor, odnosno drugo privredno društvo za reviziju u odnosu na posljednje revidirane finansijske izvještaje, prethodni licencirani ovlašćeni revizor, odnosno prethodno privredno društvo za reviziju dužno je da novom licenciranom ovlašćenom revizoru, odnosno privrednom društvu za reviziju omogući pristup relevantnoj dokumentaciji i drugim ključnim informacijama koje se odnose na pravno lice, odnosno preduzetnika čiji su finansijski izvještaji predmet revizije, uključujući i relevantnu dokumentaciju koja se odnosi na posljednju obavljenu reviziju.

(14) Ako privredno društvo za reviziju prestane sa radom, radnu dokumentaciju su dužni da čuvaju akcionari, članovi, odnosno osnivači privrednog društva za reviziju.

(15) Radna dokumentacija privrednog društva za reviziju obavezno je jasno dokumentovana, sortirana i upućuje na dokumentaciju dobijenu od obveznika revizije i to tako da je jasno moguće utvrditi osnov njenog nastanka.

(16) Radnu dokumentaciju privrednog društva za reviziju obavezno potpisuju timovi koji sprovode reviziju, odnosno licencirani ovlašćeni revizor kao dokaz sprovedenih revizorskih procedura.

(17) Ako je radna dokumentacija sastavni dio aplikativnog ili softverskog rješenja, privredno društvo za reviziju obavezno je obezbijedi uvjeravanje za potrebe nadzora da je radna dokumentacija potpisana od timova koji sprovode zakonsku reviziju, odnosno licenciranog ovlašćenog revizora kao dokaz sprovedenih revizorskih procedura.

(18) Uputstvom kojim se uređuje nadzor nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora, koji donosi ministar, uređuje se način dostavljanja i obim dokumentacije koja se obezbjeđuje za potrebe nadzora.

Član 71.

(1) U izvještaju o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja daje se mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pripremljeni i prezentovani na istinit i fer način, u skladu sa primijenjenim okvirom finansijskog izvještavanja i drugim odgovarajućim propisima.

(2) Mišljenje licenciranog ovlašćenog revizora obavezno se daje u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i može biti nemodifikovano, mišljenje sa rezervom, negativno ili u formi u kojoj se revizor uzdržava od davanja mišljenja.

(3) Izvještaj o reviziji obavezno potpisuje najmanje jedan licencirani ovlašćeni revizor koji je u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom, koji je sačinio revizorski izvještaj i lice ovlašćeno za zastupanje privrednog društva za reviziju.

(4) Izuzetno od stava 3. ovog člana, ako reviziju finansijskih izvještaja obavlja licencirani ovlašćeni revizor koji je angažovan od privrednog društva za reviziju i koji je sačinio revizorski izvještaj, izvještaj o reviziji potpisuje angažovani licencirani ovlašćeni revizor i lice ovlašćeno za zastupanje privrednog društva za reviziju.

Član 72.

Licencirani ovlašćeni revizor, koji je sačinio revizorski izvještaj pravnog lica, može da na poziv tog pravnog lica prisustvuje sjednici organa upravljanja pravnog lica na kojoj se razmatra izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja tog pravnog lica.

Član 73.

(1) Privredno društvo za reviziju obavezno je da se osigura od rizika odgovornosti za štetu koju može da prouzrokuje prilikom obavljanja profesionalne djelatnosti za koju je registrovano.

(2) Za štetu koju privredno društvo za reviziju može da prouzrokuje obavljanjem profesionalne djelatnosti kod banaka, lizing društava, investicionih i dobrovoljnih penzijskih fondova, osiguravajućih društava i velikih pravnih lica, minimalna suma pokrića po štetnom događaju iznosi 500.000 KM.

(3) Za štetu koju privredno društvo za reviziju može da prouzrokuje obavljanjem profesionalne djelatnosti kod ostalih pravnih lica, minimalna suma pokriva rizika po štetnom događaju iznosi 100.000 KM.

(4) Privredno društvo za reviziju, u smislu odgovornosti za štetu koju mogu da prouzrokuju obavljanjem profesionalne djelatnosti, dužno je da zaključi polisu osiguranja na godišnjem nivou za svaku kalendarsku godinu.

(5) Privredno društvo za reviziju dužno je da ugovori osiguranje od profesionalne odgovornosti na način da polisa osiguranja ne može limitirati broj mogućih štetnih događaja u odnosu na broj i strukturu angažmana koja će privredno društvo za reviziju ugovoriti i obavljati u periodu osiguranja.

(6) Privredno društvo za reviziju dužno je da Ministarstvu dostavi foto-kopiju polise osiguranja zaključenu u skladu sa ovim članom do kraja januara tekuće godine za tu kalendarsku godinu.

Član 74.

(1) Privredno društvo za reviziju koje obavlja reviziju subjekata od javnog interesa iz člana 10. ovog zakona, dužno je da u roku od četiri mjeseca od isteka poslovne godine objavi godišnji izvještaj o transparentnosti na svojoj internet stranici ili internet stranici Ministarstva, sa obavezom da su ovako objavljeni izvještaji dostupni minimalno pet godina od dana njegove objave.

(2) Privredno društvo za reviziju može izmijeniti godišnji izvještaj o transparentnosti i objaviti ga, uz jasnu naznaku da se radi o izmijenjenom izvještaju o transparentnosti, i o tome obavijesti Ministarstvo.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana, prvobitno objavljeni izvještaj o transparentnosti ostaje dostupan na internet stranici privrednog društva za reviziju, odnosno Ministarstva, u trajanju od minimalno pet godina.

(4) Godišnji izvještaj o transparentnosti obavezno sadrži najmanje sljedeće elemente:

- 1) opis organizacije i strukture vlasništva privrednog društva za reviziju,
- 2) opis mreže i njenog pravnog i strukturnog uređenja, ako privredno društvo za reviziju pripada mreži,
- 3) opis upravljačke strukture privrednog društva za reviziju,
- 4) opis sistema interne kontrole privrednog društva za reviziju, te izjavu uprave privrednog društva za reviziju o djelotvornosti funkcionisanja sistema interne kontrole,
- 5) informaciju kada je Ministarstvo izvršilo posljednji nadzor nad radom privrednog društva za reviziju,
- 6) informaciju o mjerama koje je izreklo Ministarstvo privrednom društvu za reviziju ili licenciranom ovlašćenom revizoru,
- 7) pregled subjekata od javnog interesa za koje je privredno društvo za reviziju sproveo reviziju finansijskih izvještaja u toku prethodne poslovne godine,
- 8) izjavu koja se odnosi na nezavisnost rada privrednog društva za reviziju, kojom se potvrđuje da je obavljena interna kontrola poštovanja zahtjeva o nezavisnosti,
- 9) izjavu o politici privrednog društva za reviziju koja je u vezi sa stalnim usavršavanjem ovlašćenih revizora i članova timova,
- 10) informacije koje se tiču osnova za utvrđivanje zarada glavnih revizorskih partnera,
- 11) opis politike privrednog društva za reviziju o rotaciji glavnih revizorskih partnera u skladu sa ovim zakonom,

12) finansijske informacije i podatke o ukupnom prihodu od pružanja sljedećih usluga:

1. revizije finansijskih izvještaja subjekata od javnog interesa i pravnih lica koja pripadaju grupi čije je matično društvo subjekt od javnog interesa,

2. revizije finansijskih izvještaja kod obveznika revizije koji nisu subjekti od javnog interesa,

3. dodatnih nerevizorskih usluga,

13) ako se radi o privrednom društvu za reviziju iz Federacije Bosne i Hercegovine ili Brčko Distrikta, koje posjeduje dozvolu za pružanje usluga revizije na teritoriji Republike, u skladu sa ovim zakonom, dužno je da finansijske informacije prezentuje na način propisan u tački 12) ovog člana za sve prihode koje je ostvarilo na području Republike ili koje je ostvarilo putem poslovnih jedinica, ako privredno društvo za reviziju posluje putem poslovnih jedinica na području Republike,

14) imena i prezimena licenciranih ovlašćenih revizora zaposlenih i angažovanih u privrednom društvu za reviziju za godinu na koju se odnosi izvještaj o transparentnosti.

(5) Godišnji izvještaj o transparentnosti obavezno potpisuje lice ovlašćeno za zastupanje privrednog društva za reviziju.

Član 75.

(1) Privredno društvo za reviziju je dužno da najkasnije do 30. septembra tekuće godine za prethodnu godinu Ministarstvu dostaviti popunjen Godišnji upitnik za privredno društvo za reviziju.

(2) Ministarstvo uputstvom iz člana 70. stav 18. ovog zakona detaljnije uređuje sadržinu i formu, te način dostavljanja Godišnjeg upitnika za privredno društvo za reviziju.

Član 76.

(1) Licenciranom ovlašćenom revizoru zabranjeno je da obavlja reviziju kod pravnog lica, ako:

1) je vlasnik udjela ili akcija ili ima značajan finansijski uticaj kod pravnog lica kod koga se vrši revizija finansijskih izvještaja ili ima značajan interes u povezanom pravnom licu pravnog lica kod koga se vrši revizija finansijskih izvještaja,

2) je direktor, odnosno član organa upravljanja ili nadzora, prokurist i punomoćnik pravnog lica kod koga se vrši revizija finansijskih izvještaja ili pravnog lica koje posjeduje značajan interes u povezanom pravnom licu pravnog lica kod koga se vrši revizija finansijskih izvještaja,

3) je direktor, odnosno član organa upravljanja ili nadzora ili prokurist, njegov krvni srodnik u pravoj liniji, krvni srodnik u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom srodstva i supružnik,

4) je pružalo usluge iz člana 77. ovog zakona,

5) postoje druge okolnosti koje mogu da utiču na nezavisnost licenciranog ovlašćenog revizora.

(2) Zabrana iz stava 1. ovog člana primjenjuje se i na licencirane ovlašćene revizore koji obavljaju reviziju konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja.

(3) Zabrana iz stava 1. ovog člana primjenjuje se na godinu za koju se obavlja revizija, kao i na godinu u kojoj se obavlja revizija.

(4) Zabrane iz st. 1. i 2. ovog člana primjenjuju se i na članove revizorskog tima i druga lica koja nisu licencirani ovlašćeni revizori, a koja učestvuju u reviziji.

Član 77.

(1) Privrednom društvu za reviziju zabranjeno je da obavlja reviziju finansijskih izvještaja pravnog lica:

- 1) u kome su vlasnici udjela ili akcija,
- 2) koje ima učešće u vlasništvu privrednog društva za reviziju,
- 3) ako su na bilo koji način poslovno povezani sa pravnim licem tako da objektivno postoji sumnja u njihovu nezavisnost i nepristrasnost.

(2) Privrednom društvu za reviziju zabranjeno je da obavlja reviziju finansijskih izvještaja pravnih lica i preduzetnika kojima pruža:

- 1) usluge vođenja poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja,
 - 2) usluge u vezi sa procjenom vrijednosti imovine, obaveza i kapitala,
 - 3) poreske usluge,
 - 4) aktuarske usluge,
 - 5) usluge koje se odnose na funkcionisanje sistema interne kontrole i interne revizije,
 - 6) usluge koje se odnose na dizajniranje sistema interne kontrole i interne revizije kao i njihovo sprovođenje,
 - 7) usluge koje se odnose na dizajniranje i primjenu informacionih sistema u oblasti računovodstva,
 - 8) usluge obračuna plata,
 - 9) usluge povezane sa finansiranjem, strukturom i dodjelom kapitala, te investicionom strategijom subjekta koji je predmet revizije, izuzev pružanja usluga u vezi sa finansijskim izvještajima, poput izdavanja pisama podrške u vezi sa prospektima koje je izdao subjekt koji je predmet revizije,
 - 10) menadžerske usluge,
 - 11) pravne i stručne usluge koje se odnose na proces revizije,
 - 12) savjetodavne, brokersko-dilerske ili investicione usluge,
 - 13) promocija akcija, trgovanje akcijama ili preuzimanje izdavanja akcija subjekta koji je predmet revizije,
 - 14) usluge ljudskih resursa koje mogu dovesti do sukoba interesa, a vezane su za usluge u vezi sa izborom i provjerom kandidata koji mogu uticati na sistem računovodstva i finansijskog izvještavanja, usluge u vezi sa modelom organizacije pravnog lica, te usluge u vezi sa kontrolom troškova,
 - 15) druge usluge čije bi pružanje dovelo do sukoba interesa.
- (3) Poreske usluge iz stava 2. tačka 3) ovog člana obuhvataju usluge u vezi sa:
- 1) pripremom poreskih obrazaca,
 - 2) porezom na lična primanja,
 - 3) carinom,
 - 4) izradom dokumentacije o transfernim cijenama,
 - 5) pronalaženjem javnih subvencija i poreskih olakšica, izuzev ako je u pogledu takvih usluga zakonom propisana pomoć licenciranog ovlašćenog revizora ili privrednog društva za reviziju,
 - 6) pomoći koje se odnose na poreske inspekcije poreskih organa, izuzev ako je u pogledu takvih inspekcija zakonom propisana pomoć licenciranog ovlašćenog revizora ili privrednog društva za reviziju,
 - 7) obračunom direktnog i indirektnog poreza, te odloženog poreza,
 - 8) poreskim savjetovanjem.
- (4) Zabrane propisane st. 1. i 2. ovog člana primjenjuju se i na privredna društva za reviziju koja obavljaju reviziju konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja.

(5) Zabrana pružanja nerevizorskih usluga propisanih stavom 2. ovog člana primjenjuje se na godinu za koju se obavlja revizija, kao i na godinu u kojoj se obavlja revizija, izuzev usluga iz stava 2. t. 6) i 7) ovog člana, gdje se zabrana pružanja predmetnih usluga odnosi na poslovnu godinu koja prethodi poslovnoj godini na koju se odnosi revizija.

(6) U slučaju statusne promjene pravnog lica čiji su finansijski izvještaji predmet revizije, privredno društvo za reviziju je dužno da provjeri da li postoje okolnosti koje utiču na njegovu nezavisnost, odnosno nezavisnost licenciranog ovlašćenog revizora i da najkasnije u roku od tri mjeseca od nastale statusne promjene raskine poslovne odnose koji mogu uticati na njihovu nezavisnost.

(7) Zabrane propisane čl. 76. i 77. ovog zakona za privredno društvo za reviziju, licenciranog ovlašćenog revizora i ostale članove revizorskog tima shodno se primjenjuju i na reviziju finansijskih izvještaja preduzetnika.

GLAVA VII NADZOR

1. Nadzor nad poslovima računovodstva

Član 78.

(1) Poreska uprava, na način kako je to uređeno propisima koji se odnose na poreski postupak, vrši nadzor kod pravnih lica i preduzetnika, u dijelu računovodstvenih poslova, te sačinjavanja, prezentacije i predaje finansijskih izvještaja radi provjere obavljaju li se navedeni poslovi u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ministarstvo vrši nadzor kod pravnih lica i preduzetnika u dijelu izvršavanja obaveze revizije finansijskih i konsolidovanih finansijskih izvještaja i predaje izvještaja o njihovoj reviziji u Registar finansijskih izvještaja.

(3) Nadzor iz stava 2. ovog člana Ministarstvo vrši prilikom sprovođenja nadzora nad radom privrednih društava za reviziju.

(4) Ministarstvo može u postupku nadzora iz st. 2. i 3. ovog člana izdati prekršajni nalog u skladu sa propisom kojim se uređuju prekršaji u Republici.

(5) Nadzor iz stava 1. ovog člana vrše i druge institucije ako su im posebnim propisima data ovlašćenja.

Član 79.

(1) Poreska uprava je nadležna da obavlja nadzor nad sljedećim aktivnostima pravnih lica i preduzetnika:

1) korišćenje podataka o razvrstavanju pravnih lica i preduzetnika, te grupa pravnih lica na propisan način,

2) organizacija sistema računovodstva i internih računovodstvenih kontrolnih postupaka,

3) potpunost, istinitost i tačnost knjigovodstvenih isprava,

4) vođenje i čuvanje poslovnih knjiga,

5) primjena kontnog okvira,

6) popis imovine i obaveza,

7) sačinjavanje i prezentovanje finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja i njihova predaja u Registar, izvještaja o poslovanju i konsolidovanog izvještaja o poslovanju, te sačinjavanje izvještaja propisanih čl. 34. do 36. i čl. 38. i 39. ovog zakona,

8) drugim aktivnostima u skladu sa ovim zakonom.

(2) Pri vođenju upravnog postupka po poslovima iz stava 1. ovog člana, primjenjuju se propisi kojima se uređuje poreski postupak.

(3) Poreska uprava je dužna da Ministarstvu polugodišnje dostavlja Izvještaj o izvršenom nadzoru nad poslovima računovodstva u skladu sa ovim članom sa detaljnim informacijama koje omogućavaju identifikovanje obima kontrole te izrečenih prekršajnih sankcija po kontrolisanim pravnim licima i preduzetnicima.

(4) Rok za dostavljanje izvještaja iz stava 3. ovog člana je polugodišnje i to najkasnije do 31. jula tekuće godine za prvo polugodište te godine, odnosno do 31. januara tekuće godine za drugo polugodište prethodne godine.

2. Nadzor nad radom pravnih lica i preduzetnika registrovanih za pružanje računovodstvenih usluga

Član 80.

(1) Nadzor nad pravnim licima, preduzetnicima i poslovnim jedinicama pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, registrovanim za pružanje računovodstvenih usluga, radi provjere ispunjenosti uslova za njihov rad propisanih ovim zakonom vrši Ministarstvo.

(2) Nadzor iz stava 1. ovog člana obezbjeđuje se:

1) praćenjem, prikupljanjem i provjerom dokumentacije koja se dostavlja Ministarstvu, odnosno koja je dostupna Ministarstvu iz drugih izvora,

2) izricanjem mjera u postupku nadzora, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Nadzor nad radom pravnih lica, preduzetnika i poslovnih jedinica pravnih lica sa sjedištem izvan Republike vrše ovlašćena lica zaposlena u Ministarstvu.

(4) Ako se u postupku nadzora nad radom pravnog lica, preduzetnika i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike utvrdi da su prekršene odredbe ovog zakona i relevantnih podzakonskih akata, odnosno da ne ispunjava zakonom propisane uslove za rad izriču se odgovarajuće mjere nadzora.

(5) Pravnim licima, preduzetnicima i poslovnim jedinicama pravnih lica sa sjedištem izvan Republike mogu se izreći sljedeće mjere nadzora:

1) naložiti otklanjanje utvrđenih nezakornosti,

2) brisati iz odgovarajućeg registra pružaoca računovodstvenih usluga.

(6) Mjere iz stava 5. ovog člana izriču se rješenjem.

(7) Ministar donosi rješenje kojim se izriče mjera nadzora.

(8) Rješenje iz stava 7. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(9) Ministarstvo može u postupku nadzora nad radom iz stava 1. ovog člana izdati prekršajni nalog u skladu sa propisom kojim se uređuju prekršaji u Republici.

(10) Ministar donosi uputstvo kojim se uređuje postupak vršenja nadzora nad radom pravnih lica, preduzetnika i poslovnih jedinica pravnih lica sa sjedištem izvan Republike koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga.

3. Nadzor nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora

Član 81.

(1) Ministarstvo vrši nadzor nad radom privrednog društva za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora.

(2) Nadzor nad radom privrednog društva za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora obuhvata ispitivanje i provjeru primjene ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu njega, primjene propisa iz oblasti računovodstva i revizije koji se u skladu sa ovim zakonom primjenjuju u Republici i primjene internih pravila za osiguranje sistema kontrole kvaliteta.

(3) Nadzor nad radom privrednog društva za reviziju obezbjeđuje se:

1) praćenjem, prikupljanjem i provjerom dokumentacije koja se dostavlja Ministarstvu,

2) obavljanjem kontrolnih postupaka nad radom privrednog društva za reviziju,

3) izricanjem mjera u postupku nadzora, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Kontrolni postupci nad radom privrednog društva za reviziju predstavljaju skup radnji kojima Ministarstvo kod subjekta nadzora provjerava zakonitost i pravilnost ispunjavanja propisanih obaveza pri vršenju usluga revizije, a posebno:

1) pregled internog sistema kontrole kvaliteta,

2) provjeru nezavisnosti privrednog društva za reviziju i licenciranog ovlaštenog revizora u odnosu na pravno lice, odnosno preduzetnika čiji su finansijski izvještaji predmet revizije,

3) provjeru usklađenosti procesa revizije sa Međunarodnim standardima revizije, Međunarodnim standardima kontrole kvaliteta i drugim aktima koje propisuje Ministarstvo,

4) provjeru usklađenosti procesa revizije sa metodologijom koju je usvojilo i primjenjuje privredno društvo za reviziju,

5) provjeru osiguranja (usvajanja) i sprovođenja kontrole kvaliteta privrednog društava za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora,

6) nadzor nad radom licenciranih ovlaštenih revizora koji su u radnom odnosu ili angažovani u privrednom društvu za reviziju,

7) druga pitanja od značaja za postupak nadzora.

(5) Nadzor nad radom privrednog društava za reviziju obavlja se na način da se pregleda i organizaciona struktura i drugi elementi bitni za organizovanje procesa revizije.

(6) U zavisnosti od metode i vrste nadzora koju sprovodi Ministarstvo, nadzor nad radom licenciranih ovlaštenih revizora i privrednih društva za reviziju obavlja se na način da se pregleda cjelokupna radna dokumentacija o obavljenoj reviziji ili dio radne dokumentacije o obavljenoj reviziji, kod najmanje jednog revizorskog angažmana.

Član 82.

(1) Nadzor nad radom privrednog društva za reviziju i licenciranih ovlaštenih revizora obavljaju ovlaštena lica Ministarstva, po posebnom ovlaštenju ministra za vođenje postupka i donošenje akata, a koja su nezavisna u odnosu na subjekt nadzora.

(2) Najmanje jedno ovlašćeno lice koje sprovodi nadzor obavezno je da ispunjava sljedeće uslove:

1) da ima zvanje ovlašćeni revizor i najmanje tri godine radnog iskustva u obavljanju revizije,

2) da nije u sukobu interesa sa privrednim društvom za reviziju koje je predmet nadzora,

3) u slučaju da je bio zaposlen u privrednom društvu za reviziju koje je subjekt nadzora da je proteklo najmanje godinu dana od dana prestanka njegovog radnog odnosa ili drugog oblika povezanosti sa tim privrednim društvom za reviziju.

(3) Nadzor nad radom privrednog društva za reviziju Ministarstvo vrši najmanje jednom u šest godina, odnosno najmanje jednom u tri godine, ako je riječ o privrednom društvu za reviziju koje sprovodi reviziju subjekata od javnog interesa.

(4) Nadzor iz stava 3. ovog člana može se obavljati i češće na osnovu utvrđenih prioriteta i rizika.

(5) Ovlašćena lica Ministarstva u postupku vršenja nadzora imaju pravo i dužnost da u poslovnim prostorijama privrednog društva za reviziju ili u prostorijama Ministarstva izvrše uvid u interne i pojedinačne akte privrednog društva, kao i evidencije i drugu dokumentaciju s ciljem utvrđivanja činjenica koje su od posebnog značaja za kvalitetno vršenje nadzora.

(6) U izuzetnim slučajevima, Ministarstvo može, u zavisnosti od složenosti određenog nadzora, angažovati i druga stručna lica za obavljanje poslova nadzora iz specifičnih oblasti.

(7) O izvršenom nadzoru lica iz stava 1. ovog člana sačinjavaju zapisnik.

(8) Zapisnik iz stava 7. ovog člana razmatra i o njemu se izjašnjava Savjet za računovodstvo i reviziju Republike Srpske (u daljem tekstu: Savjet), nakon čega se dostavlja privrednom društvu za reviziju kod kojeg je izvršen nadzor, najkasnije u roku od sedam dana od dana završetka sjednice Savjeta.

(9) Ministar donosi uputstvo kojim se uređuje postupak vršenja nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora.

Član 83.

(1) Subjekt nadzora dužan je ovlašćenim licima Ministarstva, za potrebe sprovođenja nadzora, omogućiti kontrolu radne dokumentacije, poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije ili poslovne evidencije, te nadzor nad informacionim sistemom i bazama podataka.

(2) Subjekt nadzora dužan je ovlašćenim licima Ministarstva za potrebe sprovođenja nadzora učiniti dostupnom, dostaviti ili predati svu traženu radnu dokumentaciju, poslovnu dokumentaciju, izvještaje, računarske ispise, isječke poslovnih knjiga, zapise o elektronskoj komunikaciji i sve druge evidencije o razmjeni podataka, administrativne ili poslovne evidencije u papirnom obliku ili u obliku elektronskog zapisa.

(3) Privredno društvo za reviziju je dužno dostaviti podatke za potrebe nadzora iz st. 1. i 2. ovog člana u obliku koji zahtijeva ovlašćeno lice Ministarstva.

(4) Privredno društvo za reviziju koje u svom poslovanju koristi informacioni sistem dužno je na zahtjev ovlašćenih lica Ministarstva osigurati uslove za pregled informacionog sistema, odnosno omogućiti pristup radnoj dokumentaciji.

(5) Pristup radnoj dokumentaciji u skladu sa stavom 4. ovog člana može da bude u prostorijama privrednog društva za reviziju, udaljen pristup putem radnih stanica ovlašćenih lica Ministarstva ili udaljen pristup putem radnih stanica privrednog društva za reviziju, prema zahtjevu ovlašćenog lica Ministarstva.

(6) Na zahtjev ovlašćenih lica Ministarstva, privredno društvo za reviziju koje je predmet nadzora, dužno je da obezbijedi stručnu i tehničku pomoć, potrebna pojašnjenja i druge uslove potrebne za obavljanje nadzora.

Član 84.

(1) Ako se u postupku nadzora nad radom privrednog društva za reviziju utvrdi da su prekršene odredbe ovog zakona, privrednom društvu za reviziju izriču se odgovarajuće mjere nadzora.

(2) Privrednom društvu za reviziju mogu se izreći sljedeće mjere nadzora:

- 1) naložiti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti,
- 2) naložiti otklanjanje utvrđenih nezakonitosti,
- 3) uslovno oduzeti dozvolu za obavljanje poslova revizije,
- 4) privremeno oduzeti dozvolu za obavljanje poslova revizije u trajanju od najviše tri godine,
- 5) oduzeti dozvolu za obavljanje poslova revizije.

(3) Prijedlog mjera nadzora nad radom privrednog društva za reviziju razmatra Savjet i o njemu se izjašnjava.

(4) Mjere iz stava 2. ovog člana izriču se preporukom ili rješenjem.

(5) Mjere nadzora se izriču najkasnije u roku od 60 dana od isteka roka za dostavljanje primjedaba na zapisnik, odnosno od dana uručenja dopunskog zapisnika o nadzoru.

Član 85.

(1) Ako se u postupku nadzora nad radom privrednog društva za reviziju i licenciranog ovlašćenog revizora utvrdi da su prekršene odredbe ovog zakona prilikom određivanja vrste mjere koja se izriče u postupku nadzora, razmatraju se sljedeće činjenice i okolnosti:

1) ozbiljnost i dužina trajanja povrede odredaba ovog zakona i drugih pravila revizorske struke,

2) stepen odgovornosti privrednog društva za reviziju i licenciranog ovlašćenog revizora za izdati revizorski izvještaj,

3) finansijska snaga privrednog društva za reviziju, odnosno licenciranog ovlašćenog revizora,

4) iznos pribavljene imovinske koristi po osnovu naknade od revizije za koju se razmatra donošenje mjere,

5) nivo saradnje privrednog društva za reviziju, odnosno licenciranog ovlašćenog revizora u postupku nadzora od Ministarstva,

6) prethodne mjere izrečene u skladu sa ovim zakonom.

(2) Prilikom izricanja mjera nadzora mogu se uzeti u obzir i druge činjenice i okolnosti koje mogu biti od uticaja na djelotvornost izrečenih mjera.

Član 86.

(1) Mjeru nadzora o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti, ovlašćeno lice Ministarstva izriče privrednom društvu za reviziju u vidu preporuke.

(2) Preporuka se daje ako ovlašćeno lice u toku nadzora nad radom privrednog društva za reviziju utvrdi:

1) postojanje određenih slabosti, manjkavosti, nedostataka ili nepravilnosti za koje se ne izriču druge mjere nadzora definisane ovim zakonom,

2) da privredno društvo za reviziju treba da preduzme određene radnje s ciljem unapređenja svog poslovanja, procesa revizije i internog sistema kontrole kvaliteta.

(3) Privredno društvo za reviziju kojem je izrečena preporuka iz stava 1. ovog člana dužno je Ministarstvu dostaviti plan, rokove i dinamiku postupanja s ciljem otklanjanja nepravilnosti za koje su date preporuke.

(4) Ministarstvo sprovodi ponovni postupak nadzora nad radom privrednog društva za reviziju kojem su date preporuke kako bi utvrdilo da li je privredno društvo za reviziju postupilo u skladu sa stavom 3. ovog člana.

(5) Ako privredno društvo za reviziju ne postupi po datim preporukama, Ministarstvo donosi rješenje kojim se izriču druge mjere nadzora.

Član 87.

(1) Mjeru nadzora o otklanjanju utvrđenih nezakonitosti, ovlašćeno lice Ministarstva nalaže rješenjem.

(2) Rješenjem se nalaže privrednom društvu za reviziju otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, ako ovlašćeno lice Ministarstva u postupku nadzora utvrdi da:

1) vlasnička struktura privrednog društva za reviziju nije u skladu sa ovim zakonom,

2) privredno društvo za reviziju nije objavilo izvještaj o transparentnosti,

3) privredno društvo za reviziju nema uspostavljen sistem interne kontrole,

4) privredno društvo za reviziju ne ispunjava uslov propisan čl. 47. i 49. ovog zakona,

5) privredno društvo ne dostavlja propisana dokumenta i izvještaje iz čl. 65, 73. i 75. ovog zakona.

(3) Privredno društvo za reviziju dužno je da, u roku koji ne može biti duži od 60 dana od dana prijema rješenja, postupi po rješenju i dostavi Ministarstvu izvještaj o preduzetim mjerama, sa dokazima o otklanjanju nezakonitosti.

(4) Ako privredno društvo za reviziju ne postupi u skladu sa rješenjem kojim je naloženo otklanjanje utvrđenih nezakonitosti iz stava 1. ovog člana, ministar donosi rješenje o drugim mjerama nadzora, koje ne mogu biti jednake ranije donesenim mjerama.

(5) Rješenje iz stava 1. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 88.

(1) Mjeru nadzora uslovnog oduzimanja dozvole za obavljanje poslova revizije ministar izriče rješenjem.

(2) Rješenjem se izriče mjera uslovnog oduzimanja dozvole za rad privrednom društvu za reviziju ako ovlašćeno lice Ministarstva u postupku nadzora utvrdi da privredno društvo za reviziju ne obavlja reviziju u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, Međunarodnim standardima kontrole kvaliteta i drugim propisima u skladu sa ovim zakonom.

(3) U rješenju iz stava 1. ovog člana istovremeno se određuje da se izrečena mjera neće izvršiti ako privredno društvo za reviziju u periodu koji je određen rješenjem, a koji ne može biti duži od dvije godine, ne učini novu povredu ovog zakona u postupku obavljanja revizije.

(4) Rješenje iz stava 1. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(5) Privrednom društvu za reviziju, kojem je izrečena mjera nadzora iz stava 1. ovog člana, privremeno se oduzima dozvola za rad ako u periodu koji je određen rješenjem učini novu povredu ovog zakona prilikom obavljanja revizije.

Član 89.

(1) Mjeru nadzora privremenog oduzimanja dozvole za rad privrednom društvu za reviziju ministar izriče rješenjem.

(2) Rješenjem se izriče mjera privremenog oduzimanja dozvole za rad privrednom društvu za reviziju, ako ovlašteno lice Ministarstva utvrdi da:

1) privredno društvo za reviziju nije otklonilo utvrđene nepravilnosti u roku koji je određen rješenjem iz člana 86. ovog zakona,

2) ne postupi po mjerama nadzora koje su izrečene rješenjem o otklanjanju utvrđenih nezakonitosti,

3) privredno društvo za reviziju prekrši mjeru uslovnog oduzimanja dozvole za rad,

4) privredno društvo za reviziju ne sprovede adekvatan sistem internih kontrola u skladu sa MSR, ako to bitno utiče na rad privrednog društva za reviziju,

5) sprovedena revizija za rezultat ima značajne greške koje mogu ugroziti javni interes,

6) privredno društvo za reviziju na bilo koji način onemogućava sprovođenje nadzora od ovlašćenih lica Ministarstva.

(3) Mjera privremenog oduzimanja dozvole iz stava 1. ovog člana može biti izrečena najduže do tri godine, a najmanje godinu dana od dana donošenja rješenja o izricanju mjere.

(4) Privredno društvo za reviziju može ponovo da obavlja poslove zakonske revizije nakon isteka perioda na koji mu je izrečena mjera nadzora, uz prethodno obavještenje, koje dostavlja Ministarstvu da počinje sa obavljanjem zakonske revizije.

(5) Rješenje iz stava 1. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 90.

(1) Mjeru nadzora oduzimanja dozvole za rad privrednom društvu za reviziju ministar izriče rješenjem.

(2) Rješenjem se izriče mjera oduzimanja dozvole za rad privrednom društvu za reviziju, ako ovlašteno lice Ministarstva utvrdi da:

1) je dozvola za obavljanje poslova revizije izdata na osnovu neistinitih podataka,

2) je privredno društvo za reviziju prekršilo mjeru nadzora privremenog oduzimanja dozvole za rad,

3) prestane da ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

(3) Rješenjem o oduzimanju dozvole za rad privrednom društvu za reviziju može se utvrditi i period u kome se privrednom društvu za reviziju kome se oduzima dozvola za rad ne može izdati nova, a koji ne može biti duži od tri godine.

(4) Rješenje iz stava 1. ovog člana konačno je u upravnom postupku, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 91.

(1) Ako se u postupku nadzora nad radom licenciranog ovlašćenog revizora utvrde nezakonitosti ili nepravilnosti u njegovom radu, izriču se odgovarajuće mjere nadzora.

(2) Licenciranom ovlašćenom revizoru se mogu izreći sljedeće mjere nadzora:

1) otklanjanje utvrđenih nepravilnosti,

- 2) uslovno oduzimanje licence za obavljanje poslova revizije,
- 3) oduzimanje licence za obavljanje poslova revizije.
- (3) Prijedlog mjera nadzora nad radom licenciranog ovlašćenog revizora razmatra i o njemu se izjašnjava Savjet.
- (4) Mjere iz stava 2. ovog člana izriču se opomenom ili rješenjem.
- (5) Mjere nadzora se izriču najkasnije u roku od 60 dana od isteka roka za dostavljanje primjedaba na zapisnik, odnosno od dana uručenja dopunskog zapisnika o nadzoru.

Član 92.

Opomena se izdaje ako se u toku sprovođenja nadzora nad radom licenciranog ovlašćenog revizora utvrdi da ne postupaju u skladu sa ovim zakonom, standardima i pravilima struke, ali tako da to bitno ne utiče na kvalitet revizorskog izvještaja i ne postoji rizik po javni interes.

Član 93.

- (1) Mjeru nadzora uslovnog oduzimanja licence ovlašćenom revizoru ministar izriče rješenjem, ako se u postupku nadzora utvrdi da licencirani ovlašćeni revizor ne obavlja reviziju u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- (2) U rješenju iz stava 1. ovog člana istovremeno se određuje da se izrečena mjera neće izvršiti ako licencirani ovlašćeni revizor u periodu koji je određen rješenjem, a koji ne može biti duži od dvije godine, ne učini novu povredu ovog zakona u postupku obavljanja revizije.
- (3) Licenciranom ovlašćenom revizoru kojem je izrečena mjera iz stava 1. ovog člana oduzima se licenca za obavljanje poslova revizije ako u periodu koji je određen rješenjem učini novu povredu ovog zakona prilikom obavljanja revizije.
- (4) Rješenje iz stava 1. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 94.

- (1) Licenciranom ovlašćenom revizoru mjeru nadzora oduzimanja licence izriče ministar rješenjem u slučaju da u postupku nadzora ovlašćena lica Ministarstva utvrde da:
 - 1) je licenca dobijena navođenjem neistinitih podataka,
 - 2) je lice pravosnažno osuđeno za krivična djela protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova licenciranog ovlašćenog revizora,
 - 3) postupa suprotno pravilima revizije i ako zbog toga revizorski izvještaj koji je potpisao sadrži nedostatke, odnosno dovodi u zabludu korisnike revizorskog izvještaja,
 - 4) ne poštuje obavezu zaštite povjerljivih podataka,
 - 5) ako je licencirani ovlašćeni revizor odgovorno lice u privrednom društvu za reviziju kojem je oduzeta dozvola za rad u postupku sprovođenja nadzora,
 - 6) ako licencirani ovlašćeni revizor prekrši mjeru uslovnog oduzimanja licence,
 - 7) ako mu je izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti,
 - 8) na zahtjev profesionalnog udruženja koje je utvrdilo postojanje nepravilnosti.
- (2) Rješenjem o oduzimanju licence može se utvrditi i period u kome se licenciranom ovlašćenom revizoru kome se oduzima licenca ne može izdati nova, a koji ne može biti duži od tri godine ni kraći od godinu dana od dana donošenja rješenja.

(3) Rješenje iz stava 1. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 95.

(1) Ministarstvo može u postupku nadzora društva za reviziju izdati i prekršajni nalog u skladu sa propisom kojim se uređuju prekršaji u Republici-

(2) Ministarstvo može u postupku nadzora licenciranog ovlašćenog revizora izdati i prekršajni nalog u skladu sa propisom kojim se uređuju prekršaji u Republici.

Član 96.

(1) Ministarstvo uspostavlja i vodi registar izrečenih mjera u postupku nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora (u daljem tekstu: Registar izrečenih mjera).

(2) Registar izrečenih mjera sadrži najmanje sljedeće podatke:

1) poslovno ime privrednog društva za reviziju, odnosno ime i prezime licenciranog ovlašćenog revizora kome je izrečena mjera,

2) mjeru koja je izrečena,

3) broj i datum rješenja o izricanju mjere.

(3) Registar izrečenih mjera vodi se u elektronskom obliku i objavljuje na internet stranici Ministarstva.

(4) U Registar izrečenih mjera se unose informacije o sudskim sporovima koji su u toku, a pokrenuti su po osnovu izrečene mjere od Ministarstva.

Član 97.

Brisanje mjera koje su evidentirane u Registru izrečenih mjera na osnovu člana 96. ovog zakona, vrši se istekom pet godina od dana pravosnažnosti akta kojim je izrečena mjera nadzora.

Član 98.

(1) Ministarstvo i Savjet su dužni da čuvaju kao povjerljive sve podatke, činjenice i okolnosti koje su im bile dostupne prilikom obavljanja poslova nadzora, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Odredba stava 1. ovog člana primjenjuje se i na zaposlene i bivše zaposlene u Ministarstvu, članove i bivše članove Savjeta, odnosno na druga lica kojima su prilikom rada u Ministarstvu bili dostupni poverljivi podaci.

(3) Povjerljivi podaci u smislu stava 1. ovog člana čuvaju se u skladu sa ovim zakonom, izuzev ako posebnim propisima nije drugačije uređeno.

GLAVA VIII

SAVJET ZA RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU REPUBLIKE SRPSKE

Član 99.

(1) Ministar imenuje Savjet.

- (2) Nadležnost i obaveze Savjeta su da:
- 1) razmatra prijedlog plana redovnog nadzora nad radom privrednih društava za reviziju,
 - 2) razmatra izvještaj Ministarstva o sprovedenom nadzoru nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora,
 - 3) razmatra zapisnik o sprovedenom nadzoru nad radom privrednog društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora i o njima se izjašnjava,
 - 4) razmatra predložene mjere nadzora privrednom društvu za reviziju i licenciranim ovlašćenim revizorima i o njima se izjašnjava,
 - 5) razmatra nacрте i prijedloge zakona i drugih propisa iz oblasti računovodstva i revizije,
 - 6) razmatra plan usklađivanja zakonodavstva Republike sa pravnim poretком Evropske unije iz oblasti računovodstva i revizije i prati proces usklađivanja,
 - 7) učestvuje u pripremi strategije, te u izradi smjernica i akcionog plana za poboljšanje kvaliteta finansijskog izvještavanja i unapređivanje računovodstvene i revizorske prakse u Republici,
 - 8) razmatra akta profesionalnog udruženja,
 - 9) razmatra godišnji izvještaj o radu i stanju u oblasti računovodstva i revizije koji priprema profesionalno udruženje,
 - 10) razmatra i daje prijedloge na godišnji plan kontinuirane edukacije koju sprovodi profesionalno udruženje,
 - 11) obavlja i druge poslove iz svoje nadležnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Član 100.

- (1) Za svoj rad Savjet odgovara ministru.
- (2) Savjet je dužan da ministru najmanje jednom godišnje dostavi izvještaj o radu.

Član 101.

- (1) Savjet ima pet članova.
- (2) Članove Savjeta imenuje ministar na period od pet godina, s tim da ista lica mogu biti ponovo imenovana.
- (3) Dva člana Savjeta obavezno su lica sa stečenim zvanjem ovlašćeni revizor, od kojih je najmanje jedno lice licencirani ovlašćeni revizor sa najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima revizije.
- (4) Prilikom imenovanja članova Savjeta vodiće se računa o ravnopravnoj polnoj zastupljenosti.
- (5) Stručne i administrativne poslove za potrebe Savjeta obavlja Ministarstvo.
- (6) Savjet donosi Poslovnik o radu, kojim se uređuje način rada, organizacija, odlučivanje i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

GLAVA IX

ZVANJA, TESTIRANJE, SERTIFIKACIJA I LICENCIRANJE

Član 102.

(1) Profesionalno udruženje, u skladu sa Međunarodnim standardima edukacije, sprovodi jedinstveni program za sticanje kvalifikacija i zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji.

(2) Profesionalno udruženje dužno je da donese i sprovodi propise kojim se uređuju uslovi i način za sticanje zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji, kvalifikovanje i profesionalni razvoj računovođa i ovlašćenih revizora, kontinuirana edukacija, kontrola kvaliteta rada njegovih članova, te izdavanje sertifikata za sva zvanja u profesiji i licenci za zvanja u oblasti računovodstva.

(3) Profesionalno udruženje utvrđuje prijedlog propisa iz stava 2. ovog člana i dostavlja ga Ministarstvu na mišljenje.

(4) Nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, Vlada daje saglasnost na propise iz stava 2. ovog člana.

(5) Profesionalno udruženje, nakon pribavljene saglasnosti Vlade, donosi propise iz stava 2. ovog člana.

(6) Izmjene i dopune propisa iz stava 2. ovog člana donose se po postupku kojim je utvrđen i njihov osnovni tekst.

(7) Profesionalno udruženje ima obavezu da na kontinuiranoj osnovi obezbijedi prevod propisa iz člana 3. ovog zakona.

Član 103.

(1) Profesionalno udruženje je dužno da najmanje jednom godišnje podnese Vladi izvještaj o radu i stanju u oblasti računovodstva i revizije, posredstvom Ministarstva.

(2) Izvještaj iz stava 1. ovog člana se dostavlja Ministarstvu najkasnije do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu, a Ministarstvo je dužno da ga dostavi na razmatranje Vladi najkasnije do kraja aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

(3) Izvještaj iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži: izvršavanje poslova i datih ovlašćenja povjerenih ovom udruženju, broj i strukturu izdatih sertifikata, informaciju o sprovedenim edukacijama, informaciju o kontroli kvaliteta rada članova profesionalnog udruženja, finansijske izvještaje profesionalnog udruženja i društava koja ga čine i druge informacije o stanju u oblasti računovodstvene i revizorske profesije.

(4) Profesionalno udruženje je dužno da plan kontinuirane edukacije dostavi Savjetu najkasnije do 1. decembra tekuće godine za narednu godinu.

(5) Plan kontinuirane edukacije iz stava 4. ovog člana obavezno sadrži: kvartalni pregled svih planiranih pojedinačnih oblika kontinuirane edukacije sa definisanim temama i svim drugim relevantnim informacijama.

Član 104.

(1) U računovodstvenoj i revizorskoj profesiji u Republici utvrđuju se tri zvanja:

- 1) sertifikovani računovodstveni tehničar,
- 2) sertifikovani računovođa,
- 3) ovlašćeni revizor.

(2) Testiranje kandidata za zvanja iz stava 1. ovog člana, izdavanje sertifikata i licenci vrše se na sljedeći način:

- 1) testiranje kandidata za sva zvanja vrši se posredstvom profesionalnog udruženja,
- 2) izdavanje sertifikata za sva zvanja vrši profesionalno udruženje utvrđeno ovim zakonom,
- 3) licenciranje za sertifikovanog računovodstvenog tehničara i sertifikovanog računovođu vrši profesionalno udruženje utvrđeno ovim zakonom,

4) licenciranje ovlaštenih revizora vrši Ministarstvo, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Izuzev za kvalifikovana lica, nije obavezno licenciranje lica sa zvanjem sertifikovani računovodstveni tehničar i sertifikovani računovođa koja obavljaju računovodstvene poslove za interne potrebe privrednih društava, preduzetnika i drugih pravnih lica u kojima su zaposleni.

(4) Profesionalno udruženje dužno je da uspostavi i vodi registre stečenih zvanja iz stava 1. ovog člana, koji obavezno sadrže ime i prezime lica, datum izdavanja i važenja licence, a podaci iz registra su javni i dostupni na internet stranici profesionalnog udruženja.

(5) Lice koje je posjeduje licencu stečenu u Federaciji BiH i Brčko Distriktu BiH, u skladu sa propisima, odgovarajuće licence u Republici mogu dobiti od Ministarstva, odnosno profesionalnog udruženja u Republici u skladu sa ovim zakonom.

Član 105.

Zabranjena je upotreba zvanja i naziva iz člana 104. ovog zakona licu koje nije sertifikovano i licencirano, kao i nuđenje ili obavljanje nezavisnih računovodstvenih ili revizijskih usluga licu koje nije licencirano i registrovano u skladu sa ovim zakonom za pružanje računovodstvenih i revizorskih usluga.

Član 106.

(1) Lica koja posjeduju sertifikat izdat od profesionalnih subjekata izvan BiH, nakon što dostave dokaze da ispunjavaju IFAC-ove uslove edukacije u zemlji u kojoj su stekla kvalifikaciju, kao i uslove u pogledu stručne spreme, radnog iskustva i poznavanja propisa i poreskog sistema u Republici i BiH, mogu podnijeti zahtjev za nostrifikaciju stečenih zvanja i kvalifikacija.

(2) Nostrifikaciju stečenih zvanja i kvalifikaciju za lica iz stava 1. ovog člana vrši profesionalno udruženje definisano ovim zakonom.

Član 107.

Licima kojima je sertifikat izdat u Federaciji BiH ili Brčko Distriktu BiH stečeno zvanje u profesiji se priznaje u Republici po sistemu reciprociteta.

GLAVA X

UPRAVNI NADZOR I PRAĆENJE, OTKRIVANJE I PRIJAVLJIVANJE KRIVIČNIH DJELA U VEZI SA PRANJEM NOVCA I FINANSIRANJEM TERORISTIČKIH DJELATNOSTI

Član 108.

Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Član 109.

(1) Privredna društva za reviziju, privredna društva, preduzetnici i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, registrovani za pružanje računovodstvenih usluga, kao i lica koja vrše poslove nadzora u vezi sa odredbama ovog zakona, obavezna su

da stalno prate i otkrivaju pojave i radnje koje imaju obilježja krivičnih djela u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorističkih djelatnosti.

(2) U slučaju utvrđivanja činjenica i radnji koje ukazuju na krivična djela iz stava 1. ovog člana, obavezno se, pismeno, bez odgađanja, obavještava organ nadležan za oblast sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih djelatnosti.

(3) Subjekti uključeni u poslove propisane ovim zakonom dužni su da pružaju stalnu podršku i saradnju svim organima krivičnog gonjenja u vezi sa njihovim zahtjevima prilikom otkrivanja, prijavljivanja i procesuiranja djela koja imaju obilježja pranja novca i finansiranja terorističkih djelatnosti.

GLAVA XI

KAZNENE ODREDBE

Član 110.

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 25.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne koristi podatke o razvrstavanju na propisan način (čl. 8. i 9),
- 2) ne uredi organizaciju računovodstva na propisan način (član 12),
- 3) internim aktom ne propiše uslove za lice u radnom odnosu koje obavlja računovodstvene poslove (član 17),
- 4) finansijski izvještaj nije potpisan od kvalifikovanog lica u skladu sa ovim zakonom (član 17. st. 4, 5. i 6),
- 5) povjeri vođenje poslovnih knjiga povezanom pravnom licu suprotno članu 18. ovog zakona,
- 6) ne priprema finansijske izvještaje u skladu sa čl. 3, 4. i 11. ovog zakona,
- 7) ne sačinjava, ne kontroliše i ne čuva knjigovodstvene isprave, odnosno ne vodi i ne čuva poslovne knjige i druge izvještaje saglasno odredbama ovog zakona (čl. 13, 14, 15, 16, 40. i 41),
- 8) ne izvrši popis imovine i obaveza u skladu sa ovim zakonom (član 26),
- 9) ne izvrši usaglašavanje potraživanja i obaveza, ne odgovori na zahtjev povjerioca ili dužnika za usaglašavanje potraživanja i obaveza, ne odgovori na zahtjev privrednog društva za reviziju ili u napomenama ne objavi podatke o neusaglašenim potraživanjima i obavezama (član 27),
- 10) ne sačinjava izvještaj o poslovanju i konsolidovani izvještaj o poslovanju (čl. 33. i 35),
- 11) ne sačinjava izvještaj o korporativnom upravljanju (član 34),
- 12) ne sačinjava izvještaj o plaćanju javnom sektoru i konsolidovani izvještaj o plaćanju javnom sektoru (čl. 36. i 37),
- 13) ne sačinjava izvještaj o održivosti i konsolidovani izvještaj o održivosti (čl. 38. i 39).

(2) Novčanom kaznom od 10.000 KM do 50.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne sačinjava i ne prezentuje finansijske izvještaje u skladu sa ovim zakonom (čl. 28. i 32),
- 2) ne sačinjava i ne prezentuje konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa ovim zakonom (čl. 29, 30. i 32).

(3) Novčanom kaznom od 10.000 KM do 50.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne preda finansijski izvještaj u Registar finansijskih izvještaja, odnosno konsolidovane finansijske izvještaje, izvještaj o reviziji i izvještaj o poslovanju u Registar finansijskih izvještaja (član 42),

2) ne preda konsolidovani finansijski izvještaj u Registar finansijskih izvještaja (član 42),

3) ne preda izvještaj o poslovanju i konsolidovani izvještaj o poslovanju u Registar finansijskih izvještaja (član 43).

(4) Za radnje iz st. 1, 2. i 3. ovog člana, novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu.

(5) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik, ako:

1) poslovne knjige ne vodi po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi u skladu sa članom 6. st. 2. i 3. ovog zakona,

2) ako odustane od vođenja poslovnih knjiga po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi suprotno članu 6. stav 6. ovog zakona,

3) ne obavijesti Poresku upravu, odnosno Agenciju o vođenju poslovnih knjiga po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi u skladu sa članom 6. st. 4. i 5. ovog zakona.

(6) Za radnje iz stava 1. t. 1) do 9), stava 2. tačka 1) i stava 3. tačka 1) ovog člana, novčanom kaznom od 3.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik koji vodi poslovne knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi.

Član 111.

(1) Novčanom kaznom od 10.000 KM do 50.000 KM kazniće se za prekršaj privredno društvo za reviziju, ako:

1) reviziju finansijskih izvještaja ne obavlja u skladu sa ovim zakonom, i podzakonskim aktima donesenim u skladu sa ovim zakonom, Međunarodnim standardima revizije, Međunarodnim standardima kontrole kvaliteta i Međunarodnim etičkim kodeksom za profesionalne računovođe (član 46),

2) u okviru svog poslovnog imena sadrži riječi: revizija, društvo za reviziju, izvedenice ovih riječi ili prevode ovih riječi na strane jezike, a nema dozvolu za obavljanje poslova revizije (član 48),

3) na području Republike pruža usluge revizije bez prethodno ispunjenih uslova ili suprotno uslovima propisanim ovim zakonom (čl. 47, 48. i 49),

4) u propisanom roku ne obavijesti Ministarstvo o promjenama podataka koji se vode u Registru privrednih društava za reviziju (član 58),

~~5)~~ privredno društvo za reviziju koje prestane da ispunjava uslove u pogledu minimalnog broja licenciranih ovlašćenih revizora u radnom odnosu na neodređeno vrijeme ne postupi u skladu sa članom 59. st. 1. i 2. ovog zakona,

~~6)~~ ne ispunjava uslove u pogledu minimalnog broja licenciranih ovlašćenih revizora u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a zaključi nove ugovore o reviziji (član 59. stav 3),

7) ako nije organizovalo poslovanje na način propisan članom 60. ovog zakona,

8) nije imenovalo glavnog revizorskog partnera na angažmanu i poštovalo druge zahtjeve propisane članom 62. ovog zakona,

9) ne primjenjuje usvojenu metodologiju (član 63),

10) ne zaključi ugovor o reviziji u skladu sa zakonom (član 65),

11) ne dostavi Ministarstvu informacije o ugovorima o reviziji i zaključene ugovore o reviziji (član 65),

12) raskine ugovor o reviziji finansijskih u toku obavljanja revizije, a za to ne postoje opravdani razlozi (član 66. st. 2. i 3),

13) ne obavijesti Ministarstvo o raskidu ugovora o reviziji u propisanom roku (član 66. stav 4),

14) ne angažuje stručna lica za obavljanje revizije iz specifičnih oblasti na način propisan članom 67. ovog zakona,

~~15)~~ pruža usluge revizije istom pravnom licu, odnosno preduzetniku u periodu koji je duži od perioda propisanog članom članom 68. ovog zakona,

~~16)~~ pruža usluge revizije pravnom licu, odnosno preduzetniku prije isteka perioda propisanog članom 68. stav 4. ovog zakona,

17) ne sačinjava i ne čuva radnu dokumentaciju u skladu sa članom 70. ovog zakona,

~~18)~~ izvještaj o reviziji nije sačinjen i potpisan na način propisan članom 71. ovog zakona,

19) se ne osigura na način propisan ovim zakonom i ne dostavi foto-kopiju polise osiguranja Ministarstvu u propisanom roku (član 73),

20) ne sačini i u propisanom roku ne objavi godišnji izvještaj o transparentnosti (član 74),

21) ne popuni i u propisanom roku ne dostavi Ministarstvu Godišnji upitnik za privredna društva za reviziju (član 75),

22) obavlja reviziju kod pravnog lica, odnosno preduzetnika, a u sukobu interesa je sa tim pravnim licem, odnosno preduzetnikom u skladu sa članom 77. ovog zakona,

23) ovlašćenom licu Ministarstva ne omogući provođenje nadzora (čl. 81. do 83).

(2) Za radnje iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u privrednom društvu za reviziju.

Član 112.

(1) Novčanom kaznom od 10.000 KM do 50.000 KM kazniće se obveznik revizije, ako:

1) ne zaključi ugovor o reviziji finansijskih izvještaja u skladu sa ovim zakonom (čl. 59. i 64),

2) ne dostavi izvještaj o reviziji u Registar finansijskih izvještaja (član 43),

3) raskine ugovor o reviziji finansijskih izvještaja, a za to ne postoje opravdani razlozi (član 66).

(2) Za radnje iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu.

(3) Za radnje iz stava 1. ovog člana, novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik koji vodi poslovne knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi.

Član 113.

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 25.000 KM kazniće se za prekršaj licencirani ovlašćeni revizor, ako:

1) ne obavijesti Ministarstvo o svim promjenama podataka koji se vode u Registru licenciranih ovlašćenih revizora (čl. 51. i 53),

2) ne izrazi mišljenje u skladu sa članom 71. st. 1. i 2. ovog zakona,

~~3)~~ ne potpiše izvještaj o reviziji u skladu sa članom 71. st. 3. i 4. ovog zakona,

4) obavlja reviziju, a pri tome je u sukobu interesa sa pravnim licem, odnosno preduzetnikom čije finansijske izvještaje revidira (član 76).

(2) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 25.000 KM kazniće se za prekršaj glavni revizorski partner, licencirani ovlašćeni revizor, članovi revizorskog tima i druga lica koja su učestvovala u reviziji ako ne postupe u skladu sa članom 69. ovog zakona.

Član 114.

Novčanom kaznom od 5.000 KM do 25.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice, preduzetnik i poslovna jedinica pravnog lica sa sjedištem izvan Republike koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga, ako:

1) pruža računovodstvene usluge i potpisuje finansijske izvještaje i konsolidovane finansijske izvještaje trećim licima, a nisu upisani u odgovarajući registar kojeg vodi Ministarstvo (čl. 18, 21. i 22),

2) na području Republike pružaju usluge računovodstva bez prethodno ispunjenih uslova ili suprotno uslovima propisanim ovim zakonom (čl. 17, 19, 21. i 22),

3) računovodstvene usluge pruža bez prethodno zaključenog ugovora o pružanju računovodstvenih usluga (član 18),

4) ne obavijesti Ministarstvo o svim promjenama podataka koji se vode u Registru privrednih društava (član 21).

Član 115.

Novčanom kaznom od 5.000 KM do 25.000 KM kazniće se za prekršaj profesionalno udruženje, ako:

1) propise iz člana 102. stav 2. ovog zakona ne donese na način propisan odredbama st. 3, 4. i 5. navedenog člana,

2) izmjene i dopune u propisima iz člana 102. stav 2. ovog zakona ne donese na način propisan stavom 6. navedenog člana,

3) Vladi u propisanom roku i propisanom sadržaju ne dostavi izvještaj iz člana 103. ovog zakona,

4) Savjetu u propisanom roku i propisanom sadržaju ne dostavi plan kontinuirane edukacije u skladu sa članom 103. ovog zakona.

Član 116.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice koje podatke dobijene iz Registra finansijskih izvještaja koristi na način koji je suprotan odredbama ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice koje koristi zvanja u profesiji propisana ovim zakonom ili nudi i obavlja nezavisne računovodstvene i revizijske usluge trećim licima, a nije registrovano za pružanje tih usluga, niti sertifikovano i licencirano u skladu sa ovim zakonom.

GLAVA XII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 117.

(1) Privredna društva za reviziju koja su do dana stupanja na snagu ovog zakona dobila dozvolu za rad od Ministarstva, dužna su da najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona svoj status i poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona na način da se Ministarstvu dostavi dodatna dokumentacija u skladu sa članom 54. ovog zakona.

(2) Ako privredno društvo za reviziju u roku iz stava 1. ovog člana ne dostavi dodatnu dokumentaciju, Ministarstvo po isteku roka iz stava 1. ovog člana, po službenoj dužnosti, donosi rješenje o oduzimanju dozvole za rad privrednom društvu za reviziju i brisanju iz Registra privrednih društava za reviziju.

(3) Na postupke po zahtjevu za izdavanje dozvole za rad privrednom društvu za reviziju, započete do dana stupanja na snagu ovog zakona, primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Član 118.

(1) Privredna društva i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga, dužni su da svoje poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Privredna društva i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga, dužni su da u roku iz stava 1. ovog člana Ministarstvu dostave dodatnu dokumentaciju u skladu sa članom 21. ovog zakona.

(3) Ako privredno društvo, odnosno poslovna jedinica pravnog lica sa sjedištem izvan Republike, koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga, u roku iz stava 1. ovog člana ne dostave dodatnu dokumentaciju, Ministarstvo će po službenoj dužnosti, nakon isteka roka iz stava 1. ovog člana, donijeti rješenje o njihovom brisanju iz Registra privrednih društava.

(4) Na postupak po zahtjevu za upis u Registar privrednih društava, započet do dana stupanja na snagu ovog zakona, primjenjivaće se odredbe ovog zakona.

Član 119.

(1) Licima koja su stekla profesionalno zvanje ovlašćeni revizor, sertifikovani računovođa i sertifikovani računovodstveni tehničar do dana stupanja na snagu ovog zakona priznaje se stečeno zvanje.

(2) Licence koje su izdate licenciranim ovlašćenim revizorima do dana stupanja na snagu ovog zakona važe do isteka roka na koji su izdate.

Član 120.

(1) Član 17. st. 4, 5. i 6. ovog zakona primjenjuje se počev od finansijskih izvještaja koji se sačinjavaju za obračunski period koji počinje 1. januara 2026. godine ili kasnije.

(2) Čl. 38. i 39. ovog zakona primjenjuju se počev od poslovne godine koja počinje 1. januara 2027. godine ili kasnije.

Član 121.

- (1) U roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona ministar će donijeti:
- 1) Pravilnik o načinu upisa i vođenju Registra privrednih društava i Registra preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga (član 24),
 - 2) Pravilnik o načinu upisa i vođenju Registra privrednih društava za reviziju i Registra licenciranih ovlašćenih revizora (član 58. stav 8),
 - 3) Pravilnik o izdavanju, obnavljanju i oduzimanju licenci ovlašćenim revizorima (član 51. stav 6),
 - 4) Pravilnik o metodologiji obavljanja revizije (član 63).
- (2) U roku od devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona ministar će donijeti:
- 1) Pravilnik o uspostavljanju sistema dvojnog knjigovodstva kod preduzetnika (član 6. stav 7),
 - 2) pravilnike kojima se propisuje Kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za sva pravna lica i preduzetnike (član 25. st. 2. i 4),
 - 3) Pravilnik o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza (član 26. stav 6),
 - 4) pravilnike o sadržini i formi finansijskih izvještaja (član 31),
 - 5) Pravilnik o izvještavanju o održivosti (član 36. stav 6),
 - 6) Pravilnik o sadržini i formi javno dostupnih izvještaja (član 44. stav 5),
 - 7) Uputstvo o primjeni Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete (član 10. stav 4),
 - 8) Uputstvo o vršenju nadzora subjekata koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga (član 80. stav 10),
 - 9) Uputstvo za vršenje nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora (član 82. stav 9).

Član 122.

U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona profesionalno udruženje je dužno da donese propise iz člana 102. ovog zakona.

Član 123.

Do donošenja podzakonskih akata iz člana 122. ovog zakona primjenjivaće se podzakonski akti koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa njim.

Član 124.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 94/15 i 78/20).

Član 125.

Ovaj zakon objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“, a stupa na snagu 1. januara 2026. godine.

Broj:

PREDSJEDNIK

Datum:

NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE

NACRTA ZAKONA O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI REPUBLIKE SRPSKE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68 t. 6, 9. i 18. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika Srpska, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima i druge odnose od interesa za Republiku.

Takođe, članom 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-2658/25 od 8. oktobra 2025. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6, 9. i 18. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica, kao i druge odnose od interesa za Republiku. Takođe, članom 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Ova materija do sada je bila uređena Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 94/15 i 78/20).

Prema navodima obrađivača, razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi unapređenje i dogradnje postojećih zakonskih rješenja, te dalje usklađivanje ove materije sa zakonodavstvom Evropske unije.

Najznačajnije razlike u odnosu na Zakon koji je na snazi odnose se na detaljnije propisivanje računovodstvenih pravila koja pravna lica i preduzetnici koji vode dvojno knjigovodstvo na obračunskoj osnovi treba da primjenjuju u zavisnosti od kriterijuma za njihovo razvrstavanje. Ovim zakonom utvrđeni su novi kriterijumi na osnovu kojih se razvrstavaju pravna lica i preduzetnici na mikro, mala, srednja i velika pravna lica, a koji se odnose na prosječan broj zaposlenih, vrijednost bilansne aktive i ukupan poslovni prihod. Pored navedenog, propisani su i posebni kriterijumi za razvrstavanje grupa pravnih lica, uvažavajući ekonomsku snagu poslovnih subjekata, na male, srednje i velike grupe pravnih lica.

Kao novina uvodi se obaveza sastavljanja izvještaja o održivosti, izvještaja o plaćanjima javnom sektoru i izvještaja o korporativnom upravljanju za pojedine kategorije subjekata od javnog interesa, a koji predstavljaju dio izvještaja o poslovanju.

Detaljnije je uređena unutrašnja organizacija privrednih društava za reviziju, a koja se odnosi na zabranu zapošljavanja glavnih revizorskih partnera ili licenciranih ovlašćenih revizora, članova revizorskog tima i drugih lica koja nisu licencirani ovlašćeni revizori, a učestvovala su u obavljanju revizije. Organizacija rada privrednih društava za reviziju treba da bude takva da doprinese sprečavanju eventualnih prijetnji po nezavisnost privrednog društva za reviziju i revizora. Pored navedenog, licencirani ovlašćeni revizori i privredna društva za reviziju treba da uspostave odgovarajuće interne politike i procedure u odnosu na zaposlene i druga lica koja su uključena u proces revizije.

Preciznije je propisan nadzor nad poslovima računovodstva, nad radom pravnih lica i preduzetnika registrovanih za pružanje računovodstvenih usluga i nadzor nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora. Poslove nadzora privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora i dalje obavlja Ministarstvo, ali je dio aktivnosti u vezi sa javnim nadzorom prenesen na Savjet za računovodstvo i reviziju Republike Srpske.

Nova mjera nadzora koja se predlaže, pored već zakonom utvrđenih mjera koje mogu biti izrečene privrednom društvu za reviziju, jeste mjera kojom se nalaže otklanjanje nepravilnosti utvrđenih u toku nadzora, a licenciranom ovlašćenom revizoru mjera se može, pored rješenjem, izreći i u obliku opomene.

U skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), obrađivač je ovaj zakon objavio na internet stranici Ministarstva finansija i na veb-aplikaciji (e-konsultacije), te izvršio konsultacije sa relevantnim subjektima iz ove oblasti.

Obrađivaču su date određene sugestije koje su se odnosile na usklađivanje Zakona sa pravnim sistemom Republike, kao i na poboljšanje, odnosno preciziranje formulacija teksta Zakona, te njegovo usklađivanje sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), koje je obrađivač prihvatio i ugradio u tekst Zakona.

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj nacrt usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Nacrt zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLADENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-2905/25 od 10. oktobra 2025. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (u daljem tekstu: Nacrt), ustanovljeni su obavezujući sekundarni izvori prava koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog nacrta. Obrađivač je Nacrtom djelimično preuzeo odredbe izvora prava EU, zbog čega je u Izjavi o usklađenosti potvrđena ocjena „Djelimično usklađeno“.

Nacrt uređuje oblast računovodstva i revizije koja obuhvata pitanja od značaja za organizaciju i funkcionisanje sistema računovodstva, pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, organizaciju i rad Savjeta za računovodstvo i reviziju Republike Srpske, reviziju finansijskih izvještaja, sticanje zvanja, sertifikaciju i licenciranje, nadzor i kontrolu kvaliteta, kao i druga pitanja od značaja za računovodstvo i reviziju.

Predmetnu materiju, u dijelu primarnih izvora prava EU, uređuju čl. 49. do 55. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, koji se odnose na pravo poslovnog nastanjanja i član 114. koji propisuje proceduru usvajanja mjera za usklađivanje zakonodavstva država članica koje imaju za cilj pravilno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta Unije¹.

U dijelu sekundarnih izvora prava EU, obrađivač je vršio usklađivanje sa sljedećim izvorima prava:

- Direktivom 2013/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. godine o godišnjim finansijskim izvještajima, konsolidovanim finansijskim izvještajima i povezanim izvještajima za određene vrste preduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ

¹ *Treaty on the Functioning of the European Union, Part Three - Policies and Internal actions of the Union; Title IV Free movement of persons, services and capital, Chapter 2 Right of Establishment, Art. 49 -55; Title VII Common rules on competition, taxation and approximation of laws, Chapter 3 Approximation of laws, Article 114.*

Evropskog parlamenta i Savjeta i o stavljanju van snage direktiva Savjeta 78/660/EEZ i 83/349/EEZ²,

- Direktivom 2006/43/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. maja 2006. godine o zakonskoj reviziji godišnjih i konsolidovanih izvještaja, dopuni direktiva 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavljanju van snage Direktive 84/253/EEZ³ i
- Regulativom (EU) Evropskog parlamenta i Savjeta br. 537/2014 od 16. aprila 2014. godine o posebnim zahtjevima u vezi zakonske revizije subjekata od javnog interesa i stavljanju van snage Odluke Komisije 2005/909/EZ⁴.

Navedeni izvori prava propisuju obavezu izrade i podnošenja godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih izvještaja za određene grupe preduzeća. Takođe, uvode pojednostavljena pravila za mala i srednja preduzeća, osiguravaju standardizaciju sadržaja i forme izvještaja s ciljem obezbjeđenja komparativnosti i transparentnosti finansijskih podataka, kao i pružanja pouzdanih informacija o finansijskom položaju preduzeća. Pored toga, propisuju pravila o zakonskoj reviziji godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja, kao i uslove za obavljanje zakonske revizije subjekata od javnog interesa.

Detaljan pregled usklađenosti sa odredbama pomenutih izvora prava sadržan je u uporednim prikazima o usklađenosti Nacrta zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske sa pravnom tekovinom EU i praksom i standardima Savjeta Evrope.

U domenu ostalih međunarodnih izvora prava, obrađivač je Nacrtom propisao obavezu primjene akata koje donose međunarodne organizacije. Propisi iz oblasti računovodstva i revizije koji se u smislu ovog zakona primjenjuju u Republici podrazumijevaju:

- Međunarodne računovodstvene standarde – MRS⁵,
- Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja – MSFI⁶,
- Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete – MSFI za MSE⁷,
- Međunarodne standarde revizije – MSR⁸,
- Međunarodne standarde kontrole kvaliteta – MSKK⁹ i sa njima povezane stavove i standarde koje je objavio Odbor za međunarodne standarde revizije i usluga uvjeravanja¹⁰ Međunarodne federacije računovođa¹¹,
- Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor – MRS JS¹²,
- Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje,
- Međunarodne standarde edukacije,

² Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC.

³ Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council of 17 May 2006 on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts, amending Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC and repealing Council Directive 84/253/EEC.

⁴ Regulation (EU) No 537/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on specific requirements regarding statutory audit of public-interest entities and repealing Commission Decision 2005/909/EC.

⁵ International Accounting Standards – IAS.

⁶ International Financial Reporting Standards – IFRS.

⁷ International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized entities – IFRS for SMEs.

⁸ International Standards on Auditing – ISA.

⁹ International Standard on Quality Control – ISQC.

¹⁰ International Auditing and Assurance Standards Board – IAASB.

¹¹ International Federation of Accountants – IFAC.

¹² International Public Sector Accounting Standards – IPSAS.

- Međunarodni etički kodeks za profesionalne računovođe i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa.

Donošenje predmetnog zakona dopriniće ispunjavanju obaveza iz čl. 50. do 56. SSP-a¹³, koje se odnose na kretanje radnika, poslovno nastanjivanje, pružanje usluga i kretanje kapitala, kao i obaveza iz člana 70, koje se odnosi na obavezu usklađivanja zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske donesen je 2015. godine i stupio je na snagu 24. novembra 2015. godine, sa izmjenama u 2020. godini. Predmetnim zakonom uređena je oblast računovodstva i revizije koja obuhvata pitanja od značaja za organizaciju i funkcionisanje sistema knjigovodstva i računovodstva, pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, organizaciju i rad Savjeta za računovodstvo i reviziju Republike Srpske, reviziju finansijskih izvještaja, sticanje zvanja, sertifikaciju i licenciranje, kao i druga pitanja od značaja za računovodstvo i reviziju.

Razlozi koji su opredijelili predlagača da pristupi izradi novog zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske sadržani su u sljedećem:

- unapređenje kvaliteta finansijskog izvještavanja, procesa revizije finansijskih izvještaja i nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora,

- dogradnja određenih zakonskih rješenja za koje su tokom primjene Zakona u praksi uočene određene nedorečenosti koje su dovele do poteškoća u primjeni pojedinih odredaba zakona, te predlaganje novih rješenja koja treba da omoguće dalji razvoj oblasti računovodstva i revizije,

- dalje usklađivanje sa zakonodavstvom EU.

Imajući u vidu značaj kvalitetnih finansijskih izvještaja, da se veliki broj korisnika oslanja na informacije iz finansijskih i revizorskih izvještaja bilo je neophodno donijeti novi Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, kojim su bolje i preciznije uređuju pitanja od značaja sa oblast računovodstva i revizije, a posebno su detaljno uređeni uslovi za izdavanje dozvola za rad pružaocima računovodstvenih usluga, te usluga revizije, zahtjevi u vezi sa nezavisnošću društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora, zahtjevi u vezi sa organizacijom poslovanja privrednih društava za reviziju, kao i odredbe kojima se uređuje proces nadzora i mjere koje se mogu izricati društvima za reviziju i licenciranim ovlašćenim revizorima.

Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske je djelimično usklađen sa relevantnim direktivama Evropske unije. Navedeno je ukazalo na potrebu dalje harmonizacije domaćeg zakonodavstva u ovoj oblasti sa pravnim tekovinama EU. Direktiva 2013/34/EU predstavlja osnov za uređenje finansijskog izvještavanja pojedinačnih i konsolidovanih finansijskih izvještaja privrednih društava u okviru EU. Direktive između ostalog propisuju pravila i principe u vezi sa izradom, prezentacijom i objelodanjivanjem godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja privrednih društava, kriterijume za razvrstavanje po veličini kako pojedinačnih subjekata, tako i grupa koje se konsoliduju, definisanje izuzetaka od obaveze sačinjavanja godišnjeg izvještaja o poslovanju za mikro i mala pravna lica (osim ako se radi o subjektima od javnog interesa), obavezama u vezi sa nefinansijskim izvještajima, kao i obavezu zakonske revizije.

Oblast revizije u EU regulisana je Osmom direktivom EU (2006/43/EZ) i Uredbom

¹³ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i BiH, s druge strane („Službeni glasnik BiH“ – Međunarodni ugovori, broj 10/08).

EU 537/2014. Izmjene propisa EU koji regulišu reviziju (izmjena postojeće direktive i Uredbe) doneseni su, prije svega, radi daljeg usklađivanja pravila za obavljanje zakonske revizije na nivou EU, kako bi se omogućila veća transparentnost privrednih društva za reviziju i revizora i jačanje njihove nezavisnosti i objektivnosti u obavljanju revizije, kao i jačanje javnog nadzora nad licenciranim ovlaštenim revizorima i privrednim društvima za reviziju koji treba da bude nezavisan, te da ima odgovarajuća ovlaštenja da izriče sankcije. Zbog izuzetnog javnog značaja koji imaju subjekti od javnog interesa, posebne odredbe za zakonsku reviziju subjekata od javnog interesa, propisane su u Direktivi 2006/43/EZ, a dodatno razrađene u Uredbi (EU) broj 537/2014.

Najznačajnije novine koje se predlažu Nacrtom zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske su sljedeće:

1) Jasno definisanje računovodstvenih pravila koja pravna lica i preduzetnici koji vode dvojno knjigovodstvo na obračunskoj osnovi treba da koriste u zavisnosti od njihove veličine

Primjenom novih kriterijuma za razvrstavanje pravnih lica, računovodstvena pravila koja primjenjuju pravna lica prilikom sačinjavanja finansijskih izvještaja biće utvrđena na sljedeći način:

a) subjekti od javnog interesa, velika pravna lica i pravna lica koja imaju obavezu sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja – obavezno primjenjuju Međunarodne računovodstvene standarde, odnosno Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (MRS/MSFI);

b) mikro, mala i srednja pravna lica i preduzetnici – primjenjuju skraćenu, odnosno pojednostavljenu verziju MSFI – Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitet (MSFI za MSE). Primjena MSFI za MSE i dalje je na dobrovoljnoj osnovi, s tim da nije primjenjiv od subjekata iz tačke 1) podtačka a). Novina u ovom zakonu jeste regulisanje pitanja kontinuiteta primjene dobrovoljno primijenjene računovodstvene regulative (najmanje pet godina od početka primjene MRS/MSFI).

S obzirom na dobrovoljnu primjenu MSFI za MSE, odnosno mogućnost da i mikro, mala i srednja pravna lica i dalje imaju mogućnosti izbora primjene MRS/MSFI kod sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja, olakšava se sačinjavanje konsolidovanih finansijskih izvještaja ukoliko je riječ o zavisnim pravnim licima. U tom slučaju, matično i zavisno pravno lice primjenjuju istu osnovu za sačinjavanje pojedinačnih finansijskih izvještaja.

2) Propisivanje novih kriterijuma i novih vrijednosti za razvrstavanje pravnih lica i preduzetnika

U sljedećoj tabeli dati su kriterijumi za razvrstavanje pravnih lica u skladu sa Nacrtom zakona:

Kriterijum	Mikro	Mala	Srednja	Velika
Ukupna aktiva	< 350.000 KM	od 350.000 KM do 4.000.000 KM	od 4.000.000 KM do 20.000.000 KM	> 20.000.000 KM
Poslovni prihod	< 700.000 KM	od 700.000 KM do 8.000.000 KM	od 8.000.000 KM do 40.000.000 KM	> 40.000.000 KM
Prosječan broj zaposlenih	< 10	od 10 do 50	od 50 do 250	> 250

U narednoj tabeli prikazani su podaci o ukupnom broju pravnih lica i preduzetnika razvrstanih na mikro, mala, srednja i velika pravna lica primjenom kriterijuma propisanih

predloženim zakonom i primjenom kriterijuma iz važećeg zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Pravna lica prema veličini	Važeći zakon (na osnovu podataka iz finansijskih izvještaja za 2024. god.)	% učešća	Predloženi zakon (na osnovu podataka iz finansijskih izvještaja za 2024. god.)	% učešća
Mikro	14.905	64	17.660	76
Mala	6.088	26	4.639	20
Srednja	1.414	6	639	3
Velika	743	3	212	1
Ukupno	23.150	100	23.150	100

3) **Propisivanje posebnih kriterijuma za razvrstavanje grupa pravnih lica** koja se sastoje od matičnog pravnog lica i zavisnih pravnih lica. Osnov za definisanje predmetnih kriterijuma jeste Direktiva 2013/34/EU s tim da je, uvažavajući ekonomsku snagu poslovnih subjekata u Republici, kao i kod razvrstavanja pojedinačnih pravnih lica, visina definisanih kriterijuma prilagođena.

Kriterijum	Mala	Srednja	Velika
Ukupna aktiva	< 4.000.000 KM	4.000.000 KM do 20.000.000 KM	> 20.000.000 KM
Poslovni prihod	< 8.000.000 KM	8.000.000 KM do 40.000.000 KM	> 40.000.000 KM
Prosječan broj zaposlenih	< 50	50 do 250	> 250

4) **Propisivanje obaveze sastavljanja izvještaja o održivosti i izvještaja o plaćanjima javnom sektoru i izvještaja o korporativnom upravljanju**, saglasno zahtjevima direktiva EU, za pojedine kategorije subjekata od javnog interesa. Predmetni izvještaji, za obveznike koji su dužni da ih sačinjavaju predstavljanju dio izvještaja o poslovanju.

5) **Detaljnije uređena pitanja od značaja za poslovanje i rad privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora**

Nacrt zakona posebnu pažnju prosvećuje pitanju unutrašnje organizacije privrednih društava za reviziju. U tom smislu predložene odredbe zakona treba da doprinesu boljoj unutrašnjoj organizaciji i organizaciji rada privrednih društava za reviziju, što treba za rezultat da ima pozitivan uticaj na kvalitet njihovog rada. Iz aspekta usaglašenosti sa važećom regulativom EU, predloženim zakonskim odredbama je detaljno razrađen dio koji reguliše zabranu zapošljavanja glavnih revizorskih partnera ili licenciranih ovlašćenih revizora, članova revizorskog tima i drugih lica koja nisu licencirani ovlašćeni revizori, a učestvovala su u obavljanju revizije.

Dalje, organizacija rada privrednih društava za reviziju bi trebalo da bude takva da doprinese sprečavanju eventualnih prijetnji po nezavisnost privrednog društva za reviziju i revizora. Tako ni vlasnici (ili akcionari) u privrednom društvu za reviziju, niti njihovi rukovodioci, ne bi trebalo da utiču na obavljanje revizije na bilo koji način kojim se dovodi u pitanje nezavisnost i objektivnost licenciranog ovlašćenog revizora koji obavlja reviziju u

ime privrednog društva za reviziju. Pored navedenog, licencirani ovlašćeni revizori i privredna društva za reviziju treba da uspostave odgovarajuće interne politike i procedure u odnosu na zaposlene i druga lica koja su uključena u proces revizije u okviru svojih organizacija kako bi se obezbijedilo poštovanje njihovih zakonskih obaveza. Cilj tih politika i procedura treba da bude sprečavanje i otklanjanje eventualnih prijetnji po nezavisnost. Navedene politike i procedure treba da budu srazmjerne, imajući u vidu obim i složenost aktivnosti privrednog društva za reviziju.

Kako bi se ojačala nezavisnost licenciranih ovlašćenih revizora i privrednih društava za reviziju od subjekta revizije prilikom obavljanja revizije, licencirani ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju i svako fizičko lice koje je u položaju da direktno ili indirektno utiče na rezultat revizije treba da budu nezavisni od subjekta revizije i ne bi trebalo da budu uključeni u proces donošenja odluka kod subjekta revizije. Zahtjev u pogledu nezavisnosti treba da bude ispunjen najmanje u periodu koji obuhvataju finansijski izvještaji koji su predmet revizije i u periodu tokom kojeg se obavlja zakonska revizija, do izdavanja revizorskog izvještaja.

Da bi se ta nezavisnost održala, takođe je važno da se vodi evidencija o svim prijetnjama po njihovu nezavisnost i o mehanizmima zaštite koji se koriste za ublažavanje tih pretnji. Osim toga, ako su prijetnje njihovoj nezavisnosti, čak i poslije primjene zaštitnih mehanizama kojima se te prijetnje ublažavaju, i dalje previše značajne, treba da se povuku ili da se uzdrže od revizorskog angažmana.

Pitanje nezavisnosti posebno je razrađeno i u dijelu koji se tiče nezavisnosti i objektivnosti privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora. Licencirani ovlašćeni revizori i privredna društva za reviziju treba da budu nezavisni kada obavljaju revizije subjekata revizije i potrebno je spriječiti sukob interesa. To znači da ne postoji bilo kakav poslovni odnos ili drugi direktni ili indirektni odnos sa privrednim društvom za reviziju ili licenciranim ovlašćenim revizorom, koji obavljaju reviziju. To se odnosi i na članove revizorskog tima i druga lica koja učestvuju u reviziji. U tom smislu i s ciljem jačanja nezavisnosti propisane su zabrane za privredna društva za reviziju i licencirane ovlašćene revizore s ciljem sprečavanja eventualnih sukoba interesa koji mogu nastati po osnovu poslovnih aktivnosti, učešća u kapitalu i upravljanju, kao i drugim načinima povezanosti koji mogu da naruše nezavisnost na relaciji revizor – klijent (subjekt revizije), čime se pojačava princip nezavisnosti.

Kao i kod privrednih društava koja pružaju računovodstvene usluge uzete su u obzir i aktivnosti koje je MANIVAL (tijelo Savjeta Evrope koje se bavi procjenom usaglašenosti nacionalnih sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma država članica Savjeta Evrope sa međunarodnim standardima [FATF]) sprovodilo u prethodnom periodu, te se predlaže zabrana fizičkim licima koja su osuđena za krivična djela protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova računovodstva da budu osnivači i vlasnici, kao i lica ovlašćena za zastupanje u privrednom društvu za reviziju. Takođe, predlaže se zabrana pravnim licima koja su u krivičnom postupku osuđena pravosnažnom presudom za krivična djela organizovanog kriminala, korupciju, prevaru ili pranje novca, kao i koja su pod stečajem ili predmet stečajnog postupka ili su predmet postupka likvidacije, da budu osnivači i vlasnici u privrednom društvu za reviziju.

6) Jasnije definisanje nadzora nad poslovima računovodstva, nadzora nad radom pravnih lica i preduzetnika registrovanih za pružanje računovodstvenih usluga i nadzora nad privrednim društvima za reviziju i licenciranim ovlašćenim revizorima

Poreska uprava je i dalje nadležna za nadzor kod pravnih lica i preduzetnika, u dijelu računovodstvenih poslova, te sačinjavanja, prezentacije i predaje finansijskih izvještaja. Novina u odnosu na važeće zakonsko rješenje jeste prijedlog da se nadležnost da vrši nadzor

kod pravnih lica i preduzetnika u dijelu izvršavanja obaveze revizije finansijskih i konsolidovanih finansijskih izvještaja i predaje izvještaja o njihovoj reviziji u Registar dodijeli Ministarstvu. Predmetni nadzor Ministarstvo bi vršilo prilikom sprovođenja nadzora nad radom privrednih društava za reviziju s obzirom na to da su dužna da izvještavaju Ministarstvo o zaključenim ugovorima o reviziji kao i da dostavljaju podatke o izvršenim revizijama finansijskih/konsolidovanih izvještaja.

7) Jačanje sistema nadzora nad privrednim društvima za reviziju i licenciranim ovlašćenim revizorima

Nacrtom zakona je definisano da je nadzor nad radom licenciranih ovlašćenih revizora i privrednih društava za reviziju i dalje u nadležnosti Ministarstva finansija, čime se, po mišljenju predlagača, obezbjeđuje veći stepen nezavisnosti kontrole.

Poslove nadzora privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora obavlja Ministarstvo, s tim što je dio aktivnosti u vezi sa javnim nadzorom delegiran Savjetu za računovodstvo i reviziju Republike Srpske. S tim u vezi, Ministarstvo finansija je ovlašćeno da sprovodi postupak nadzora nad subjektima nadzora, te da preduzima odgovarajuće mjere nadzora da bi se uklonile i kaznile nezakonitosti utvrđene u postupku nadzora, izdaje i oduzima odobrenja za rad ovlašćenim revizorima i društvima za reviziju i vodi odgovarajuće registre. Predložena je dopuna teksta Zakona da bi se detaljnije uredio ovaj segment sa naglaskom na mjere koje će Ministarstvo izricati u postupku nadzora. Da bi se nadzor mogao kvalitetno sprovoditi i odgovoriti zahtjevima postavljenim ovim zakonom, predloženo je da najmanje jedno ovlašćeno lice koje sprovodi nadzor mora biti ovlašćeni revizor sa najmanje tri godine praktičnog iskustva u obavljanju zakonske revizije, ne smije biti zaposleno ili u drugom odnosu sukoba interesa sa društvom za reviziju koje je predmet nadzora, te da je protekla najmanje jedna godina od datuma prestanka njihovog zaposlenja ili drugog oblika povezanosti u društvu za reviziju.

Unaprijeđen je sistem sankcija koji treba destimulativno da djeluje i spriječi buduća ponašanja koja bi ugrožavala objektivno i kvalitetno pružanje revizorskih usluga. Nove mjere nadzora koje se predlažu, pored već postojećih zakonom definisanih mjera nadzora (otklanjanje nezakonitosti, uslovno oduzimanje dozvole i oduzimanje dozvole), i koje mogu biti izrečene privrednom društvu za reviziju su preporuka, kojom se nalaže otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i mjera privremenog oduzimanja dozvole za rad, dok je nova mjera koja se može izreći licenciranom ovlašćenom revizoru – opomena, pored već postojećim zakonom definisanih mjera uslovnog oduzimanja dozvole i oduzimanja dozvole – licence.

Pri izradi ovog zakona vodilo se računa o činjenici da se on donosi, prije svega, zbog neophodnosti usklađivanja sa relevantnim Direktivama EU, da se njime poboljšava kvalitet korporativnog finansijskog izvještavanja i ne uvećavaju troškovi finansijskog izvještavanja obveznika primjene ovog zakona, osim ukoliko je to nužno, kao i da Zakon treba da doprinese unapređenju kvaliteta rada društava za reviziju i povjerenja u revizorske izvještaje, što će imati pozitivan uticaj na sve privredne subjekte, državne organe i institucije, kao i na strane i domaće investitore.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Glava I – Osnovne odredbe (čl. 1–11), sadrži odredbe kojima se utvrđuje predmet uređivanja ovog zakona, kao i odredbe kojima se definišu osnovni pojmovi, obveznici primjene ovog zakona, razvrstavanje pravnih lica i preduzetnika, kao i razvrstavanje grupa pravnih lica, definisanje subjekata od javnog interesa i dr.

U članu 1. definiše se predmet uređivanja ovog zakona, koji se odnosi na oblast računovodstva i revizije, a koja obuhvata pitanja od značaja za organizaciju i funkcionisanje sistema knjigovodstva i računovodstva, pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja,

organizaciju i rad Savjeta za računovodstvo i reviziju Republike Srpske, reviziju finansijskih izvještaja, sticanje zvanja, sertifikaciju i licenciranje, kao i druga pitanja od značaja za računovodstvo i reviziju.

U članu 2. date su pojedine definicije kako bi se olakšala primjena zakona, ali i radi usklađivanja sa definicijama iz Direktive 2013/34/EU (dodate su nove definicije – matično pravno lice, zavisno pravno lice, povezana pravna lica, grupa, poslovni prihod i dr.). Takođe, sadržane su i definicije glavnih pojmova koje su usaglašene sa definicijama sadržanim u Osmoj direktivi EU – Direktiva 2006/43/EC (u daljem tekstu: Direktiva o reviziji), kao i sa njenim izmjenama. Zakon definiše pojmove kao što su: zakonska revizija, privredno društvo za reviziju, ovlašćeni revizor, licencirani ovlašćeni revizor, revizor grupe, mreža, povezano društvo privrednog društva za reviziju i dr.

Čl. 3. i 4. definisani su propisi iz oblasti računovodstva i revizije koji se u smislu ovog zakona primjenjuju u Republici. Predloženim članom 4. precizira se primjena standarda u smislu da se primjenjuju prevedeni standardi, čemu prethodi odluka o datumu početka njihove primjene.

Članom 5. definisano je na koga se odnose odredbe ovog zakona. Obveznici primjene zakona su sva pravna lica, na način kako su definisana ovim zakonom, uključujući i organizacione dijelove pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, ako se posredstvom tih organizacionih jedinica ostvaruje prihod u Republici. Kada je riječ o organizacionim dijelovima pravnih lica sa sjedištem izvan Republike treba imati u vidu da eksterni finansijski izvještaji (bilans stanja, bilans uspjeha i dr.), po svojoj suštini i namjeni predstavljaju izvještaje na nivou pravnog lica kao cjeline. Kada je riječ o dijelovima pravnih lica (poslovnica, podružnica, poslovnim jedinicama i sl.), forma, sadržaj i pravila pripreme internih finansijskih izvještaja, odnosno izvještaja na nivou organizacionih dijelova, prvenstveno zavisi od odluke uprave pravnog lica u pogledu načina i nivoa praćenja poslovanja tih organizacionih dijelova. U tom smislu, obaveza poslovnih jedinica jeste uspostavljanje odgovarajućih poslovnih evidencija (poslovne knjige), zasnovane na vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama, na osnovu kojih ovlašćeni poreski organi mogu da izvrše kontrolu poslovanja s ciljem provjere zakonitosti, iz aspekta relevantnih propisa. Sadržaj, forma, način vođenja i odlaganja, rokovi čuvanja itd. navedenih poslovnih knjiga i evidencija treba da budu usklađeni sa zahtjevima Zakona i eventualno nekim drugim propisima, uključujući i poreske propise.

Takođe, odredbe ovog zakona se na odgovarajući način odnose i na korisnike prihoda budžeta Republike, budžeta opština, gradova i fondova, s obzirom na to da je poslovanje budžetskih korisnika uređeno drugim propisima, pa se sve odredbe ovog zakona ne mogu odnositi na iste (kao što su odredbe koje propisuju reviziju i sl.).

Članom 6. propisana je obaveza uspostavljanja dvojnog knjigovodstva kod preduzetnika koji ostvare prihod u većem iznosu od propisanog praga, što ranije nije bilo zakonska materija. Svi preduzetnici koji ostvare ukupan naplaćeni prihod u posljednjem poreskom periodu veći od 500.000 KM obavezni su da svoje poslovne knjige vode u skladu sa ovim zakonom, po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi.

Članom 7. propisana je obaveza pravnih lica da vode poslovne knjige, pripremaju i prezentuju finansijske izvještaje, kao i nefinansijske izvještaje, te vrše reviziju finansijskih izvještaja u skladu sa ovim zakonom i drugim odgovarajućim propisima.

Članom 8. utvrđeni su kriterijumi za razvrstavanje pravnih lica i preduzetnika prema njihovoj veličini na sljedeće kategorije: mikro, mala, srednja i velika pravna lica. U ovom članu su urađene određene izmjene u odnosu na postojeći zakon radi usklađivanja sa relevantnom Direktivom 2013/34/EU, a odnose se na sljedeće:

- ne koristi se prosječna vrijednost poslovne imovine, već vrijednost ukupne bilansne aktive utvrđene na dan sačinjavanja godišnjeg finansijskog izvještaja,

- ne koristi se vrijednost ukupnog prihoda, već ukupnog godišnjeg poslovnog prihoda,
- kod razvrstavanja u kategoriju mikropravnih lica dovoljno je da pravno lice ili preduzetnik ne prelaze najmanje dva propisana kriterijuma za razliku od važećeg uslova prema kojem je potrebno da budu ispunjena sva tri propisana kriterijuma.

Utvrđena veličina se koristi za narednu poslovnu godinu, osim ukoliko se radi o novoosnovanim pravnim licima, odnosno preduzetnicima. S obzirom na malu ekonomsku snagu poslovnih subjekata u Republici, koja nije uporediva sa poslovnim subjektima koju posluju u Evropskoj uniji, visina definisanih kriterijuma morala je da bude prilagođena. S obzirom na navedeno, potpuno usklađivanje sa predmetnom odredbom Direktive nije moguće jer bi većina subjekata bila svrstana u mikro i mala pravna lica, čim bi bio znatno smanjen značaj finansijskog izvještavanja. Kao i ranije banke, mikrokreditna društva, štedno-kreditne zadruge, osiguravajuća društva, lizing društva, društva za upravljanje investicionim fondovima, investicioni fondovi, dobrovoljni penzijski fondovi, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, berze, brokersko-dilerska društva, faktoring društva i druge finansijske organizacije se u smislu ovog zakona smatraju velikim pravnim licima nezavisno od propisanih kriterijuma na osnovu kojih se vrši razvrstavanje.

Članom 9. definisani su kriterijumi za razvrstavanje grupa pravnih lica saglasno zahtjevima Direktive 2013/34/EU. Osnov za definisanje predmetnih kriterijuma za razvrstavanje, kao i kod pojedinačnih subjekata, jeste Direktiva 2013/34/EU, s tim da se i kod razvrstavanja grupa pravnih lica morala uzeti u obzir činjenica da ekonomska snaga poslovnih subjekata u Republici nije uporediva sa subjektima koji posluju u Evropskoj uniji, te je visina definisanih kriterijuma morala da bude prilagođena. U postojećem Zakonu nisu definisani kriterijumi za razvrstavanje grupa pravnih lica.

U članu 10. Zakon uređuje i definiše subjekte od javnog interesa koji, u smislu ovog zakona, obuhvataju pravna lica čijim se hartijama od vrijednosti trguje ili se vrši priprema za njihovo emitovanje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti, banke, mikrokreditna društva, štedno-kreditne zadruge, društva za osiguranje, lizing društva, berze, brokersko-dilerska društva i druge finansijske organizacije, javna preduzeća, definisana u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje i upravljanje javnim preduzećima i sva pravna lica od posebnog značaja za Republiku, nezavisno od njihove pravne forme i oblika organizovanja. Direktiva 2013/34/EU definiše subjekte od javnog interesa na način da oni obuhvataju preduzeća na koja se primjenjuje zakonodavstvo države članice i čiji su prenosivi vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu bilo koje države članice, koja su kreditne institucije, osiguravajuća društva, kao i društva koja su države članice imenovala subjektima od javnog interesa, na primjer subjekte koji su zbog prirode svog poslovanja, svoje veličine ili broja zaposlenih od velikog javnog značaja. Prilikom određivanja subjekata od javnog interesa iskorišćena je mogućnost da država članica, pored obaveznih subjekata od javnog interesa, sama odredi i druge subjekte od javnog interesa koji su od značaja za Republiku, nezavisno od njihove pravne forme i oblika organizovanja, o čemu odluku može donijeti Vlada Republike Srpske na prijedlog nadležnog ministarstva.

Članom 11. uređuju se pitanja u vezi sa primjenom Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MRS/MSFI), kao i primjenu Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete (MSFI za MSE).

MSFI za MSE uspostavlja poseban okvir finansijskog izvještavanja, prilagođen mogućnostima i potrebama finansijskog izvještavanja entiteta koji nemaju javnu odgovornost, a objavljuju finansijske izvještaje opšte namjene za eksterne korisnike. Činjenice da je MSFI za MSE višestruko manjeg obima od punih MRS/MSFI, da je njegova primjena realno moguća uz ispunjenje značajno jednostavnijih, racionalnijih i svrsishodnijih implementacionih zahtjeva, da je prilagođen potrebama malih i srednjih pravnih lica, te da je riječ o skupu pretežno tradicionalnih računovodstvenih načela i principa, trebalo bi da utiče

na privredne i druge subjekte u Republici Srpskoj, da se dobrovoljno odluče za primjenu MSFI za MSE. Dati standard nije primjenjiv od velikih pravnih lica, pravnih lica koja imaju obavezu sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja i pravnih lica koja su subjekti od javnog interesa nezavisno od njihove veličine, odnosno ta pravna lica su dužna da primjenjuju MRS/MSFI. Dakle, primjena MSFI za MSE je i dalje na dobrovoljnoj osnovi, izuzev naprijed navedenih.

Svi poslovni subjekti imaju mogućnost da svoje finansijske izvještaje sačinjavaju u skladu sa zahtjevima punih MRS/MSFI, što je naročito značajno kod onih pravnih lica koja su zavisna pravna lica i koja za potrebe sačinjavanja konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja primjenjuju MRS/MSFI.

Kako bi se obezbijedio kontinuitet u primjeni relevantne regulative, propisna je obaveza za sva pravna lica koja se opredijele za primjenu MRS/MSFI da su dužni da ih primjenjuju u kontinuitetu, najmanje pet godina od početka primjene.

Glava II – Organizacija sistema računovodstva i knjigovodstva (čl. 12–27) sadrži odredbe kojima se utvrđuju pravila u vezi sa organizacijom sistema knjigovodstva i računovodstva, pitanja od značaja za rad pravnih lica i preduzetnika za obavljanje računovodstvenih poslova, a uređuju se i pitanja koja se tiču računovodstvenih isprava, kao i rokovi dostavljanja i knjiženja računovodstvenih isprava, popis imovine i obaveza, te usaglašavanje potraživanja i obaveza.

U skladu sa članom 12. pravna lica, odnosno preduzetnici donose opšte akte kojima se uređuju pitanja od značaja za uspostavljanje i funkcionisanje sistema knjigovodstva i računovodstva.

Čl. 13. i 14. uređuju se knjigovodstvene isprave. Knjigovodstvena isprava je pisani dokument u materijalnom ili elektronskom obliku o nastalom poslovnom događaju kojim su obuhvaćeni svi podaci neophodni za knjiženje u poslovnim knjigama, potpisan od lica koja su ovlašćena za sačinjavanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava, te su uređeni rokovi za dostavljanje i knjiženje računovodstvenih isprava.

U članu 15. uređuju se vrste poslovnih knjiga (dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige).

U članu 16. uređen je način vođenja poslovnih knjiga. Propisan je period za koji se poslovne knjige vode (poslovna godina jednaka kalendarskoj, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom kada poslovna godina može da bude različita od kalendarske). Takođe, definisano je da poslovna godina može biti kraća od dvanaest uzastopnih kalendarskih mjeseci u slučajevima osnivanja i prestanka poslovanja pravnog lica ili preduzetnika, statusne promjene, promjene poslovne godine u skladu sa ovim zakonom, te otvaranja i zaključenja stečajnog ili likvidacionog postupka.

U članu 17. propisano je da pravno lice, odnosno preduzetnik opštim aktom uređuje školsku spremu, radno iskustvo i ostale uslove za lice u radnom odnosu koje obavlja računovodstvene poslove. Sva lica koja sačinjavaju finansijske izvještaje moraju da budu kvalifikovana lica koja u smislu ovog zakona podrazumijevaju lica koja posjeduju licencu sertifikovanog računovodstvenog tehničara (SRT) ili sertifikovanog računovođe (SR). S obzirom na to da u računovodstvenoj profesiji postoje dva zvanja SRT i SR koja se razlikuju u pogledu uslova koji se zahtijevaju za svako od navedenih zvanja, imajući u vidu izmijenjene kriterijume za klasifikaciju pravnih lica i preduzetnika, koji su povećani, što znači da će jedan broj subjekata preći u nižu kategoriju razvrstavanja, predlaže se da lica za zvanjem SRT mogu da sačinjavaju finansijske izvještaje za mikro i mala pravna lica. S obzirom na to da se radi o značajnoj promjeni kako bi se olakšao prelazak i primjena, omogućeno je da lice koje posjeduje licencu SRT može sačinjavati i potpisivati finansijske izvještaje i za sva ostala pravna lica i preduzetnike, odnosno za one koji su razvrstani u kategoriju srednjih i velikih pravnih lica u periodu od pet obračunskih perioda od dana

stupanja na snagu ovog zakona, računajući od finansijskih izvještaja koji se sačinjavaju za obračunski period koji počinje 1. januara 2026. godine ili kasnije.

U članu 18. uređuje se pitanje povjeravanja vođenja poslovnih knjiga i sačinjavanja finansijskih izvještaja. Propisano je da vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja pravno lice, odnosno preduzetnik može povjeriti ugovorom isključivo privrednom društvu ili preduzetniku, sa sjedištem u Republici, registrovanim za pružanje računovodstvenih usluga ili poslovnoj jedinici pravnog lica sa sjedištem izvan Republike registrovanoj za pružanje računovodstvenih usluga koji su upisani u odgovarajući registar koji vodi Ministarstvo. Izuzetak od ove obaveze postoji kada povezana pravna lica ugovorom povjere vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja svom povezanom pravnom licu sa sjedištem u Republici, čime se olakšava vođenje poslovnih knjiga kod povezanih pravnih lica, i s tim u vezi smanjuju troškovi. Povezana pravna lica, u smislu ovog člana, su bilo koja dva ili više pravnih lica u okviru grupe (matična i zavisna), pri čemu je osnov povezanosti (kontrole) učešće u kapitalu. Dakle, povezana pravna lica mogu da vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja povjere svom povezanom pravnom licu, koje ne mora da ima registrovanu pretežnu djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga i ne treba da bude upisano u odgovarajući registar koji vodi Ministarstvo. Detaljnije su uređeni uslovi koje pravna lica i preduzetnici za pružanje računovodstvenih usluga, kao i poslovne jedinice pravnog lica sa sjedištem izvan Republike registrovane za pružanje računovodstvenih usluga moraju ispuniti, postupak upisa i brisanja i način vođenja odgovarajućih registara lica koja pružaju računovodstvene usluge.

Član 19. detaljnije uređuje opšte uslove koje moraju da ispunjavaju pravna lica i preduzetnici, kao i poslovne jedinice pravnog lica sa sjedištem izvan Republike koji žele da se bave pružanjem računovodstvenih usluga trećim licima, u okviru svoje registrovane djelatnosti. Pravna lica i preduzetnici, te poslovne jedinice pravnog lica sa sjedištem izvan Republike koji se opredijele za pružanje računovodstvenih usluga, djelatnosti u okviru šifre 69.20 – Računovodstvene, knjigovodstvene i revizorske djelatnosti; djelatnosti savjetovanja koje se odnose na porez, moraju registrovati kao pretežnu djelatnost. Izmjena je izvršena tako da pravno lice koje nema pretežnu djelatnost 69.20 ne može da osnuje posebnu poslovnu jedinicu s obzirom na to da se navedeno nije pokazalo kao odgovarajuće rješenje i nije dovelo do profesionalizacije ovih usluga. U skladu sa predloženom odredbom, kao i odredbama zakona kojim se uređuje preduzetnička djelatnost, preduzetnici koji se budu bavili pružanjem računovodstvenih usluga trećim licima, u okviru svoje pretežne djelatnosti, tu djelatnost će i dalje moći obavljati kao osnovno, dopunsko ili dodatno zanimanje, pri čemu obaveza zasnivanja radnog odnosa na puno radno vrijeme sa kvalifikovanim licem postoji za preduzetnike koji imaju registrovanu djelatnost kao dodatno zanimanje, odnosno za osnovno zanimanje ukoliko sam preduzetnik nije kvalifikovano lice. Potrebno je imati u vidu i sve ostale prethodne uslove koje preduzetnici moraju da ispunjavaju, a tiču se njihovog radno-pravnog statusa, kao što je npr. obaveza preduzetnika koji želi da preduzetničku djelatnost obavlja kao dopunsko zanimanje da bude zaposlen na puno ili nepuno radno vrijeme i sl. Pored toga, s obzirom na to da preduzetnik koji se registruje u vidu dodatnog zanimanja može i ličnim radom obavljati djelatnosti za koje je registrovan, te da je odluka da li će preduzetnik koji je registrovan u vidu dodatnog zanimanja biti isključivo vlasnik ili i vlasnik i radnik, u domenu poslovne politike samog preduzetnika, zadržano je postojeće rješenja da svi preduzetnici koji djelatnost obavljaju kao dodatno zanimanje moraju u radnom odnosu na puno radno vrijeme imati kvalifikovano lice. S obzirom na sve navedeno, obavljanje preduzetničke djelatnosti u vidu dodatnog zanimanja predstavlja način obavljanja preduzetničke djelatnosti, u kojem preduzetnik nema obilježje samozaposlenog lica, nego je u svojstvu vlasnika ove individualno organizovane forme, koji može i ne mora ličnim radom

obavljati djelatnosti, te se ovim zakonom i dalje predlaže obaveza zasnivanja radnog odnosa na puno radno vrijeme sa kvalifikovanim licem.

U članu 20. propisana je obaveza Ministarstva da uspostavi i vodi Registar privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga i Registar preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga, a sva pitanja od značaja za upis u navedene registre uređuju se pravilnikom koji donosi ministar finansija.

U članu 21. propisani su uslovi i postupak za upis privrednih društava kao i poslovnih jedinica pravnih lica sa sjedištem izvan Republike u Registar privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga, promjene u podacima koji se vode u Registru i izdavanje rješenja. Uzete su u obzir i aktivnosti koje je MANIVAL (tijelo Savjeta Evrope koje se bavi procjenom usaglašenosti nacionalnih sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma država članica Savjeta Evrope sa međunarodnim standardima [FATF]) sprovodio u prethodnom periodu, te se predlaže zabrana fizičkim licima koja su osuđena za krivična djela protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova računovodstva da budu osnivači i vlasnici, kao lica ovlašćena za zastupanje u pravnim licima koja se bave pružanjem računovodstvenih usluga. Takođe, predlaže se zabrana pravnim licima koja su u krivičnom postupku osuđena pravosnažnom presudom za krivična djela organizovanog kriminala, korupciju, prevaru ili pranje novca, kao i koja su pod stečajem ili su predmetom stečajnog postupka ili predmetom postupka likvidacije da budu osnivači i vlasnici pravnih lica koja se bave pružanjem računovodstvenih usluga.

U članu 22. propisani su uslovi i postupak za upisa u Registar preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga. Ministarstvo, po službenoj dužnosti, elektronskim putem od nadležnih organa preuzima podatke koji su neophodni za uspostavljanje i vođenje Registra preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga i donosi rješenje o upisu u Registar preduzetnika.

U članu 23. propisuju se slučajevi u kojima će se pravno lice, poslovna jedinica pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, odnosno preduzetnik za pružanje računovodstvenih poslova brisati iz odgovarajućih registara.

U članu 24. propisan je pravni osnov da ministar finansija podzakonskim aktom uredi sadržaj i način vođenja Registra preduzetnika i Registra privrednih društava i sva pitanja od značaja za vođenje ovih registara.

Članom 25. propisano je da kontni okvir i sadržinu računa u kontnom okviru za sva pravna lica i preduzetnike propisuje ministar finansija, dok se detaljan kontni plan propisuje opštim aktom pravnog lica, odnosno preduzetnika, a koji mora biti usaglašen sa propisanim kontnim okvirom. Izuzetno od navedenog, kontni plan za korisnike prihoda budžeta Republike, opština i gradova i fondova propisuje ministar finansija. Kontni okvir koji propisuje ministar finansija za sva pravna lica se propisuje na nivou sintetičkih računa i strukturiran je po piramidalnom principu, pri čemu se na vrhu piramide nalazi klasa računa (označena jednom cifrom) kojom je obuhvaćena neka od osnovnih računovodstvenih kategorija, koja se zatim, od vrha prema dnu, raščlanjuje na grupe (dvije cifre) i sintetičke račune (tri cifre). Analitički računi (četiri ili više cifara) propisuju se opštim aktom pravnog lica, odnosno preduzetnika i mora biti usaglašen sa propisanim kontnim okvirom.

Članom 26. propisuje se način i obaveza pravnih lica i preduzetnika da vrše popis imovine i obaveza na početku poslovanja, kao i najmanje jednom godišnje, sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina ili neki drugi obračunski period u skladu sa ovim zakonom. Pravilnik kojim se uređuje način i rokovi vršenja popisa i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza propisuje ministar finansija.

Predlaže se izuzetak od redovnog godišnjeg popisa za vršenje popisa sredstava, kao što su knjige, filmovi, arhivska građa i slično, s tim da taj period ne može biti duži od roka za

sprovođenje obavezne redovne revizije navedene građe, koja je propisana odgovarajućim materijalnim propisima. Takođe, u odnosu na postojeće rješenje, predlaže se izuzetak u smislu da popis imovine nije neophodan kod promjene cijena proizvoda i robe ukoliko se u knjigovodstvenim evidencijama mogu obezbijediti podaci o količini i vrijednosti proizvoda i robe na zalihi.

Članom 27. regulisano je pitanje usaglašavanje obaveza i potraživanja koje je neophodno za izradu istinitih i fer godišnjih finansijskih izvještaja, te obaveza pravnog lica da odgovori na konfirmaciju ovlašćenog revizora i objelodanjivanje neusaglašenih potraživanja i obaveza.

Glava III – Finansijski izvještaji i nefinansijsko izvještavanje (čl. 28–39) sadrži odredbe kojima se uređuje materija u vezi sa načinom sačinjavanja i vrstama finansijskih izvještaja (finansijski i konsolidovani finansijski izvještaji), kao i pitanja u vezi sa obavezom sastavljanja godišnjeg izvještaja o poslovanju pravnog lica, konsolidovanog izvještaja o poslovanju pravnih lica, izvještaja o korporativnom upravljanju, izvještaja o plaćanjima javnom sektoru, izvještaja o održivosti i dr.

Paragrafom 9.3. Direktive 2013/34/EU predviđeno je da se obrazac, nomenklatura i terminologija stavki u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha, kojim prethode arapski brojevi, prilagođavaju ako to zahtijeva posebna priroda određenog privrednog društva. Države članice mogu zatražiti takva usklađivanja za privredna društva koja čine dio nekog posebnog privrednog sektora. Imajući u vidu navedeno, predviđeno je da ministar finansija propisuje posebne obrasce finansijskih izvještaja za sva pravna lica i preduzetnike. Posebni kontni okviri i obrasci finansijskih izvještaja, prilagođeni su konkretnim djelatnostima različitih kategorija pravnih lica (privredna društva, banke, društva za osiguranje, investicioni fondovi i sl.).

Članom 28. detaljnije je uređeno pitanje promjene izvještajnog perioda, kada je riječ o zavisnim pravnim licima, čije matično pravno lice sa sjedištem u inostranstvu ima poslovnu godinu različitu od kalendarske godine. Naime, ova pravna lica i dalje imaju mogućnost da finansijske izvještaje sačinjavaju za period koji je različit od kalendarske godine, uz prethodno odobrenje ministra finansija, u skladu sa zakonom propisanim uslovima koji su sada preciznije definisani. Takođe, kako bi se obezbijedio kontinuitet propisana je obaveza zavisnog pravnog lica da tako odobrenu poslovnu godinu (različitu od kalendarske godine) primjenjuje u kontinuitetu, najmanje pet godina od početka primjene poslovne godine različite od kalendarske. Takođe, kod promjene izvještajnog perioda (poslovne godine različite od kalendarske) regulisano je i postupanje sa periodom koji nije obuhvaćen posljednjim sačinjenim i prezentovanim godišnjim finansijskim izvještajem.

U odnosu na važeće zakonsko rješenje ne propisuje se obaveza sačinjavanja vanrednog finansijskog izvještaja u slučaju promjene pravne forme poslovnog subjekta. Ekonomska teorija u okviru teorije specijalnih bilansa obuhvata i sačinjavanje bilansa na dan promjene pravne forme pravnog lica. Prema propisima koji regulišu poslovanje privrednih društava, prije svega, Zakonu o privrednim društvima, Zakonu o tržištu hartija od vrijednosti, Zakonu o registraciji poslovnih subjekata nije propisano da se na dan promjene pravne forme sačinjavaju finansijski izvještaji. Iz ekonomskog aspekta posmatrano, ne dolazi do prekida poslovnog kontinuiteta, niti prenosa imovine i obaveza, nema formalne likvidacije pravnog lica, već se imovina i obaveze u neizmijenjenom iznosu prenose sa preduzeća stare pravne forme na isto preduzeće nove pravne forme. Uz prijavu za upis promjene oblika poslovnog subjekta prilaže se odluka skupštine, odnosno drugog organa poslovnog subjekta o promjeni oblika, a u slučaju promjene otvorenog akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću, ortačko ili komanditno društvo, uz prijavu se prilaže i rješenje Komisije za hartije od vrijednosti, odnosno ne zahtijeva se dostavljanje finansijskih izvještaja sačinjenih

na dan promjene pravne forme. U tom smislu i ovim zakonom se ne traži sačinjavanje posebnih finansijskih izvještaja u slučaju promjene pravne forme privrednog društva.

Ovim članom se uređuje i obuhvat seta finansijskog izvještaja. Pravna lica razvrstana u kategoriju mikropravnih lica i preduzetnici, koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskoj osnovi, ukoliko su razvrstani u kategoriju mikro ili malih pravnih lica finansijski izvještaj prezentuju kroz Bilans stanja, Bilans uspjeha i Napomene uz finansijske izvještaje. Preduzetnici razvrstani u kategoriju srednjih i velikih pravnih lica finansijski izvještaj prezentuju kroz Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bilans tokova gotovine i Napomene uz finansijske izvještaje. Osim navedenog predlaže se kolektivna odgovornost lica ovlašćenog za zastupanje koje je upisano u odgovarajući registar, organa upravljanja i nadzornog organa pravnog lica u skladu sa zakonom, odnosno preduzetnika, koji djelujući u okviru nadležnosti koje su im zakonom i internom regulativom pravnog lica, odnosno preduzetnika dodijeljeni, za istinitu i fer prezentaciju godišnjeg finansijskog izvještaja i godišnjeg izvještaja o poslovanju, odnosno konsolidovanog finansijskog izvještaja i konsolidovanog godišnjeg izvještaja o poslovanju.

U članu 29. propisuje se obaveza sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja.

U članu 30. uređuje se izuzeće od obaveze sastavljanja konsolidovanih finansijskih izvještaja kako bi se ova materija uskladila sa Direktivom 2013/34/EU.

Članom 31. propisana je obaveza ministra finansija da donese pravilnike kojim se uređuje sadržina i forma finansijskih izvještaja koji se sačinjavaju i prezentuju u skladu sa ovim zakonom.

Članom 32. propisana je obaveza vođenja poslovnih knjiga i sačinjavanja i prezentovanja finansijskih izvještaja, nefinansijskih izvještaja i drugih finansijskih informacija od lica na koja se odnose odredbe ovog zakona u novčanoj jedinici i na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Republici Srpskoj.

Radi usaglašavanja sa Direktivom 2013/34/EU propisano je sačinjavanje izvještaja o korporativnom upravljanju, izvještaja o plaćanju javnom sektoru, te izvještaja o održivosti. Navedene izvještaje će obveznici njihovog sačinjavanja dostavljati u okviru godišnjeg, odnosno konsolidovanog izvještaja o poslovanju (čl. 33. do 39).

U glavi IV. Čuvanje knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga, finansijskih i nefinansijskih izvještaja (čl. 40. i 41) uređuje se način i rokovi čuvanja računovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i finansijskih i nefinansijskih izvještaja.

U glavi V. Dostavljanje finansijskih izvještaja i dokumentacije uz finansijske izvještaje, uređuje se materija koja se odnosi na dostavljanje i objavljivanje godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja, te druge zakonom propisane dokumentacije Agenciji.

Članom 42. propisana je obaveza i rokovi podnošenja finansijskih izvještaja u Registar koji se vodi kod Agencije. Detaljnije je uređeno pitanje rokova za dostavljanje finansijskih izvještaja za pravna lica koja primjenjuju poslovnu godinu koja je različita od kalendarske. Osim navedenog, novina su i odredbe koje preciznije uređuju pitanje dostavljanja finansijskih izvještaja budžetskih korisnika u Registar. Naime, sistem finansijskog izvještavanja budžetskih korisnika se zasniva na dva niza finansijskih izvještaja. Jedan od njih su finansijski izvještaji koje pripremaju svi budžetski korisnici pojedinačno, a radi se o različitim pregledima prihoda, rashoda, imovine, obaveza i dr. Drugi niz čine finansijski izvještaji opšte namjene (konsolidovani) za Republiku, jedinice lokalne samouprave i fondove obaveznog socijalnog osiguranja koji se pripremaju u skladu sa MRS JS. Ovaj drugi niz finansijskih izvještaja, koji se priprema godišnje, osim klasičnog seta finansijskih izvještaja (bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaja o promjenama neto imovine, izvještaj o tokovima gotovine i napomene uz finansijske izvještaje) pripremljenih kao kategorijama priznatim na principima obračunskog osnova računovodstva obuhvata i budžetske finansijske izvještaje (PIB – Periodični izvještaj o izvršenju budžeta), kao i

finansijske izvještaje po računovodstvenim fondovima (PIF –Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima). Godišnji finansijski izvještaji korisnika prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova sačinjavaju se i predaju nadležnom ministarstvu, opštini, gradu ili fondu na obrascima, u rokovima i na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova. Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj korisnika prihoda budžeta Republike, konsolidovani godišnji finansijski izvještaj korisnika budžeta opština i gradova i godišnji finansijski izvještaj fondova koji nisu uključeni u budžet i GKT Republike, Ministarstvo finansija i nadležne službe jedinica lokalne samouprave i fondova treba da dostavljaju u Registar, koji vodi Agencija.

U skladu sa navedenim, u Registar finansijskih izvještaja dostavljaju se sljedeći finansijski izvještaji:

- *Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj korisnika budžeta Republike,*
- *Godišnji (konsolidovani) finansijski izvještaji opštine/grada i*
- *Godišnji finansijski izvještaji fondova obaveznog socijalnog osiguranja (Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, Javni fond za dječiju zaštitu, Zavod za zapošljavanje i Fond solidarnosti za dijagnostiku i liječenje oboljenja, stanja i povreda djece u inostranstvu).*

Članom 43. propisuje se obaveza dostavljanja dokumentacije uz finansijske izvještaje u Registar. Dokumentacija koja se pored finansijskih, odnosno konsolidovanih finansijskih izvještaja dostavlja u Registar obuhvata odluku ili drugi odgovarajući akt nadležnog organa o usvajanju finansijskog, odnosno konsolidovanog finansijskog izvještaja, godišnji izvještaj o poslovanju, koji za obveznike iz čl. 34, 36. i 38. ovog zakona treba da obuhvati Izvještaj o korporativnom upravljanju, Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru i Izvještaj o održivosti, Konsolidovani godišnji izvještaj o poslovanju, koji za obveznike iz čl. 37. i 39. ovog zakona treba da obuhvati Konsolidovani izvještaj o plaćanjima javnom sektoru i Konsolidovani izvještaj o održivosti, te revizorski izvještaj, ukoliko je propisana obaveza revizije finansijskih, odnosno konsolidovanih finansijskih izvještaja. Dokumentacija se dostavlja najkasnije do kraja juna, odnosno do kraja jula, u zavisnosti o tome da li je riječ o dokumentaciji koja je vezana uz pojedinačne ili konsolidovane finansijske izvještaje.

U čl. 44. i 45. utvrđena je obaveza Agencije da podatke iz finansijskih izvještaja obradi na način podesan za ocjenu imovinskog, prinosnog i finansijskog položaja pravnih lica i preduzetnika koji vode dvojno knjigovodstvo. Osnovni podaci iz finansijskih izvještaja će biti dostupni javnosti bez naknade, na zvaničnoj internet stranici Agencije. Propisuje se obaveza Agencije da, na osnovu podataka iz obrađenih finansijskih izvještaja, omogući kreiranje zbirnih i pojedinačnih analiza i izvještaja o imovinskom, prinosnom i finansijskom položaju pravnih lica i preduzetnika. Pojedinačne analize i izvještaji bi se kreirali na internet stranici Agencije za potrebe republičkih organa i organa jedinica lokalne samouprave.

Glava VI – Revizija finansijskih izvještaja (čl. 46. do 77) uređuju se sva pitanja od značaja za reviziju finansijskih izvještaja, obveznici revizije, kao i sam proces revizije.

Članom 46. uređuje se način obavljanja revizije finansijskih izvještaja i obveznici revizije. Revizija finansijskih izvještaja se obavlja u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim aktima koji se donose u skladu sa ovim zakonom, MSR, Međunarodnim standardom kontrole kvaliteta, kao i Međunarodnim etičkim kodeksom za profesionalne računovođe. Propisani su obveznici revizije koji obuhvataju finansijske izvještaje subjekata od javnog interesa, finansijske izvještaje pravnih lica i preduzetnika razvrstanih u kategoriju velikih i srednjih pravnih lica. Revizija je obavezna i za matična pravna lica koja sačinjavaju konsolidovane finansijske izvještaje. Važećim Zakonom je propisana obaveza revizije finansijskih izvještaja za subjekte od javnog interesa i finansijske izvještaje pravnih lica razvrstanih u kategoriju

velikih pravnih lica. S obzirom na to da su korigovani kriterijumi za razvrstavanje pravnih lica, tako da će jedan dio pravnih lica koja su ranije bila razvrstana u velika sada preći u kategoriju srednjih pravnih lica uvodi se obaveza revizije i za pravna lica razvrstana u kategoriju srednjih pravnih lica. Ova društva imaju značajnu imovinu i obaveze, prihode i rashode, te obavezna revizija njihovih finansijskih izvještaja treba da doprinese povećanju kvaliteta informacija u ovim izvještajima. Navedeno bi imalo efekat na veću usklađenost finansijskih izvještaja sa važećim okvirom za pripremu i njihovu prezentaciju, fer, objektivan i istinit prikaz imovine, obaveza i ostvarenog poslovnog rezultata, te poštovanje regulative koja se odnosi na ova pravna lica. Poslovni subjekti sa većim iznosom imovine i prihoda imaju i veću društvenu odgovornost prema povjeriocima, državi, vlasnicima, zaposlenima i dr.

Uvođenjem obaveze revizije za srednja pravna lica procjena je da će doći do povećanja obveznika revizije finansijskih izvještaja za oko 100 subjekata (od ukupno oko 850 obveznika revizije finansijskih izvještaja po osnovu veličine pravnog lica, odnosno preduzetnika).

Članom 47. uređeno je ko može da obavlja reviziju finansijskih izvještaja. Reviziju finansijskih izvještaja vrše privredna društva za reviziju koja posjeduju dozvolu za rad izdatu od Ministarstva. U odnosu na postojeći Zakon, propisuje se uslov da privredna društva za reviziju kao osnovnu (pretežnu) djelatnost moraju da imaju registrovanu djelatnost za pružanje usluga revizije (šifra djelatnosti koja obuhvata usluge revizije).

Kao i kod privrednih društava koja pružaju računovodstvene usluge uzete su u obzir i aktivnosti koje je MANIVAL (tijelo Savjeta Evrope koje se bavi procjenom usaglašenosti nacionalnih sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma država članica Savjeta Evrope sa međunarodnim standardima [FATF]) sprovodio u prethodnom periodu, te se u članu 48. predlaže zabrana fizičkim licima koja su osuđena za krivična djela protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova revizije da budu osnivači i vlasnici, kao i lica ovlašćena za zastupanje u privrednom društvu za reviziju. Takođe, predlaže se zabrana pravnim licima koja su u krivičnom postupku osuđena pravosnažnom presudom za krivična djela organizovanog kriminala, korupciju, prevaru ili pranje novca, kao i koja su pod stečajem ili predmet stečajnog postupka ili su predmet postupka likvidacije, da budu osnivači i vlasnici u privrednom društvu za reviziju.

U članu 49. propisuje se da reviziju mogu da obavljaju društva za reviziju koja imaju u radnom odnosu, sa punim radnim vremenom, zaposlenog najmanje jednog licenciranog ovlašćenog revizora. Osim obaveznog zapošljavanja minimalno jednog licenciranog ovlašćenog revizora, privredno društvo za reviziju mora u radnom odnosu na puno radno vrijeme da ima dva ili tri licencirana ovlašćena revizora, ukoliko obavlja reviziju kod više od deset, odnosno 20 subjekata od javnog interesa čiji poslovni prihodi prelaze propisane pragove. Licencirani ovlašćeni revizori moraju da budu u radnom odnosu u privrednom društvu za reviziju ili da su angažovani od privrednog društva za reviziju na osnovu ugovora o angažmanu, koji mora da sadrži propisane elemente.

Odredbama čl. 50. do 53. definišu se uslovi za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licence ovlašćenog revizora, te vođenje Registra licenciranih ovlašćenih revizora. Zahtjev za izdavanje licence uz ostala dokumenta definisana zakonom podnose se Ministarstvu. Uslovi za izdavanje licence ovlašćenom revizoru su izmijenjeni, prije svega u vezi sa potrebnim radnim iskustvom. Naime, da bi lice dobilo licencu ovlašćenog revizora mora da ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima revizije finansijskih izvještaja ili najmanje deset godina radnog iskustva u računovodstvu, od čega je najmanje tri godine radnog iskustva sa licencom ovlašćenog računovođe.

Zahtjev za obnavljanje licence može se podnijeti najranije 15 dana prije isteka roka važenja licence. Uz zahtjev za obnavljanje licence ovlašćeni revizor je dužan da dostavi dokumentaciju kojom se dokazuje da ispunjava uslove za njeno obnavljanje. Ukoliko se zahtjev za obnavljanje licence podnese po isteku roka važenja licence, smatraće se da je podnesen zahtjev za izdavanje nove licence. Osim obaveza licenciranog ovlašćenog revizora da Ministarstvo obavijesti o promjenama činjenica na osnovu kojih je upisan u Registar licenciranih ovlašćenih revizora, odnosno podataka koji se u njemu vode, posebno je regulisana obaveza ovlašćenog revizora da Ministarstvo obavijesti ukoliko bude pravosnažno osuđen za krivično djelo protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti i protiv pravnog saobraćaja, kao i za svako drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova licenciranog ovlašćenog revizora, koje se dostavlja u roku od deset dana od dana nastupanja okolnosti, s obzirom na to da navedeno predstavlja jedan od uslova za izdavanje licence.

Licenca se može oduzeti u slučajevima, na način i po postupku koji je utvrđen ovim zakonom. Odredbama člana 52. definiše se postupak donošenja rješenja o prestanku važenja licence, koji sprovodi Ministarstvo. Rješenje o oduzimanju licence se donosi u slučaju izricanja mjere nadzora oduzimanja licence licenciranom ovlašćenom revizoru, u skladu sa ovim zakonom.

Odredbama člana 53. uređuju se pitanja u vezi sa sadržinom i vođenjem Registra licenciranih ovlašćenih revizora. Sadržina Registra je usaglašena sa zahtjevima Direktive. Uređuju se i okolnosti koje mogu dovesti do brisanja licenciranog ovlašćenog revizora iz Registra, a koje se vrši na osnovu rješenja Ministarstva o oduzimanju licence, odnosno rješenja o prestanku važenja licence. Ministarstvo, po službenoj dužnosti, briše licenciranog ovlašćenog revizora iz Registra u roku od 30 dana od dana isteka perioda na koji je licenca izdata, ukoliko licencirani ovlašćeni revizor nije podnio zahtjev za obnavljanje licence. Bitno je naglasiti da Ministarstvo ne može donijeti rješenje o prestanku važenja licence ovlašćenom revizoru na njegov zahtjev ukoliko je započet ili planiran postupak nadzora nad tim licenciranim ovlašćenim revizorom, odnosno privrednim društvom za reviziju u kojem je zaposlen ili angažovan do okončanja postupka nadzora.

Odredbama čl. od 54. do 58. uređuje se postupak odlučivanja o zahtjevu, kao i postupak izdavanja dozvole privrednom društvu za reviziju, oduzimanje, odnosno stavljanje van snage dozvole za rad, te vođenje Registra privrednih društava za reviziju. O izdavanju dozvole za obavljanje revizije privrednim društvima za reviziju odlučuje Ministarstvo, u okviru postupka koji je uređen odredbama ovog zakona.

Uređuju se i okolnostima koje mogu dovesti do oduzimanja dozvole za rad privrednom društvu za reviziju ili stavljanju van snage dozvole. Bitno je naglasiti da Ministarstvo ne može donijeti rješenje o stavljanju van snage rješenja o izdavanju dozvole za rad privrednom društvu za reviziju na njegov zahtjev ukoliko je započet ili planiran postupak nadzora nad tim privrednim društvom za reviziju do okončanja postupka nadzora.

Članom 59. uređuje se način postupanja i obaveze privrednog društva za reviziju u slučaju kada se u toku obavljanja revizije broj zaposlenih licenciranih ovlašćenih revizora smanji ispod zakonom propisanog broja.

Odredbe čl. 60. i 62. odnose se na privredna društva za reviziju, u pogledu zahtjeva u vezi sa unutrašnjom organizacijom privrednog društva za reviziju, kao i organizacijom rada na reviziji. U članu 60. precizirano je da je privredno društvo za reviziju dužno da ispuni zakonom definisane zahtjeve u pogledu organizacije poslovanja. Neki od zahtjeva su: da utvrdi odgovarajuće politike i procedure, da ima pouzdane administrativne i računovodstvene procedure, da uspostavi interni sistem kontrole kvaliteta da bi se obezbijedio kvalitet zakonske revizije i druge aktivnosti propisane ovim zakonom. Privredno društvo za reviziju

mora biti u stanju da dokaže nadležnom organu da su politike i procedure utvrđene radi ispunjavanja zahtjeva, primjerene obimu i složenosti aktivnosti toga društva.

U članu 62. se precizira organizacija rada na zakonskoj reviziji, u kome se definiše da privredno društvo za reviziju imenuje najmanje jednog glavnog revizorskog partnera. Privredno društvo za reviziju je dužno da obezbijedi glavnom revizorskom partneru dovoljno resursa i osoblje koje ima neophodne kompetencije i sposobnost za adekvatno obavljanje njihovih dužnosti. Kada društvo za reviziju bira glavnog revizorskog partnera ili partnere u svrhu obavljanja revizije, glavni kriterijumi za izbor moraju biti potreba obezbjeđenja kvaliteta revizije, nezavisnost i kompetentnost. U skladu sa ovim članom glavni revizorski partner(i) aktivno učestvuje u obavljanju revizije.

U skladu sa članom 61. prilikom obavljanja zakonske revizije, privredno društvo za reviziju, licencirani ovlašćeni revizori i svako fizičko lice koje je u položaju da direktno ili indirektno utiče na rezultat zakonske revizije, moraju da se pridržavaju principa nezavisnosti u odnosu na subjekta revizije.

Čl. 63. do 77. uređena su pitanja od značaja za proces revizije.

U skladu sa članom 63, revizija se obavlja po metodologiji propisanoj pravilnikom koji donosi ministar ili po interno propisanoj metodologiji privrednog društva za reviziju ili grupe kojoj privredno društvo za reviziju pripada, s tim da interno propisana metodologija mora da sadrži jednak ili veći nivo detaljnosti u odnosu na metodologiju koju je propisalo Ministarstvo.

Međusobna prava i obaveze društva za reviziju i pravnog lica kod kojeg se vrši revizija uređuju se ugovorom o reviziji, u skladu sa zakonskim odredbama.

Čl. 64. do 66. sadrže odredbe kojima se uređuju prava i obaveze obveznika revizije, način izbora privrednog društva za reviziju, rok za zaključenje ugovora o reviziji, kao i ograničenja u vezi sa raskidom ugovora. Pored toga u članu 67. je opisano u kojim slučajevima društvo za reviziju, za potrebe obavljanja revizije, može angažovati stručna lica koja nisu licencirani ovlašćeni revizori.

Odredbama člana 68. precizirana je promjena privrednog društva za reviziju. Naime, privredno društvo za reviziju može da obavlja reviziju najviše deset godina uzastopno kod istog pravnog lica, odnosno preduzetnika od početka obavljanja revizije. Nakon isteka maksimalno dozvoljenog perioda, privredno društvo za reviziju ne može da obavlja reviziju kod istog subjekta naredne četiri godine ukoliko se radi o reviziji finansijskih izvještaja subjekata od javnog interesa, odnosno naredne dvije godine ako je riječ o ostalim pravnim licima i preduzetnicima. Privredna društva za reviziju dužna su da najkasnije svake sedme godine od početka obavljanja revizije finansijskih izvještaja kod istog obveznika revizije izvrše zamjenu licenciranog ovlašćenog revizora, odnosno glavnog revizorskog partnera.

U članu 69. propisuje se zabrana zapošljavanja članova revizorskog tima i drugih lica koja nisu licencirani ovlašćeni revizori, a učestvovala su u revizijskom angažmanu kod subjekta revizije. Glavni revizorski partner ili licencirani ovlašćeni revizor koji je obavljao reviziju kod pravnog lica, prije isteka roka od najmanje jedne godine ili, u slučaju revizije subjekata od javnog interesa, roka od najmanje dvije godine od kada je prestao da obavlja poslove licenciranog ovlašćenog revizora ili glavnog revizorskog partnera u vezi sa angažmanom na reviziji: ne može da postane član uprave, nadzornog odbora ili upravnog odbora kod tog pravnog lica, ne može da zauzme ključni rukovodeći položaj kod tog pravnog lica, ne može da postane član Odbora za reviziju, odnosno ako takav odbor ne postoji, član tijela koje obavlja funkcije koje su ekvivalentne funkcijama Odbora za reviziju, prije isteka roka utvrđenog ovim zakonom.

Član 70. sadrži odredbe o radnoj dokumentaciji koju priprema privredno društvo za reviziju i na osnovu koje izdaje revizorski izvještaj. Radnu dokumentaciju privredno društvo za reviziju čuva najmanje jedanaest godina, računajući od početka poslovne godine na koju se

revizija odnosi. Radna dokumentacija, odnosno kopije dokumenata prikupljenih u toku revizije, povjerljivog su karaktera i mogu se koristiti samo za potrebe revizije, u skladu sa ovim zakonom, osim ako posebnim propisima nije drugačije uređeno. Ako društvo za reviziju prestane sa radom, radnu dokumentaciju su dužni da čuvaju akcionari, odnosno članovi društva za reviziju.

Odredbama člana 71. uređuje se sadržina i način sastavljanja revizorskog izvještaja. Društvo za reviziju je dužno da sačini izvještaj o izvršenoj reviziji kojim se izražava mišljenje da li su finansijski izvještaji ili konsolidovani finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa primijenjenim okvirom finansijskog izvještavanja i drugim odgovarajućim propisima. Izvještaj o reviziji obavezno potpisuje najmanje jedan licencirani ovlašćeni revizor koji je u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom, koji je sačinio revizorski izvještaj i lice ovlašćeno za zastupanje privrednog društva za reviziju.

U članu 72. propisuje se mogućnost da licencirani ovlašćeni revizor prisustvuje sjednici organa upravljanja na kojoj se razmatra izvještaj o reviziji, ukoliko dobije poziv tog pravnog lica.

Članom 73. propisuje se obaveza privrednog društva za reviziju da se osigura od rizika odgovornosti za štetu koju može da prouzrokuje prilikom obavljanja profesionalne djelatnosti za koju je registrovano.

Članom 74. utvrđena je obaveza privrednim društvima za reviziju koja obavljaju reviziju subjekata od javnog interesa, da u roku od četiri mjeseca od isteka kalendarske godine objave na svojoj internet stranici godišnji izvještaj o transparentnosti ili internet stranici Ministarstva, koji mora biti dostupan najmanje pet godina od dana objavljivanja. Ova obaveza je zahtijevana članom 13. Uredbe EU 537/2014.

Privredno društvo za reviziju može izmijeniti godišnji izvještaj o transparentnosti i objaviti ga uz izvještaj koji se mijenja, uz navođenje da se radi o izmjeni tog izvještaja, te je dužno da o tome obavijesti Ministarstvo. Godišnji izvještaj o transparentnosti treba da sadrži elemente koji su propisani ovim članom.

Članom 75. propisana je obaveza privrednog društva za reviziju da najkasnije do 30. septembra tekuće godine za prethodnu godinu, Ministarstvu dostavi popunjen Godišnji upitnik za privredno društvo za reviziju.

Licencirani ovlašćeni revizori i privredna društva za reviziju treba da budu nezavisni kada obavljaju reviziju finansijskih izvještaja kako bi se, između ostalog, mogao spriječiti i sukob interesa. To podrazumijeva da ne postoji bilo kakav poslovni odnos ili drugi direktni ili indirektni odnos klijenta revizije (pravnog lica) sa privrednim društvom za reviziju ili licenciranim ovlašćenim revizorom, koji obavljaju reviziju. Shodno navedenom odredbama čl. 76. i 77. štiti se princip nezavisnosti tako što se definišu situacije, odnosno slučajevi u kojima licencirani ovlašćeni revizori, odnosno privredno društvo za reviziju, ne mogu da pružaju usluge revizije pravnim licima. Zabrane propisane za privredno društvo za reviziju, licenciranog ovlašćenog revizora i ostale članove revizorskog tima, u mjeri u kojoj je primjenjivo, odnose se i na reviziju finansijskih izvještaja preduzetnika.

U glavi VII – Nadzor (čl. od 78. do 98) uređena su pitanja od značaja za nadzor nad poslovima računovodstva, nadzor nad radom pravnih lica i preduzetnika registrovanih za pružanje računovodstvenih poslova, te nadzor nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora.

Čl. 78. i 79. propisane su nadležnosti Poreske uprave u vršenju nadzora nad obavljanjem poslova računovodstva i finansijskog izvještavanja. Funkcija nadzora u navedenoj oblasti i dalje je povjerena Poreskoj upravi, u okviru redovnog inspekcijskog nadzora u domenu poštovanja propisa koji se odnose na poreze. Poreska uprava vrši nadzor kod pravnih lica i preduzetnika nad sljedećim aktivnostima: korišćenje podataka o razvrstavanju pravnih lica i preduzetnika, te grupa pravnih lica, organizacija računovodstva i

internih računovodstvenih kontrolnih postupaka, potpunost, istinitost i tačnost knjigovodstvenih isprava, vođenje i čuvanje poslovnih knjiga, primjena kontnog okvira, popis imovine i obaveza, sačinjavanje i prezentovanje finansijskih izvještaja (godišnjih i konsolidovanih), kao i njihova predaja u Registar i drugim aktivnostima u skladu sa ovim zakonom. Navedeno ima za efekat jačanje računovodstvene funkcije u privrednim društvima i ostalim pravnim licima, kao i bolju usklađenost finansijskih izvještaja sa okvirom za njihovu pripremu i prezentaciju. Novina u odnosu na važeće zakonsko rješenje jeste prijedlog da je nadležnost vršenja nadzora kod pravnih lica i preduzetnika u dijelu izvršavanja obaveze revizije finansijskih i konsolidovanih finansijskih izvještaja i predaje izvještaja o njihovoj reviziji u Registar dodijeli Ministarstvu. Predmetni nadzor Ministarstvo bi vršilo prilikom sprovođenja nadzora nad radom privrednih društava za reviziju s obzirom na to da su društva za reviziju dužna da izvještavaju Ministarstvo o zaključenim ugovorima o reviziji kao i da dostavljaju podatke o izvršenim revizijama finansijskih izvještaja.

Članom 80. propisane su nadležnosti Ministarstva finansija u vršenju nadzora nad radom pravnih lica, preduzetnika i poslovnih jedinica pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, registrovanih za pružanje računovodstvenih poslova u smislu ispunjenosti uslova propisanih ovim zakonom, kao i mjere nadzora koje se mogu donijeti. Sva pitanja od značaja za postupak vršenja nadzora nad radom pravnih lica, preduzetnika i poslovnih jedinica pravnih lica sa sjedištem izvan Republike koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga uređuju se uputstvom koje donosi ministar.

Čl. 81. do 98. uređuju se pitanja od značaja za postupak nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora.

U skladu sa članom 81. Ministarstvo vrši nadzor nad radom privrednog društva za reviziju i nadzor nad radom licenciranih ovlašćenih revizora. Nadzor nad radom privrednih društava za reviziju obezbjeđuje se: praćenjem, prikupljanjem i provjerom izvještaja i obavještenja koja Ministarstvu dostavljaju privredna društva za reviziju, obavljanjem pregleda poslovanja društava za reviziju, izricanjem mjera u postupku nadzora u skladu sa ovim zakonom. Nadzor nad radom privrednog društva za reviziju Ministarstvo vrši najmanje jednom u šest godina, odnosno najmanje jednom u tri godine, ukoliko je riječ o društvima za reviziju koja sprovode reviziju subjekata od javnog interesa.

Nadzor se mora vršiti na objektivni način i u postupku koji isključuje bilo kakav sukob interesa između lica koja obavljaju nadzor i privrednog društva za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora. U tom smislu članom 82. propisano je da najmanje jedno lice koje sprovodi nadzor mora da ispunjava propisane uslove (da ima zvanje ovlašćeni revizor i najmanje tri godine radnog iskustva u obavljanju revizije, da nije u sukobu interesa sa privrednim društvom za reviziju koje je predmet nadzora, u slučaju da je bio zaposlen u privrednom društvu za reviziju koje je subjekt nadzora da je proteklo najmanje godinu dana od dana prestanka njegovog radnog odnosa ili drugog oblika povezanosti sa tim privrednim društvom za reviziju). O izvršenom nadzoru sačinjava se zapisnik, koji razmatra Savjet za računovodstvo i reviziju Republike Srpske i o njemu se izjašnjava, nakon čega se zapisnik dostavlja privrednom društvu za reviziju. Ovom odredbom Zakona je jasnije preciziran dio aktivnosti u vezi sa javnim nadzorom delegiran Savjetu za računovodstvo i reviziju Republike Srpske (tijelo za javni nadzor revizije), što predstavlja novinu u odnosu na postojeće zakonsko rješenje.

U izuzetnim slučajevima, Ministarstvo može da angažuje druga stručna lica u slučaju specifičnih zadataka ili složenosti određenog nadzora.

Saglasno članu 83. privredno društvo za reviziju, kod kojeg se obavlja nadzor, dužno je da ovlašćenim licima Ministarstva omogućiti kontrolu radne dokumentacije, poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije ili poslovne evidencije, te nadzor nad informacionim sistemom i bazama podataka.

Čl. od 84. do 90. definisane su i opisane mjere koje Ministarstvo može da izrekne u postupku sprovođenja nadzora. U odnosu na važeći zakon, definisane su nove mjere koje Ministarstvo može izreći privrednim društvima za reviziju i ovlašćenim revizorima u postupku nadzora. Nove mjere koje se predlažu ovim zakonom, a u vezi sa sprovođenjem nadzora nad radom privrednih društava za reviziju, su preporuka i privremeno oduzimanje dozvole za rad.

Nova mjera koja se predlaže ovim zakonom, a u vezi sa sprovođenjem nadzora nad radom licenciranih ovlašćenih revizora je opomena. U navedenim članovima su detaljnije razrađene i opisane situacije u kojima će Ministarstvo izricati odgovarajuće mjere nadzora.

Predložene mjere nadzora privrednom društvu za reviziju ili licenciranom ovlašćenom revizoru razmatra Savjet za računovodstvo i reviziju Republike Srpske i o njima se izjašnjava, nakon čega se izriču. Ovom odredbom Zakona je jasnije preciziran dio aktivnosti u vezi sa javnim nadzorom delegiran Savjetu za računovodstvo i reviziju Republike Srpske (tijelo za javni nadzor revizije), što predstavlja novinu u odnosu na postojeće zakonsko rješenje. Treba naglasiti da je predloženim mjerama nadzora uvedena postupnost u njihovom izricanju, u zavisnosti od nepravilnosti i nezakonitosti koje su utvrđene u postupku nadzora.

U članu 85. navedene su činjenice i okolnosti koje Ministarstvo razmatra prilikom određivanja vrste mjere koja će biti izrečena u postupku nadzora privrednom društvu za reviziju, odnosno licenciranom ovlašćenom revizoru.

Članom 91. propisuju se mjere koje Ministarstvo može izreći licenciranom ovlašćenom revizoru ako se u postupku nadzora utvrde nezakonitosti i nepravilnosti u njegovom radu, a obuhvataju sljedeće mjere nadzora: otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, uslovno oduzimanje licence za obavljanje poslova revizije i oduzimanje licence za obavljanje poslova revizije.

Čl. 92. do 94. opisane su naprijed navedene mjere koje se mogu izreći licenciranom ovlašćenom revizoru.

Članom 95. propisuje se da Ministarstvo može u postupku nadzora nad radom privrednog društva za reviziju i licenciranog ovlašćenog revizora izdati i prekršajni nalog u skladu sa propisom kojim se uređuju prekršaji u Republici.

Članom 96. propisuje se obaveza Ministarstva da uspostavi poseban registar izrečenih mjera u postupku nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora što predstavlja novinu u odnosu na postojeće zakonsko rješenje.

Članom 98. reguliše se zaštita podataka, a primjenjuje se i na zaposlene i bivše zaposlene u Ministarstvu, članove i bivše članove Savjeta, kao i na druga lica kojima su prilikom rada u Ministarstvu bili dostupni povjerljivi podaci.

Čl. 99. i 101. uređuju se pitanja od značaja za rad Savjeta za računovodstvo i reviziju Republike Srpske. Savjet ima nadležnosti u segmentu sistema javnog nadzora. Nadležnost da vrši nadzor nad računovodstvenom i revizorskom profesijom data je Ministarstvu finansija, s tim da će dio aktivnosti u vezi sa javnim nadzorom obavljati i Savjet za računovodstvo i reviziju Republike Srpske kao stručno savjetodavno tijelo ministra finansija. Savjet će, pored ostalih datih nadležnosti, razmatrati plan nadzora i izvještaje o sprovedenom nadzoru nad radom društava za reviziju i ovlašćenih revizora, koji sprovodi Ministarstvo, razmatrati zapisnike o sprovedenom nadzoru nad radom društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora i o istim se izjašnjavati, te razmatrati predložene mjere nadzora i o istim se izjašnjavati.

Pored navedenog, Savjet će razmatrati akta profesionalnog udruženja, godišnji izvještaj o radu i stanju u oblasti računovodstva i revizije koji priprema profesionalno udruženje, te razmatrati i davati prijedloge na godišnji plan kontinuirane edukacije koju sprovodi profesionalno udruženje.

Savjet ima pet članova. Da bi mogao odgovoriti propisanim nadležnostima u dijelu javnog nadzora, dva člana Savjeta moraju da budu lica sa stečenim zvanjem ovlašćeni revizor, od kojih najmanje jedno lice licencirani ovlašćeni revizor sa najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima revizije što je propisano članom 101.

Članom 102. propisana je obaveza profesionalnog udruženja u smislu sprovođenja jedinstvenog programa za sticanje kvalifikacija i zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji, donošenja i sprovođenja propisa kojima se uređuju uslovi i naknade za sticanje zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji, kvalifikovanje i profesionalni razvoj računovođa i ovlašćenih revizora, kontinuirana edukacija, kontrola kvaliteta rada njegovih članova, te izdavanje sertifikata za sva zvanja u profesiji, kao i licenci za zvanja u oblasti računovodstva. Radi obezbjeđivanja kontinuiranog prevoda standarda iz oblasti računovodstva i revizije, dodatno je propisana obaveza profesionalnog udruženja da na kontinuiranoj osnovi obezbijedi prevod profesionalne regulative. Profesionalno udruženje utvrđuje prijedlog navedenih propisa i dostavlja ga Ministarstvu na mišljenje.

Članom 103. definisana je obaveza profesionalnog udruženja da najmanje jednom godišnje podnosi Vladi izvještaj o radu i stanju u oblasti računovodstva i revizije. S obzirom na to da su profesionalnom udruženju prenesena javna ovlašćenja za obavljanje prethodno navedenih poslova, neophodno je da profesionalno udruženje dostavi Vladi godišnji izvještaj o radu i stanju u oblasti računovodstva i revizije. Izvještaj se dostavlja posredstvom Ministarstva finansija u definisanim rokovima.

U članu 104. propisuju se zvanja i način testiranja, sertifikacije i licenciranja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji.

Članom 105. zabranjena je upotreba zvanja propisanih ovim zakonom od lica koja nisu sertifikovana i licencirana u skladu sa ovim zakonom.

Članom 106. propisana je mogućnost podnošenja zahtjeva za nostrifikaciju stečenih zvanja i kvalifikacija za lica koja posjeduju sertifikat izdat od profesionalnih subjekata izvan BiH.

Članom 107. propisano je priznavanje sertifikata izdatih u drugom entitetu ili Brčko Distriktu BiH.

Članom 108. propisano je da upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Članom 109. propisana je obaveza za privredna društva za reviziju, preduzetnike i poslovne jedinice pravnih lica sa sjedištem izvan Republike, koji su registrovani za pružanje računovodstvenih usluga, kao i lica koja vrše poslove nadzora u vezi sa odredbama ovog zakona da stalno prate i otkrivaju pojave i radnje koje imaju obilježje krivičnih djela u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorističkih djelatnosti, te obaveza obavješćavanja organa nadležnog za sprečavanje tih radnji.

Čl. od 110. do 116. definisane su kaznene odredbe radi propisivanja sankcija u slučaju postupanja suprotno odredbama ovog zakona.

Radi podizanja kvaliteta finansijskog izvješćavanja i izvješćavanja o izvršenim revizijama finansijskih izvještaja unaprijeđen je i obuhvat mjera (kazni) koje mogu biti izrečene za nepoštovanje zakona i pravila struke.

Čl. od 117. do 123. propisane su prelazne i završne odredbe, početak primjene pojedinih odredaba ovog zakona. Pored navedenog, potrebno je uskladiti sve podzakonske akte iz člana 121. u roku od tri, odnosno devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona. Profesionalno udruženje je dužno da u skladu sa članom 122. u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donese propise iz člana 102. ovog zakona.

Čl. 124. i 125. propisuju se stupanje na snagu ovog zakona.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJU NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Nacrt zakona o računovodstvu i reviziji i Obrazac 1. procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva u Mišljenju broj: 18.06-322-265/25 od 10. oktobra 2025. godine konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Nacrt zakona je usklađen s Programom i akcionim planom unapređivanja i razvoja računovodstvene i revizorske profesije u Republici Srpskoj od 2021. do 2026. godine i predviđen Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2025. godinu.

U vezi s problemom koji se želi riješiti, obrađivač je naveo da je uočena nedovoljna uređenost koja je dovela do poteškoća u primjeni pojedinih odredaba zakona, te potreba jasnijeg definisanja pojedinih dijelova oblasti, koji se odnose na poslovanje i rad pravnih lica i preduzetnika koji se bave profesionalnim pružanjem računovodstvenih usluga, privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora, te nadzor nad ovim subjektima. Osim toga, uočena je potreba zakonskog regulisanja materije koja je bila regulisana podzakonskim aktima, a koja se odnosi na vođenje poslovnih knjiga po sistemu dvojnog knjigovodstva na obračunskom osnovu za samostalne preduzetnike i računovodstvena pravila. Pored toga, izvršeno je usklađivanje s propisima EU u pogledu kriterijuma za razvrstavanje pravnih lica i preduzetnika u kategorije mikro, malih, srednjih i velikih lica i obaveze sastavljanja izvještaja o održivosti, izvještaja o plaćanjima javnom sektoru i izvještaja o korporativnom upravljanju za pojedine kategorije subjekata od javnog interesa.

Cilj donošenja Nacrta je podizanje kvaliteta finansijskog izvještavanja i usklađivanje s najboljom međunarodnom praksom u ovoj oblasti, te podizanje kvaliteta revizorskih izvještaja kroz unapređenje procesa revizije i sistema nadzora.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino regulatornom mjerom.

U vezi s uticajem na javne budžete, obrađivač je naveo da se ne očekuje uticaj Nacrta na javne budžete, osim u slučaju izricanja prekršajnih sankcija, usljed čega bi došlo do povećanja javnih prihoda. Moguće je da će nastati troškovi održavanja i unapređenja informacionog sistema putem kojeg se vode Registar pravnih lica za pružanje računovodstvenih usluga, Registar privrednih društava za reviziju i Registar licenciranih ovlašćenih revizora, a koji doprinosi efikasnijem sprovođenju nadzora, kao i dodatnog kadrovskog kapaciteta za sprovođenje nadzora, koji se u ovom trenutku ne mogu predvidjeti.

U vezi s uticajem na poslovanje, obrađivač je naveo da se Nacrtom propisuju novi kriterijumi i nove vrijednosti za razvrstavanje pravnih lica i preduzetnika, kao i posebni kriterijumi za razvrstavanje grupa pravnih lica, te obaveza primjene odgovarajućeg okvira finansijskog izvještavanja, sačinjavanja i prezentovanja odgovarajućeg seta finansijskih izvještaja i revizije finansijskih izvještaja. Takođe, propisuje se obaveza sačinjavanja izvještaja o održivosti, izvještaja o plaćanju javnom sektoru i izvještaja o korporativnom upravljanju, te će obveznici navedenog imati nove neznatne troškove. Nacrtom se uvodi dodatni uslov da osnivač pravnog ili fizičkog lica koje se bavi profesionalnim pružanjem računovodstvenih usluga i lice ovlašćeno za zastupanje ne mogu biti lica koja su osuđivana, kao i uslov da subjekti moraju imati registrovanu djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga kao osnovnu (pretežnu) djelatnost, te su navedeni subjekti dužni Ministarstvu finansija dostaviti dodatna dokumenta kojima se dokazuje ispunjenost uslova. Cilj navedene izmjene je da doprinese profesionalizaciji i podizanju kvaliteta računovodstvenih usluga i transparentnosti u radu ovih subjekata. Nacrtom se detaljnije uređuju pitanja poslovanja privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora, organizacije rada i procesa

revizije, što bi moglo iziskivati dodatne kadrovske kapacitete, te je moguć uticaj na tržište rada i zapošljavanje ovlašćenih revizora. Unapređenje organizacije rada privrednih društava za reviziju i ovlašćenih revizora, trebalo bi da doprinese sprečavanju prijetnji po nezavisnosti privrednog društva za reviziju i revizora, odnosno sukoba interesa. Kako bi se spriječio sukob interesa, koji može nastati po osnovu poslovnih aktivnosti, učešća u kapitalu i upravljanju i drugim načinom povezanosti koji može da naruši nezavisnost, Nacrtom su propisane određene zabrane za privredna društva za reviziju i licencirane ovlašćene revizore, a uređeno je i pitanje maksimalnog trajanja revizorskog angažmana i mogućnosti ponovnog angažmana kod istog klijenta revizije. Očekuje se da će se navedenim izmjenama obezbijediti objektivan i nezavisan rad, te unaprijediti kvalitet rada i revizorskih izvještaja. Obrađivač je naveo da se Nacrtom uvodi obaveza revizije finansijskih izvještaja i za srednja pravna lica i preduzetnike razvrstane u kategoriju srednjih i velikih lica, ali se ne očekuje značajan porast troškova za obveznike, s obzirom na to da je izmijenjen kriterijum za razvrstavanje lica (prema obrazloženju obrađivača, razlika u broju obveznika revizije između Nacrta i važećeg zakona je 108 novih obveznika revizije, od čega su 12 preduzetnici). U skladu sa zahtjevima propisa EU, unaprijeđen je sistem nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora, te se očekuje da će doprinijeti poboljšanju kvaliteta revizorskih izvještaja, te prema tome i finansijskih izvještaja, što će pozitivno uticati na sve privredne subjekte, kao i na državne organe i institucije.

Nacrtom zakona propisane su četiri formalnosti za građane i poslovni sektor u Republici Srpskoj: Rješenje o upisu u registar privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga, Rješenje o upisu u registar preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga, Rješenje o izdavanju dozvole za rad privrednom društvu za reviziju i Rješenje o izdavanju licence ovlašćenom revizoru. U odnosu na važeće zakonsko rješenje, navedene formalnosti su izmijenjene u pogledu dodatnih uslova koje je potrebno ispuniti i dostavljanja dodatnih dokumenata, odnosno dokaza o ispunjenosti uslova. Predlažemo obrađivaču da razmotri principe Projekta optimizacije administrativnih procedura i formalnosti i Zaključak Vlade Republike Srpske broj 04/1-012-2-4127/21 od 23. decembra 2021. godine.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač je naveo da Nacrt može uticati na zapošljavanje ovlašćenih revizora, a propisana je i obaveza ovlašćenih revizora da obavljaju kontinuirano profesionalno usavršavanje. Osim toga, unaprijeđeni sistem nadzora nad radom privrednih društava za reviziju i licenciranih ovlašćenih revizora, uvođenje novih mjera nadzora i sankcija, treba destimulativno da djeluju i spriječe ponašanje koje bi ugrožavalo objektivno i kvalitetno pružanje revizorskih usluga. Kvalitet pružanja usluga revizije i kvalitet revizorskih izvještaja su jedan od preduslova za izgradnju povjerenja u finansijske izvještaje.

U vezi s uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da Nacrt ne sadrži odredbe koje utiču na životnu sredinu.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, obrađivač je naveo da je tekst prednacrta zakona dostavljen profesionalnom udruženju računovođa i revizora i udruženju poslodavaca, te da je objavljen na internet stranici Ministarstva finansija radi dostavljanja primjedbi i sugestija.

Kada je u pitanju praćenje sprovođenja propisa, obrađivač je naveo da su za nadzor nad primjenom zakona nadležni Ministarstvo finansija i Poreska uprava Republike Srpske, a efekti primjene zakona će se vrednovati na osnovu broja finansijskih izvještaja i izvještaja o reviziji, broja nadzora, te broja i vrste izrečenih mjera nadzora.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu s Odlukom o procjeni uticaja propisa.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/18) i Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22) obrađivač je utvrdio da je ovaj zakon od interesa za javnost.

Shodno tome, tekst Prednacrt zakona objavljen je na internet stranici Vlade Republike Srpske, Ministarstva finansija, radi dostavljanja primjedaba i sugestija. Osim navedenog, Nacrt zakona je objavljen putem veb-aplikacije (eKonsultacije) kojom upravlja Republički sekretarijat za zakonodavstvo i na taj način učinjen dostupan javnosti.

Pored toga, tekst Prednacrt zakona je u procesu konsultacija dostavljen i zainteresovanim subjektima kao što su profesionalno udruženje računovođa i revizora u Republici, Udruženje poslodavaca, Privredna komora Republike Srpske, Komora samostalnih preduzetnika Republike Srpske i ostale zainteresovane strane. U toku procesa konsultacija Ministarstvo je održalo sastanke sa predstavnicima profesionalnog udruženja, Privredne komore Republike, Udruženja poslodavaca i Zanatsko preduzetničke komore.

Nakon dostavljenih mišljenja i prijedloga zainteresovanih strana, prihvaćeni su i ugrađeni u tekst Nacrt zakona svi opravdani prijedlozi.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.